

**TEKİRDAĞ İLİNİN TARIMSAL YAPISI
VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Hakan GÖÇER
Yüksek Lisans Tezi
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Aydın GÜREL
2013

T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEKİRDAĞ İLİNİN TARIMSAL YAPISI VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİ ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

Hakan GÖÇER

TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
DANIŞMAN: Prof. Dr. Aydın GÜREL

TEKİRDAĞ-2013
Her hakkı saklıdır

Prof. Dr. Aydın GÜREL danışmanlığında, Hakan GÖÇER tarafından hazırlanan “Tekirdağ İlinin Tarımsal Yapısı Ve Girişimcilik Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma” isimli bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından. Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aydın GÜREL

İmza :

Üye: Prof. Dr. Aydın ADILOĞLU

İmza :

Üye: Yrd. Doç. Dr. Harun HURMA

İmza :.

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Prof. Dr. Fatih KONUKCU
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TEKİRDAĞ İLİNİN TARIMSAL YAPISI VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hakan GÖÇER
Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Aydın GÜREL

Tekirdağ, yüzölçümü itibariyle Marmara Bölgesi'nin % 8.60'ını, Türkiye topraklarının ise yaklaşık % 0,8'ini kaplamakta olup, 9 ilçe, 257 köy ve 33 belediyeye sahiptir. Toplam nüfusun % 31'i belde ve köylerde, % 68,9'u da il/ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. İlçeler arasındaki nüfus artış hızı oldukça farklıdır. Kırsal nüfus hızla azalmaktadır. Şehir nüfusunun en yüksek olduğu ilçe Çorlu ilçesi iken, en az nüfusa ise M. Ereğlisi sahiptir. Toplam nüfusun % 48,5'i kadın, % 51,5'u erkektir.

İlde işlenen 3.770.547 dekar (% 59,73) tarım alanlarının % 96,4'ü tarla arazisi olarak kullanılırken, bağ, sebze, zeytinlik, meyvelik vb. alanlar oldukça azdır.

Bu çalışmada, Tekirdağ ilinin girişimcilik potansiyeli değerlendirilmektedir. Bu bağlamda girişimcilik potansiyeli açısından ilin coğrafi yapısı, nüfus özellikleri, nüfusun eğitimi, meslek eğitimi, girişimcilik yapısı, işgücü, istihdam, işsizlik, tarımsal üretim, sanayi, tarıma dayalı sanayi ve ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergeleri irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Tekirdağ, Girişimcilik Potansiyeli, Trakya

2013, 94 Sayfa

ABSTRACT

MSc. Thesis

AN INVESTIGATION ON THE AGRICULTURAL STRUCTURE AND THE ENTREPRENEURIAL POTENTIAL OF TEKİRDAĞ PROVINCE

Hakan GÖÇER
Namık Kemal University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Agricultural Economics

Supervisor: Prof. Dr. Aydın GÜREL

Tekirdağ covers 8.60% of the Marmara Region, and roughly 0.8% of all of Turkey by land area, and contains 9 districts, 33 municipalities, and 257 villages within its borders. The urban population accounts for 68.9% of the residents of the province, while the rural population makes up 31% of the total. The population growth rate is uneven among the districts, and the rural population has been dropping sharply. Çorlu has the largest urban population amongst the districts, and Marmara Ereğlisi the smallest. The population division by gender is 48.5% female and 51.5% male.

Of the 3,770,547 decares of land that is under cultivation in the province — which accounts for 59.73% of the total land area of the province — 96.4% is in use as fields, and vineyards, vegetable gardens, olive groves, and fruit orchards take up the rest.

In this study, the entrepreneurial potential of Tekirdağ Province is evaluated. In this context, the geographical properties, the population characteristics, the levels of overall education and professional education, the entrepreneurial composition, the labour force, the employment and unemployment, the agricultural production, the overall industry and agro-industry, and the socioeconomic development indicators are considered in terms of entrepreneurial potential.

Keywords: Entrepreneurship, Tekirdağ, Entrepreneurial Potential, Thrace

2013, 94 pages

ÖNSÖZ

Günümüzde tarımı sektöründeki girişimcilik üç aşamada irdelenebilir. (1) Sektörde akla gelen ilk tarımsal girişimcilik alanı tarımsal pazarlamadır. Tarımsal pazarlama, tarım ürünlerinin üreticiden tüketiciye yani tarladan sofraya ulaştırılmasına kadar geçen tüm aşamaları kapsayan bir sistemdir. Ülkemizde bu sistemin iyi çalışmadığı ve pek çok sorunlarının olduğu bilinmektedir. Bu sorunlar 1) üretimden, 2) pazarlama kanallarından, 3) dış ticaret rejiminden ve 4) pazarlamacıdan kaynaklanan sorunlar olarak sınıflandırılabilir. Bu sorunlar içerisinde en önemlisi pazarlamacıdan yani pazarlama girişimcisinden kaynaklanan sorunlardır. Tarımsal ürün pazarlamacılarının profili incelendiğinde görülecektir ki bu sistem içerisinde işin kaymağını yiyen küçük bir grup dışında kalan kadro çeşitli yetersizlikler içerisindedir. Bu boşluğun doldurulması için tarımı, yabancı dili, bilgisayarı, pazarlama bilimini bilen girişimcilere gereksinim vardır. (2) Tarımsal girişimcilikte ikinci bir alan tarımsal ürün işleme ya da endüstrisidir. Örneğin, tarıma dayalı sanayinin merkezi olan Bursa ilimizde Türkiye domates salçası üretiminin %54'ü, meyve-sebze konservesi üretiminin %59'u, turşu üretiminin %50'si ve meyve suyu üretiminin de %24'ü üretilmekte ve ürüne göre değişmekle birlikte, üreticilerle meyve sebze işleme sanayisi arasındaki bütünleşme (entegrasyon) de %40 ile %100 arasında bulunmaktadır. (3) Bir diğer tarımsal girişimcilik alanı ise tarımsal üretim alanıdır. Bu konuda öncelikle dar alanlarda yapılabilecek üretimlerden başlanabilir. Örneğin besicilik, tavukçuluk, seracılık, fidancılık, mantarcılık vs. gibi tarımsal üretim alanları seçilebilir.

Bu bağlamda Tekirdağ ilinin tarımsal yapısının ve girişimcilik potansiyelinin saptanması önemli ve gereklidir.

Bu fikirden yola çıkarak, bu çalışmanın konu seçiminde beni cesaretlendiren ve çalışmanın her aşamasında yardımcı olan değerli danışman hocam sayın Prof. Dr. Aydın GÜREL'e teşekkür ederim. Ayrıca Tarım Ekonomisi Bölümüne ve çalışmalarım sırasında destekleriyle her an yanımda olduklarını hissettiren eşime, çocuklarıma ve yakın arkadaşlarıma verdikleri destek ve gösterdikleri sabırdan dolayı teşekkür ederim.

Katkılarından dolayı eşim Hülya GÖÇER'e en derin sevgilerimle...

Hakan GÖÇER

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
1.0. GİRİŞ VE GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş	1
1.2. Girişimciliğin tanımı.....	2
1.2.1. Girişimci.....	2
1.2.2. Girişimcilik.....	3
1.2.3. Girişimcilik süreci.....	5
1.2.4. Girişimcilik, yenilik ve yanlış inanışlar.....	6
1.2.5. Girişimciliğin önemi.....	7
1.2.6. Girişimcilik yaklaşımları.....	9
1.2.6.1. Bireysel yaklaşım.....	9
1.2.6.2. Çevresel yaklaşım.....	10
1.2.6.3. Firma yaklaşımı.....	11
1.3. Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik.....	12
1.3.1. Dünyada girişimcilik.....	12
1.3.2. Türkiye’de girişimcilik.....	14
1.4. Türkiye Girişimciliğinin Analizi.....	16
1.4.1. Ekonomi.....	16
1.4.2. Rekabet gücü.....	17
1.4.3. Teknoloji.....	18
1.4.4. İnsan kaynakları ve eğitim.....	19
1.4.5. Finans.....	19
1.4.6. Yasal düzenlemeler.....	20
1.4.7. Girişimcilik performansı.....	23
1.4.8. Türkiye’de Girişimci Şehirlerin Dağılımı.....	24
1.4.9. Dünyada Girişimci Şehirlerin Dağılımı.....	26
1.4.10. Türkiye’de Girişimciliği Teşvik Eden Kuruluşlar.....	27
2.0. KAYNAK ÖZETLERİ.....	32
2.1. Yurtiçi çalışmalar:	32
2.2. Yurtdışı çalışmalar:	37
3.0. MATERYAL VE YÖNTEM.....	38
3.1. Materyal.....	38
3.2. Yöntem.....	38
4.0. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	39
4.1. Bölgenin Özellikleri.....	39
4.1.1. Tarihi gelişim.....	39
4.1.2. Coğrafi alt yapı.....	39

4.1.3. Karayolu bağlantısı.....	41
4.1.4. Deniz yolu bağlantısı.....	42
4.1.5. Havayolu bağlantısı.....	42
4.1.6. Demiryolu bağlantısı.....	43
4.2. Nüfus Özellikleri.....	45
4.2.1. İlin Nüfus dağılımı.....	45
4.2.2. Nüfusun yaş dağılımı.....	46
4.2.3. Nüfusun doğum, ölüm, evlenme ve boşanma dağılımı.....	47
4.2.4. Göç.....	48
4.3. Eğitim.....	50
4.3.1. Eğitim yapısı.....	50
4.3.2. Meslek eğitimi.....	51
4.4. Girişimcilik yapısı.....	53
4.4.1. Girişimcilik yapısı.....	53
4.4.2. İhracat ve ithalat yapısı.....	54
4.5. İşgücü, istihdam ve işsizlik.....	55
4.5.1. İşgücü ve istihdam.....	55
4.5.2. İşsizlik.....	56
4.6. Tarımsal Üretim.....	58
4.6.1. Bitki örtüsü.....	58
4.6.2. Arazi varlığı.....	58
4.6.3. Tarla bitkileri.....	61
4.6.4. Seracılık.....	62
4.6.5. Meyvecilik.....	62
4.6.6. Bağcılık.....	63
4.6.7. Hayvansal üretim.....	64
4.6.8. Kanatlı hayvanlar.....	66
4.6.9. Arıcılık.....	67
4.6.10. Süt üretimi.....	68
4.6.11. Kırmızı et üretimi.....	68
4.6.12. Hayvancılığın genel durumu.....	71
4.6.13. Su ürünleri.....	72
4.6.14. Tekirdağ ili tarımsal gayri safi üretim değerleri.....	75
4.7. Sanayi.....	76
4.7.1. Organize sanayi bölgeleri.....	76
4.7.2. Tarım makineleri sanayisi.....	76
4.7.3. Tarıma dayalı sanayi işletmeleri.....	78
4.7.4. İlçeler bazında un, yağ, şarap ve süt sanayi işletmeleri.....	80
4.7.5. İl bazında seçilmiş tarımsal iktisadi faaliyet sektörlerinde kurulu kapasite ve üretim miktarları.....	83
4.8. Sosyal ve Ekonomik Gelişmişlik Göstergeler.....	84
5.0 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
KAYNAKLAR.....	90
ÖZGEÇMİŞ.....	94

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1: Türkiye ve Bazı Ülkelerin Enflasyon, Borç, Bütçe ve Faiz Göstergeleri...	17
Tablo 1.2: Karşılaştırma Yapılan Bazı Ülkelerde KOBİ'lere Verilen Krediler.....	20
Tablo 1.3: Karşılaştırma Yapılan Ülkelerde Kredilerin Dağılımı (1980-1999).....	20
Tablo 1.4 Bazı Ülkelerde Her 100 Yetişkin İçindeki Girişimci Sayısı.....	23
Tablo 1.5 Türkiye'de İşverenlere ve Kendi Hesabına Çalışanlara Dair Oranlar.....	24
Tablo 1.6: Dünyanın En Girişimci 20 Şehri.....	27
Tablo 4.1: Belediye ve Köylerin Dağılımı.....	40
Tablo 4.2. Türkiye ve Tekirdağ İli Karayolu Uzunluğu Karşılaştırılması (km).....	41
Tablo 4.3: İlin Nüfus Dağılımı.....	45
Tablo 4.4: İl Nüfusunun Doğum, Ölüm, Evlenme ve Boşanma Dağılımı.....	47
Tablo 4.5: İl Nüfusunun Eğitimi.....	50
Tablo 4.6: İlde Mesleki Eğitim Veren Kurumlar.....	51
Tablo 4.7: İl Mesleki Eğitim Kursları ve Öğrenci Sayısı.....	51
Tablo 4.8: Tekirdağ İŞKUR Meslek Eğitimi Kursları (2006-2010).....	52
Tablo 4.9: İlde ve İlçelerinde Düzenlenen Halk Eğitim Kursları (Eylül 2010).....	52
Tablo 4.10: Türkiye ve Tekirdağ'da Girişimcilik.....	54
Tablo 4.11: Tekirdağ'da İşgücüne Katılım, İşsizlik ve İstihdam (%).....	55
Tablo 4.12: Tekirdağ İli İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı.....	59
Tablo 4.13: Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri (2010).....	60
Tablo 4.14: Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri (2010).....	61
Tablo 4.15: Tekirdağ İlinde Sera Varlığı.....	62
Tablo 4.16: İlde Meyve Üretimi.....	63
Tablo 4.17: Tekirdağ'da Bağcılık Üretim ve Alanları.....	64
Tablo 4.18: Büyükbaş Hayvan Varlığı.....	65
Tablo 4.19: Küçükbaş Hayvan Varlığı.....	66
Tablo 4.20: 2010 Yılı Kanatlı Hayvan Sayıları.....	66
Tablo 4.21: Arıcılık.....	67
Tablo 4.22: Süt Üretimi (kg).....	68
Tablo 4.23: Resmi ve Özel Mezbahalarında Kesilen Hayvan Sayıları.....	69
Tablo 4.24: İlçeler Bazında Et Üretimi 2010.....	69
Tablo 4.25: İlde Hayvancılığının 1995-2010 Yılları Arası Genel Durumu.....	71
Tablo 4.26: Hayvansal Ürünler Gayri Safi Üretim Değerleri (2010).....	72
Tablo 4.27: Deniz Ürünleri Gayri Safi Üretim Değerleri.....	74
Tablo 4.28: Tekirdağ İli Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerleri (2010).....	75
Tablo 4.29: Çerkezköy, Çorlu, Hayrabolu ve Malkara organize Sanayi Bölgesi.....	76
Tablo 4.30: Üretilen Tarım Alet ve Makinelerinin İlçeler Bazında Dağılımı (2010)...	77
Tablo 4.31: Tarım Makineleri Üreten İşletme Sayıları.....	78
Tablo 4.32: Tekirdağ İlinde Tarıma Dayalı Sanayi İşletmeleri.....	79
Tablo 4.33: İlçeler Bazında Un Sanayi Durumu.....	81
Tablo 4.34: İlçeler Bazında Yağ Sanayi Durumu.....	81
Tablo 4.35: İlçeler Bazında Şarap Sanayi.....	82

Tablo 4.36: İlçeler Bazında Süt Ürünleri Sanayi.....	82
Tablo 4.37: Tekirdağ'da Seçilmiş Tarımsal İktisadi Faaliyet Sektörlerinde Kurulu Kapasite ve Üretim Miktarları.....	83
Tablo 4.38: Tekirdağ İlinin Gelişmişlik Göstergesi.....	85

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1: Girişimciliği Etkileyen Faktörler.....	9
Şekil 1.2: Dünya Rekabet Edebilirlik Endeksi Sıralaması (2001).....	17
Şekil 1.3: Bazı Ülkelerde Toplam AR-GE Harcamalarının GSMH'ya Oranı (2000)...	18
Şekil 1.4 Bazı Ülkelerde Kişi Başına Düşen Eğitim Harcamaları (1994).....	19
Şekil 1.5: Vergi Öncesi Kâr Üzerinden Alınan Ortalama Kurumlar Vergisi Oranı (2002).....	21
Şekil 1.6: Toplam Vergi Gelirlerinin GSYİ İçindeki Payı (2001)	22
Şekil 1.7: Türkiye Girişimcilik Haritası.....	24
Şekil 1.8: Dünyanın En Girişimci 20 Şehrinin Dağılımı.....	26
Şekil 4.1. Tekirdağ İli ve İlçeleri Haritası.....	40
Şekil 4.2: Tekirdağ İlinin Karayolu Bağlantısı.....	41
Şekil 4.3: Tekirdağ İlinin Denizyolu Bağlantısı.....	42
Şekil 4.4.: Tekirdağ İli Havaalanı.....	43
Şekil 4.5: Tekirdağ İli Demiryolu Bağlantısı.....	44
Şekil 4.6: İlin Kır – Kent Nüfus Dağılımı.....	46
Şekil 4.7: İl Nüfusunun Yaş Dağılımı (%).....	47
Şekil 4.8: İlin Göç İstatistikleri.....	48
Şekil 4.9: İlin Göç İstatistiklerine Göre Eğitim Durumu.....	49
Şekil 4.10: Türkiye Girişimcilik Haritası.....	53
Şekil 4.11: Tekirdağ'da Girişimcilik.....	54
Şekli 4.12: İlde Yaş ve Cinsiyete Göre İŞKUR Başvuruları.....	56
Şekil 4.13: İlde Cinsiyete Göre İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Mesleki Dağılımı.....	57
Şekil 4.14: Tekirdağ İlinin Arazi Varlığı Dağılımı.....	59
Şekil 4.15: Tarım Alanlarının Dağılımı (%).....	60
Şekil 4.16: Ekim Alanlarının Dağılımı (da).....	61
Şekil 4.17: Türlerine Göre Kesilen Hayvanların ve Üretilen Kırmızı Etin Toplam İçindeki Payı	70
Şekil 4.18: 2010 Yılı Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerini Oluşturan Alt Sektörler.....	75
Şekil 4.19: Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerinde Bitkisel Üretimi Oluşturan Alt Dallar.....	75
Şekil 4.20: Tekirdağ İlinde Tarımsal Sanayi İşletmelerinin % Dağılımı.....	80

1.0. GİRİŞ VE GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Tekirdağ ili coğrafi konumu, üretim ve tüketim merkezlerine yakınlığından dolayı lojistik sektörü, sahil turizmi, agro-turizm ve kültür turizmi olmak üzere istihdam açısından pek çok alanda önemli potansiyellere sahiptir. Sahip olduğu bu potansiyeller ile önemli sanayi üretim üstlerinden biri olan il, tarım ve hayvancılık sektöründe de ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir.

Sanayinin Tekirdağ ili içinde Çorlu, Çerkezköy ve Muratlı ilçelerine kadar uzanan D-110 karayolu (İstanbul-Edirne) etrafında yoğunlaşması ve belirtilen bölgeler dışındaki yerlerde tarımsal üretimin önemini koruyarak devam etmesi ilde ikili bir heterojen sosyoekonomik yapının oluşması ile sonuçlanmaktadır.

İl genelinde özellikle tarıma dayalı sanayide yüksek bir yatırım potansiyeli dikkat çekmekte olup, bunu sırasıyla makine sanayi ve elektrik-elektronik sektörü takip etmektedir. İl, tarım ve tarıma dayalı sanayi açısından donanımlı bir altyapıya sahiptir. İlin önemli tarım ürünleri olan buğday, ayçiçeği, çeltik ve bunlara bağlı olarak; un ve unlu ürünler, yağ, pirinç ürünleri sanayileri gelişmiştir. Ayrıca hayvancılık sektöründe süt ve süt ürünleri sanayileri ön plana çıkmaktadır.

İlin asıl gelişiminde sanayi yoğunlaşması önemli rol oynamaktadır. İl, ticaret ve üretim açısından da önemli bir potansiyeli barındırmakla birlikte, beşeri sermaye alanında alt dilimlerde yer almaktadır. İldeki işgücü arzının sanayinin talebinden daha az olması, diğer bölgelerden göç almasına neden olmaktadır. İlin Çorlu, Çerkezköy gibi sanayi bölgelerinde çeşitli bölgelerden gelen farklı kültürlere sahip bir nüfus oluşmaktadır. Gelişen sanayinin yarattığı istihdamın neden olduğu göçler sonucunda, 1995'den beri % 90'dan daha fazla oran ile Türkiye genelinde en yüksek net göç hızına sahip il konumundadır.

Bu çalışma ile Tekirdağ ilinin girişimcilik potansiyeli irdelenmektedir. Bu bağlamda 5 ana bölümden oluşan bu çalışmada; Giriş ve genel bilgiler bölümünde bölge ve girişimcilik hakkında genel bilgiler verilmiş olup, bunu araştırmanın asıl konusu olan kaynak özetleri, materyal ve yöntem, araştırma bulguları; ilin coğrafi yapısı, nüfus özellikleri, nüfusun eğitimi, meslek eğitimi, girişimcilik yapısı, işgücü, istihdam, işsizlik, tarımsal üretim, sanayi, tarıma dayalı sanayi ve ilin sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergeleri, sonuç ve kaynaklar izlemektedir.

1.2. Girişimciliğin tanımı

1.2.1. Girişimci

Girişimci (müteşebbis) kelimesi teşebbüs kelimesinden gelmektedir. Teşebbüs ise, Arapçada yapışkan anlamına gelen "şebs" kelimesinden türetilmiştir (Durak 2011). Teşebbüs yapışmak, tutunmak, tuttuğunu bırakmamak anlamlarına gelmektedir. Girişken veya girişimci kavramı kendi inisiyatifini kullanarak cesaretle bir işe başlayan, giriş yapan, sorunu çözmeye konusunda atılımda bulunan kişidir (Türkoğlu 2007). Fransızca "entreprendre" sözcüğünden türetilen girişimcilik kavramı Türkçede 'üstlenmek' manasını ifade eder. Bu durumda, girişimci bir işletmeyi organize etme, yönetme ve risk alma biçimindeki sorumlulukları üstlenen kişiyi ifade etmektedir (Arıkan 2004). Çetindamar (2003) *Girişimci*, risk alarak yenilik yapan kişidir. diğer bir deyişle, girişimci fırsatları gözleyen ve onları bulduğunda her tür riski alarak gerçekleştirmeye çalışandır.

Girişimciliğin çok boyutlu olması ve pek çok anlamı içermesi bakımından çeşitli tanımları yapılmaktadır. Girişimci, basit tanımıyla risk yüklenmek kişidir şeklinde tanımlandığı gibi, girişimcinin amacıyla üretim faaliyetlerinde inovasyon, yenilik geliştiren kişidir (TUGİAD 1993) şeklinde de tanımlanmaktadır. İyicil (2006) ve İyicil'e atfen Schumpeter Joseph (1961), Schumpeter (2000) ve Westhead ve Wright (2000) girişimci, mal ve hizmet üretiminin yapılabilmesi için üretim faktörlerini en iyi koşullar altında bir araya getiren kişidir, şeklinde tanımlamıştır. Girişimci, risk alarak, başkalarının ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla üretim faktörlerinin alımını yapmakta ve bunların bir araya getirilmesi imkanının sağlamaktadır. Aynı zamanda girişimci, kar amacı gütmekte ancak tek bir amaç olarak kar elde edilmesini de düşünmemektedir. Girişimci'in ilk kez 18.yüzyılın başında Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından "henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini bugünden satın alan ve üreten kişi" olarak tanımlandığı bildirilmektedir (İyicil 2006). Müftüoğlu (2000) girişimci, risk alarak yenilik yapan kişidir ya da fırsatları gözleyen ve risk yüklenerek yenilikleri gerçekleştirmeye çalışan kişidir, ifade etmektedir.

Girişimcilik, girişimcinin eylemidir. İktisat kuramcılarında Schumpeter girişimciyi, iş dünyasına ilişkin kararlar alma düzeyinde beliren bir zihniyet olarak nitelendirmektedir. Bu zihniyetin en önemli özelliği yenilik peşinde koşma ve yenilikler getirebilme durumu olarak

belirtmektedir. Müftüoğlu "girişimci" kelimesini şöyle tanımlamaktadır: Bir tarayıcı gibi sürekli olarak çevreyi gözetleyip talep açıklarını yakalayan, yeni talepler oluşturan, talepteki değişimleri zamanında fark eden, kaynakları sağlayarak üretim tesislerini kuran, rekabeti seven ve rekabeti varlığının önemli bir nedeni olarak gören, riske girmekten ve sorumluluk üstlenmekten çekinmeyen, yaratıcı yeteneklere sahip kişilerdir (İyicil 2006).

Girişimci, yeniliklere açık olan, risk almaktan korkmayan, yenilik geliştirme gayreti içinde olan, fırsatları gözleyen, fikir üreten ve fikrini hayata geçirme koşul ve olanaklarını araştıran kişi ya da kişilerdir. Girişimci kişileri diğerlerinden ayırt eden özellikleri a) Sosyo-ekonomik özellikler, b) Kişisel özellikler ve c) İletişim özellikleri olmak üzere üç ana grup altında toplamak mümkündür. Girişimcilerin (a) sosyo-ekonomik özelliklerini daha eğitilmiş ya da okuma yazma oranı yüksek, yüksek statüye sahip, yüksek bir sosyal statüye ulaşma çabasında olan, büyük işletme sahipleri, daha ticari-ekonomik ve pazarlamacı konuma sahip, kredi almaya, yani risk yüklenmeye olumlu kişiler olarak sıralayabiliriz. (b) Kişisel özellikleri bakımından girişimciler kendilerini başkalarının yerine koyabilen, katı davranış ve inanca sahip olmayan, soyut şeylerle ilgilenen, değişime karşı uyumlu olan, yaptığı işlerde bir sonuca varmak isteyen kişilerdir. (c) Girişimcileri diğerlerinden ayırt eden iletişim özellikleri ise, genel olarak girişimciler sosyal katılımları daha fazla olan, sosyal sistemle daha iyi bütünleşmiş, seyahat eden, sınır ötesi ile ilgilenen, yani dışa açık kişilerdir. Girişimciler kurum ve kuruluşlar ile sıkı iletişim kurar, kitle iletişim araçlarını daha fazla izlerler ve kişiler arası ilişkileri güçlüdür. Girişimciler daha fazla bilgi arayan, daha fazla fikir önderliğine sahip olan ve geleneksel normlardan çok modern normlara ilgi duyan kişilerdir. Kuşkusuz girişimciler için yukarıda sıralanan sosyo-ekonomik, kişisel ve iletişim özelliklerine eklenecek daha fazla özellikler de sıralanabilir (Gürel ve Şenel).

1.2.2. Girişimcilik

Girişimcilik, içerisinde pek çok faktörü barındırması sebebiyle, çok yönlü ele alınması ve incelenmesi gereken bir olgudur. Çünkü girişimcilik doğrudan girişimcinin kendisiyle, onun kurduğu veya devam ettirdiği örgütle ve hem girişimcinin hem de firmanın içerisinde bulunduğu sosyal, ekonomik, kültürel, fiziki vb. çevreyle bir bütündür (İrmiş ve diğ.; 2010,s.17).

Girişimciliği çok sayıda farklı farklı tanımı bulunmaktadır. Girişimcilik kavramı henüz işletmecilik literatüründe hem de iktisat literatüründe kullanılmaktadır. Birçok araştırmacı girişimciliği, küçük işletme kurulması ve bunların yönetilmesi ile özdeşleştirmiştir. Bazı

yazarlar ise girişimciliği, risk alma, yenilikleri yakalama, fırsatları değerlendirme ve tüm bunların hayata geçirilme süreci olarak adlandırmaktadır. Ancak yukarıda da açıklandığı üzere bu tanımlar girişimciliği açıklamak adına yetersiz kalmaktadır. Genel olarak girişimcilik; ortaya çıkan fırsatlardan yararlanma veya yeni fırsatlar yaratabilme amacıyla üretimin girdilerini örgütlenme yeteneği ve risk alma özellikleriyle bağdaştırarak çıktıya dönüştürmek olarak tanımlanabilmektedir (Tosunoğlu 2003). İlk kez Orta Çağ'da kullanılan girişimcilik kelimesinin iş yapan, bir şeyi yapmaya başlayan kişi anlamına gelen "entreprenere" kökünden geldiği bilinmektedir. Girişimciliğin tanımının ilk kez, 18. yüzyılın başlarında Fransa'da yaşayan İrlandalı ekonomist Richard Cantillon tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu tanıma göre girişimci; henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretimin girdilerini ve hizmetlerini bir risk olarak satın alan ve üreten kişi olarak ifade edilmektedir. Ekonomik gelişme ve değişme sürecine bağlı olarak zaman içinde girişimci tanımına eklentiler gelerek tanım gelişerek değişiklik gösterdiği görülmektedir (İyicil 2006).

Girişimci tanımı, R. Cantillon'dan sonra Jean Baptise Sar tarafından geliştirilerek, girişimcinin risk üstlenme kadar üretim girdilerini örgütlenme ve yönetme niteliğine sahip olması gerekliliği üzerinde durulduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak, daha sonra, Joseph A. Schumpeter girişimcinin yenilikçi ve dinamik olma özelliğini vurgulamaktadır. Schumpeter'in çalışmalarında girişimcilik, yenilik yaratma ve teknolojik buluşlar ile açıklanmaya çalışılmış ve yeni ürünler, yeni hizmetler, yeni süreçler, yeni arz kaynakları ve yeni pazarlar yaratmak için yeni kaynakların yaratılması gibi konular üzerinde ağırlıklı olarak durulmaktadır. Schumpeter'in bakış açısında girişimci, toplumda değişimi yaratacak kişi ve kurumlar olarak tanımlanmaktadır (Dean 1993).

20. yy'la kadar iş yapan, aktif kimseler için kullanılan girişimci tanımı, zaman içinde gelişerek risk alma, yenilikleri yakalama, fırsatları değerlendirme ve tüm bunları hayata geçirme anlamlarını da içine almıştır. Günümüzde girişimci kelimesi, çevresel fırsatları gözlemleyerek risk alan ve yenilik yapan kişi anlamına gelmektedir. Girişimci kavramının yenilik yapma özelliği ön planda olmasına rağmen, daha çok iş sahipleri ve yeni işletme kuran kişiler girişimci olarak adlandırılmaktadır (Çetin 1996). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere girişimcilik sadece kişinin kendi işini kurması değil, mevcut işini yenilemesi, geliştirmesi veya yeni bir sektöre açılmasını da ifade etmektedir. Girişimci kavramının son olarak ekonomik mal ve hizmet üretmek, pazarlamak için üretim faktörlerini ele geçirip, düzenli bir şekilde bir araya getiren, kar amacı güden ve girişimlerinin sonunda doğabilecek tüm riskleri göze alan kişiler olarak tanımlandığı görülmektedir (Tosunoğlu 2003; İyicil 2006).

1.2.3. Girişimcilik süreci

Hangi şekilde olursa olsun girişimcilik bir süreci ifade etmekte ve temelde altı aşamadan oluşmaktadır.

Bunları Durak (2011) Morris (1998) adfen aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

- a) *Fırsatı görmek ve tanımlamak*; girişimcinin, girişimcilik bağlamında bir faaliyete başlayabilmesi için önce fırsatları görmesi, tanımlaması ve değerlendirmesi gereklidir. Bu fırsatlar, değişen demografik unsurlar, yeni piyasa segmentlerinin ortaya çıkışı, yeni süreçle ilgili ihtiyaçlar, düzendeki değişimler, sosyal değişimler vb. olabilir.
- b) *Fikir geliştirmek*; girişimci gördüğü ve tanımladığı bu fırsatları, bir fikir haline getirebilmelidir. Bu fikir, yeni ürün, yeni pazar, yeni yöntem, yeni örgütsel yapılar, yeni teknoloji, yeni satış ve dağıtım kanalları vb. şeklinde olabilir.
- c) *Gerekli kaynakları tespit etmek*; Bir fikrin uygulamaya dönüştürülmesi için gerekli kaynaklar neler olduğu ve nasıl temin edileceğinin belirlenmesi önemlidir. Bu kaynaklar; yetenekli işgören ihtiyacı, hammadde ihtiyacı, uzman yönetici ihtiyacı, pazarlama ve satış uzmanları, teknik alanda uzman kişiler, finans ihtiyacı, dağıtım kanalları ihtiyacı, arz kaynakları ihtiyacı, üretim tesisi ihtiyacı, lisans, patent vb. olabilir.
- d) *Gerekli kaynakları temin etmek*; girişimci, dördüncü aşamada, tespit ettiği kaynakları temin etmelidir. Bunun için de, dış kaynaklardan yararlanabilir, akraba veya tanıdıklarından borç alabilir, başka borç kaynaklarını kullanabilir, öz sermaye kullanabilir. Aynı zamanda, girişimci ihtiyacı olan işgücünü, yöneticileri, finans arz edenleri de bulmalıdır.
- e) Fikri uygulamaya sokmak ve yönetmek; beşinci aşamada girişimci, fikri uygulamaya başlar, süreci ve elde edilen başarıyı izler, tedarikçilere geri ödemeleri yapar, aynı zamanda yeni yatırımlar yaparak girişimin büyümesini sağlar ve amaçlarına ulaşmaya başlar.
- f) Risk almak; girişimciliğin olmazsa olmaz şartlarından birisidir. Aslında fırsat uygulanmaya başlandığı andan itibaren girişimci risk almaktadır. Ancak, risk, sadece sürecin başında değil, her aşamasında mevcuttur.

1.2.4. Girişimcilik, yenilik ve yanlış inanışlar

Çetindamar (2003)'a göre *girişimcilik*, risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tümüne verilen addır. Bu nedenle hem şirket açma süreci, hem de yenilikler yapma süreci girişimcilik kapsamındadır.

Bu bağlamda girişimcilik tanımında yenilik vardır ve bu yenilik mevcut kaynakların yeni bir birleşimini ifade etmekte, bir diğer deyişle:

- yeni bir malın/rünün yada bu ürünün kalitesini/servisin geliştirmek,
- yeni bir üretim metodunun/teknikinin geliştirilmesi,
- yeni bir pazarın oluşturulması ya da yeni bir pazara açılma,
- yeni bir hammadde ya da yarımamul kaynağının bulunması ve
- endüstrinin yeniden organizasyonunun yapılandırılması yeniliktir.

Eski ve/veya yeni, büyük ve/veya küçük, yavaş ve/veya hızlı büyüyen, özel ve/veya kamu şirket ve örgütlerinin başında görevde olan yöneticiler (şirket sahibi olabilir yada maaş alan profesyonel yönetici olabilir) veya örgüt çalışanları yenilikler yaptıkları zaman girişimci düşünce tarzı ve davranışı göstermiş olurlar.

Bu bağlaöda girişimcilerin özellikleri aşığıdaki gibi sıralanabilir:

1. Hızlı düşünme,
2. Belirsizlik altında karar alma,
3. Kararlı ve azimli olma,
4. Güçlü sezgi sahibi,
5. İyi gözlemci,
6. Hayal gücü yüksek,
7. Kaynaklara ulaşabilecek ilişkiler ağına sahip,
8. Kaynaklar arasında özellikle insan kaynaklarını iyi yönetebilen,
9. Düşünme ve muhakeme yetenekleri güçlü,
10. Çok yönlü düşünebilen,
11. Yeninin kabul edilmesini sağlayacak ikna gücüne sahip olan,
12. İyi iletişim kuran,
13. Bağımsız düşünebilen,
14. Esnek,
15. Yaratıcı,
16. Kendine güvenen,
17. Dayanıklı ve

18. Israrcı.

Yanlıı inanişlar toplumda genel kabul gören girişimcilik ile ilgili bazı inanişlardır ya da n yargılardır. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

1. Girişimci doğulur, sonradan olunmaz. Bazı doğal yetenekler olabilir ama bunların ortaya çıkarılması gerekir. Ayrıca, girişimciliğin temelinde olan birçok yetenek, bilgi, tecrübe ve ilişki ağını yıllar içinde geliştirerek girişimcilik kapasitesi oluşturmak mümkündür.
2. Herkes yeni bir iş kurabilir. İş kurmak işin en kolayıdır, önemli olan şirketin devamını sağlamak, bytmek ve kalıcı olmaktır. Girişimci için önemli olan fikrin başarılı şekilde ticarileşmesini ve/veya toplumsal faydaya dönüşmesini sağlamak ve geliştirmektir.
3. Girişimciler kumarbazdır. Başarılı girişimciler tüm riskleri dikkatlice hesaplayanlardır.
4. Sermaye yeni iş için en önemli girdidir. Eğer yetenek ve/veya yeni fikir var ise zor da olsa sermaye bulunabilir, oysa sermaye ile yetenek ve/veya yeni fikir bulunamaz. Sermaye sadece bir araçtır.
5. Girişimciler genç ve enerjik olmalıdır. Yaş bir sınır değildir. Genel ortalama 30'lu yaşlar olmakla birlikte 60'lı yaşlarında başarılı olan birçok girişimci vardır.
6. Başarılı girişimci, iyi okul performansı gösterir. Girişimcilik yaratıcılık, motivasyon, bütünsellik, liderlik, takım kurma, analitik yetenek ve belirsizliklere ve zorluklarla başa çıkma yeteneklerinin karışımıdır. Dolayısıyla sadece okul performansı girişimcilik için gösterge olamaz.

1.2.5. Girişimciliğin nemi

İyicil (2006)'e göre girişimcilik günümüzde girişimciliğin gelişmesi konusu gerek gelişmekte olan gerekse gelişmiş ülkelerin ekonomi politikalarının vazgeçilmez bir unsuru konumundadır. Girişimcinin nemi ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından daha yüksek alanlara aktarılması sürecinde en önemli faktör olması nedeniyle her geçen gün artmaktadır.

Farklı bilim adamlarına göre farklı yönlerden açıklanabilecek girişimcilik kelimesi, sosyolojik açıdan; sadece bir ekonomik etkinlik alanı olarak değil, başarı gereksinimine dayalı bir kişilik yapısı olarak da tanımlanmaktadır.

Ekonomik anlamda ise; Girişimcilik, "Potansiyel işgücü kaynaklarını kullanarak, mal ve hizmet üretiminde nitelik yönünden bir artış sağlama etkinliğidir. Girişimciyi diğer insanlardan ayıran temel özellikler ise; kaynaklar hakkında öngöründe bulunmak, işi planlamak, insanlarla çalışmalar yaparak onları bir organizasyon içinde bulunmaya razı etmek, girdiler sağlamak, organizasyon içinde girdileri işleyerek tekrar tüketicilerin kullanımına sunma becerisini karlılık sağlayarak göstermektir (TÜSİAD 1987), şeklinde tanımlanmaktadır.

İktisadi düşünce tarihinde girişimcilik kavramı incelendiğinde şu şekilde bir açıklama yapılmaktadır; üretim araçlarının özel mülkiyete konu olduğu kapitalizm ya da iktisadi özgürlük sisteminde mülk sahipleri belli başlı üç işlevi yerine getirmektedirler:

1. Mali sermayenin devreye sokulması
2. Üretim araçlarının istihdamı ve koordinasyonu, firmanın yönetimi ve işletilmesi
3. Yatırımlarla ilgili stratejik kararların alınması.

Sermaye piyasaları gibi kurumların varlığı, mali sermaye sunumu ile diğer işlevleri tamamen birbirinden ayrılmasına sebep olmaktadır. Girdilerin temin edilmesi ve rutin işletme işlevleri ücretli çalışanlar tarafından yapılabilirken, yatırım yapma, yeni bir piyasaya girme, yeni bir hizmet ya da ürün üretme gibi nihai kararları almak ise sermaye sahipleri tarafından yapılmaktadır. İşte, iktisadi düşünce tarihinde girişimcilik, karar verme pozisyonu ile işadammının üstlendiği işleve denilmektedir (Blaug ve Schumpeter 1987).

Görüldüğü üzere girişimci ve girişimcilik kavramları, çeşitli şekillerde tanımlanmakta, zaman içinde de bu tanım, değişik kavramları da içine alarak gelişim göstermektedir. Günümüzde ekonomik, sosyolojik, kültürel ve diğer bir çok alanda, girişimcilik tanımının bilinmesi, bu kavramın öneminin fark edilmesi, etkileri açısından gerekli bir husustur.

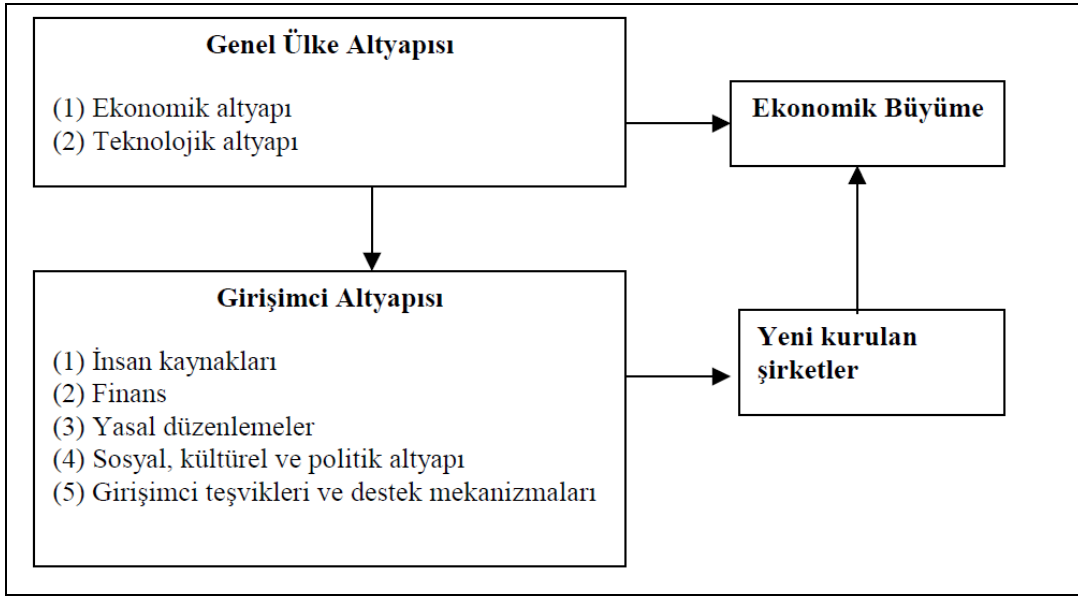
Girişimciliğin önemi ayrıca aşağıdaki üç noktalarda da vurgulanmaktadır (Çetindamar 2003):

1. Girişimcilik işsizlik sorununa önemli bir çözüm olanağı sunduğu gibi ayrıca ekonomik büyümenin dinamosudur.
2. Girişimci, ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek alanlara aktarılma sürecinde baş aktördür, çünkü üretim kaynaklarını yeni bir tarzda birleştirerek kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağlar, ama daha

önemlisi kullanılmakta olan üretim araçlarının ve mevcut girdilerinin değişik şekillerde kullanımı ile üretimi artırır.

3. Girişimci yeni düşüncelerin yaratılması, yayılması ve uygulamasını hızlandırır, ayrıca yeni endüstrilerin doğmasına yol açar, teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler yarattığı için ekonomik büyümeyi hızlandırır.

Şekil 1.1: Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Kaynak: Çetindamar 2003

1.2.6. Girişimcilik yaklaşımları

Bir yeniliği uygulamak için yapılan girişim çevreyi şekillendirir ve organize eder. Geçen bu süreç ve zaman içerisinde toplum, kültür, ekonomi, siyaset vb. etmenler girişimin yönünü, hareket alanını ve şeklini etkilemektedir (Bryat ve Julian 2000). Bütün bunlar dikkate alınarak, girişimcilikle ilgili yapılan çalışmaların başlangıcından beri geçen sürede üç yaklaşım sergilenmiştir.

Bunlar, (1) Bireysel Yaklaşım, (2) Firma Yaklaşımı ve (3) Çevresel Yaklaşım'dır (Durak 2011).

1.2.6.1. Bireysel Yaklaşım:

Bireysel yaklaşım, büyük oranda, girişimcinin bireysel özelliklerine ve yeteneklerine dayalı olan çalışmaları içerir. Bireysel yaklaşımı kullanan çalışmalarda temel soru, "niçin belirli kişilerin bir işletme kurdukları ve girişimci olarak başarı gösterdikleriyle" ilgilidir (Littunen 2000). Bu konuda yapılan araştırmalarda kişilerin demografik, kişilik ve psikolojik özellikleri ortaya konulmaya ve açıklanmaya çalışılmış, girişimcilik vasıflarının kaynağı olarak psikolojik ve sosyolojik etkiler üzerinde durulmuştur. Buna göre, girişimciler psikolojik açıdan risk almaya, yüksek başarı elde etmeye ve içsel kontrol odaklı olmaya eğilimli kişilerdir.

Bu özelliklerinden dolayı da, ekonomik gelişme ve iyileşmeyi sağlayan yenilikçi, bir lider ve bir katalizör olarak düşünülürler (Lee ve Peterson 2000).

Yapılan çalışmalarda, kişilerin çocukluk dönemlerinde yaşadıkları deneyimlerin onların kişisel ilgileri, iş kariyerleri ve dolayısıyla girişimcilik vasıfları üzerinde etkili olduğu görülmüştür (Cox ve Jennings 1995). Bu açıdan, bireysel yaklaşımın üzerinde durduğu bir diğer önemli husus demografik değişkenler olmuştur. Bu yönde yapılan araştırmalarda ailede ilk çocuk olanların, eğitim düzeyi yüksek olanların, girişimci bir ailesi olanların, girişimci olma ihtimallerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Yaş, cinsiyet, ailenin sosyo-ekonomik durumu vb. faktörlerin de girişimci olmayı etkileyen diğer faktörler olduğu belirtilmektedir (Kök 2007).

Açıktır ki, bireysel yaklaşım girişimciliği sadece bireyin girişimsel özelliklerini dikkate alarak açıklayarak tek boyutlu kalmaktadır. Hâlbuki girişimcilik sadece girişimci bireyin özellikleriyle kalmayan, birbirinden ayrıştırılamayan bileşenlerin ve birçok boyutun ilişkisini içinde barındıran bir süreçtir (Ağca 2005). Dolayısıyla bireysel yaklaşım tek başına girişimcilik olgusunun anlaşılabilmesi için gerekli fakat yeterli değildir.

1.2.6.2. Çevresel Yaklaşım

Çevresel yaklaşım, bireysel yaklaşımın girişimcilik üzerindeki rolünü önemli bulmakla beraber, girişimciliği, aynı zamanda, belirli bir çevrenin birey üzerindeki etkileri olarak görmektedir. Çünkü çevre, kendi yapısı ve doğası itibarıyla, girişimci faaliyetlerle karşılıklı etkileşim içinde iken, girişimciliği destekleyebilir veya engelleyebilir. Bloodgood, Sapienza ve Carsrud'un da ifade ettiği gibi, aile, diğer alt sistemler, finansal kaynaklar, yerel iletişim ve bir takım hükümet politikaları girişimci faaliyetleri etkileyen unsurlardır. Aynı

zamanda, kültür, ekonomi, politika ve diğer benzer sosyal faktörler de girişimcinin faaliyet gösterdiği çevrede fırsatlar veya tehditler oluşturabilir (Lee ve Peterson 2000).

Çevresel yaklaşımla yapılan çalışmalarda en çok dikkate alınan husus, kültürel boyut olmuştur (Aytaç 2006). Çünkü toplumların kültürü, girişimcilerin, yöneticilerin, çalışanların tutum ve davranışları üzerinde çok önemli bir etkiye sahiptir. Girişimcilik ruhunun oluşmasında kültürel yapının önemli bir etkisi vardır. Çünkü birey, içinde yaşadığı toplumun egemen kültür değerlerinin taşıyıcısı konumundadır (Arıkan 2004). Kültürün girişimcilik faaliyetine etkisi sadece iç unsurlar açısından ele alınamaz. Çünkü tüketicilerin ihtiyaç ve istekleri, toplumsal yasalar ve devlet politikaları da kültürden etkilenen unsurlar olup, işletmelerin üretim, pazarlama, finans vb. fonksiyonlarına, girişimcinin yenilik yapma konusundaki yönelimine ve dolayısıyla risk alma davranışlarına etki etmektedirler. Benzer şekilde ekonomik sistemler ve politik sistemler de girişimcilik üzerinde önemli ölçüde etkilidir. Ekonominin daha dengede olduğu durumlarda girişimci faaliyetlerde yenilik ve yaratıcılık konusunda daha girişken olunabilmektedir. Girişimciler isabetli stratejik planlar yapabilmektedirler. Ekonomik krizler çoğu durumda girişimcilik için tehdit olarak gözükmür. Buna karşın, girişimcilerin yetenekleri sayesinde bu tehditler kimi zaman fırsatlara çevrilebilir. Devlet politikaları ve değişen hükümetlerin politikaları da girişimcilik üzerinde etkilidir. Mesela, kapalı ekonomik sistem veya dışa açık ekonomik politikalar gibi. Ayrıca devletin KOBİ'leri ve girişimciliği teşvik edici ve destekleyici uygulamalara ağırlık vermesi de girişimciliğin gelişimini olumlu etkileyen etmenlerdendir.

1.2.6.3. Firma yaklaşımı

Girişimcilik yeni bir işletme kurmanın ötesinde aynı zamanda işletme içerisindeki birimleri harekete geçirmeyi de içermektedir. Bu sebeptendir ki, firma yaklaşımı var olan işletmedeki faaliyetlere odaklanarak, girişimciliğin yöneticilik boyutu üzerinde durmakta ve işletmelerde yapılan faaliyetlerde girişimci olmayı irdelemektedir. Bir işletmenin yaşaması ve büyümesi için gerekli faktörlerden birisi de, onu kuran girişimcinin yönetsel özelliklere sahip olmasıdır. Çünkü firma yaklaşımına göre bir girişimci, işletmeyi kurduktan sonra o işletmenin büyüme, olgunluk ve istikrar aşamalarında da başarılı yönetici özellikleriyle yer alacaktır. Girişimci birey süreç içerisinde de girişimci özellikler gösterebilmeli ve bürokratik kimliğe dönüşmekten sakınmalıdır. Girişimci özelliklerinden dolayı firma içerisinde de gelecekteki girişimci düşünce süreci içerisinde girişimci olarak kalıp, değişim ve yenilik yapma ve süreç içerisinde de risk alma vasıflarını koruyabilmelidir. Çünkü girişimci yönetim

süreci içerisinde birey, (1) girişimci, (2) tatmin olan yönetici, (3) hayal kırıklığına uğrayan yönetici ve (4) klasik bürokrat olarak dört ayrı kimlikle karşı karşıya gelebilir. Girişimci kimlikte, önemli olan değişim ve yenilik olurken, klasik bürokrat ve tatmin olan yönetici kimliklerinde baskın olan unsur mevcut durumdur. Firma yaklaşımına göre girişimci, kimlik kazanabilmek, hem girişimci hem de yönetici bakış açısına sahip olmakla mümkündür. Girişimcinin stratejik vurgusu, geleneksel yönetici gibi sadece kaynak varlığına odaklı değil, daha ziyade fırsat algılamaya yöneliktir. Bu sebeple girişimci önce fırsatlara daha sonra kaynaklara yönelir (Nakdiyok 2004).

1.3. Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik

1.3.1. Dünyada girişimcilik

Tarihsel perspektifte girişimcilik, ekonominin bir bilim olarak kabul görmeye başlamasının ardından 1700'lü yıllarda devletin merkeziyetçi anlayışından uzaklaşmasıyla görülen bir süreç olarak meydana çıkmıştır. Bu gelişmenin ardından özel girişime yönelme başlamış ve girişimcilik tarihsel olarak kabul gören bir olgu olmuştur (Betil 2007).

Literatürde yapılan araştırmalar geçmiş dönemlerde girişimcilik olarak adlandırılmasa da çok eski tarihlere uzanan tarihsel girişimcilik patikasından bahsetmektedir. Ancak bugünkü anlamıyla ilk risk alarak yatırım yapma işlemi Uzakdoğu ticaret yollarını geliştirmeye çalışan Marco Polo tarafından gerçekleştirilmiştir (Başol 2010). Başol (2010)’a göre Polo, Avrupa’da üretilen malları Uzakdoğu da satmak amacıyla satın almış ve bu malların ticaretini yapmıştır. Ortaçağlara gelindiğinde ise girişimciler büyük projeleri yürüten kişiler olarak tanımlanmıştır. Bu kişiler katedral, şato ya da manastır gibi devlet tarafından finanse edilen yapıların koordinasyonu sağlamaktadır.

17. yüzyılda ise girişimci yine devlet ile etkileşim içinde olan birey olarak tanımlanmıştır. Ancak bu defa girişimci koordinasyondan çok üretim kısmında devlete karşı bir taahhütte bulunmaktadır (Doğramacı 2006).

18. yüzyıla gelindiğinde ise tek elden yönetilen merkeziyetçi devlet anlayışıyla birlikte her şeyin devlet tarafından yapılmasının beklenmesi de tarihe karışmıştır. Bu tarihten sonra modern girişimci kavramı oluşmuştur.

19. yüzyıl başlarından itibaren sanayileşme hızlanmış, makineleşme ile birlikte bireysel girişimlerde büyük bir artış yaşanmıştır. Ölçekleri büyüyen işletmeler daha profesyonel bir anlayış içinde "yönetim" kavramına önem göstermiş ve profesyonel yönetim

anlayışı gelişmiştir. Bir sonraki aşama da ise, uzmanlaşma ile birlikte gündeme gelen kitlesel üretim girişimciliğin ciddi ölçüde gelişmesine destek olmuş ve kısa sürede dünyanın her yerinde girişimciler oluşmaya başlamıştır (Şekerler 2006).

İngiltere'de doğan sanayileşme süreci ile birlikte girişimci insan tipi bambaşka nitelikler kazanmaya başlamış bu değişim, aynı zamanda girişimcinin ekonomik değerini ve dolayısıyla toplumdaki önemini artırmıştır. Nitekim bu gelişmenin sonucu olarak ekonomide de girişimcilik bir üretim faktörü olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Özellikle bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler çeşitli düşünürlerce, insanlık tarihinde yeni bir toplumsal gelişmenin habercisi olarak algılanmıştır. Tarım ve sanayi toplumlarından bütünüyle farklı bir bilgi toplumunun ortaya çıkmakta olduğu ve bu toplumsal aşamada insanlığın daha özgür bir ortama kavuşacağı ileri sürülmüştür. Yeni dünya görüşüne göre, buhar makinesi insanın fiziki gücünü nasıl katlamışsa, bilgi teknolojileri de insan aklının gücünü öylesine katlamıştır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle, sermaye stratejik kaynak olmaktan çıkmış ve yerini bilgiye bırakmıştır. Bunun bir sonucu olarak da girişimcilik hem anlam olarak hem de içerik olarak büyük bir değişime uğramıştır. İlk dönemlerde daha çok maddi unsurları ile ön plana çıkan girişimcilik bu dönemlerden itibaren; hızlı hareket etme, risk alma, tatmin olma gibi yeni beklentileri içine almış ve girişimciliğin tarihsel perspektifi değişmiştir (Karagöz 2009).

Bu gelişme süreci, önce Avrupa Kıtasına, ardından da Amerika öncelikli olarak dünyanın diğer bölgelerine yayılarak, yepyeni bir ekonomik düzenin oluşmasını ve zenginliğin artmasını sağlamıştır. Bu yeni dönem girişimciliğin de yeniden şekillenmesinin, girişimcilerin dünyanın her yanında etkili olmalarının ve liberal ekonomilerin gittikçe daha hissedilir bir şekilde dünya ekonomisinde ve siyasetinde ağırlıklarını koymalarının yolunu açmıştır. Dolayısıyla ilk dönemlerde, alınmış kararları uygulayan ya da kontrol altında devletin yönlendirmesinde bulunan girişimci profili yerini siyasi olarak güçlü, karar alma mekanizmasına yakın ve en önemlisi ilk dönemlerin tersine devleti yönlendiren ekonomik değer yaratıcı konumuna gelmiştir (Başol 2010)..

Dünya, 19 Yüzyılın sonlarına doğru Amerika kıtasında dev bir ekonominin doğmasına tanık olurken, ortaya çıkan muhteşem Amerikan zenginliğinin ardında aynı fenomen yer almaktadır, bu da girişimciliğdir. Amerikan özgürlüğünün en belirgin çizgisini "girişim özgürlüğü" oluşturmaktadır. "Bırakınız yapsınlar" sloganıyla özdeşleşen müteşebbislik hürriyeti, o imrenilen müteşebbis gücü, o güç de yarım yüzyıllık bir zamanda dünyanın en büyük ekonomik gücünü doğurmuştur. Bugün en başta ABD'de olmak üzere, diğer büyük ekonomilerde (Japonya, Almanya, İngiltere, Fransa v.d.), dünyadaki az gelişmiş veya

gelişmekte olan pek çok devletin tüm milli gelirinden daha büyük sermayeye ve üretim gücüne sahip girişimciler bulunmaktadır (Başol 2010).

Günümüzde girişimcilik, çok yönlü incelenmesi gereken bir kavramdır. Girişimcilik, salt girişimcilerin kendileri ve yöreleri için değil, ülkeleri için de çok şey ifade etmektedir. Zenginlik ve refahın kaynağı olan girişimcilik, aynı zamanda toplumların dışarıya karşı gücünü ve etki alanını da belirleyen kritik bir olgu haline gelmiştir. Doğal kaynakları kıt olan ülkelerin (Japonya, Danimarka, Hollanda, Güney Kore, Hong Kong, Singapur, Taiwan, İsviçre v.b.) girişimcileriyle zengin olduklarını ve zengin kaldıklarını hemen herkes bilmektedir. Ekonomik güç, siyasi gücü ortaya çıkarmakta ve ülkenin dünya dengelerindeki yeri buna göre belirlenmektedir (Karagöz 2009; Başol 2010).

Bu tarihsel gelişmenin nedenleri incelendiğinde ise özellikle toplumsal değişmeler ile yakın ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Doğa bilimlerinde meydana gelen gelişmeler sosyal bilimlerde kullanılacak yöntemlerin değişmesine ve dolayısıyla sosyal bilimlerin gelişmesine neden olmuştur. Fransız devrimi özgürlükleri güvence altına alırken, sanayi devrimi ekonomik anlamda hiç görülmemiş yenilikleri beraberinde getirmiştir (Özkalp ve ark. 2002) ve nihayetinde "yeni ekonomik düzen" değişmiş ve küresel olarak devlet elinden kurtulan ekonomi özel teşebbüslerle desteklenmiş ve girişimciler ekonomik değer yaratmaya başlamıştır.

1.3.2. Türkiye’de girişimcilik

Girişimciliğin Türkiye'deki tarihsel gelişim süreci incelendiğinde konunun bin yıllık bir süreç içerisinde şekillendiği görülmektedir (Başol 2010). Bu gelişim Türk'lerin Orta Asya'dan gelip Anadolu'ya yerleşmeleri, göçebe toplumdaki yerleşik toplum düzenine geçmeleri ile birlikte ticaret ve zanaatkarlık konularında aktif olmaları ile başlamaktadır. Selçuklular döneminde ve Osmanlı'nın kuruluş döneminde bir esnaf-zanaatkar örgütü olan Ahilik teşkilatının oldukça etkin ve başarılı olduğu görülmüştür. Ancak Osmanlı İmparatorluğu döneminde, imparatorluğu oluşturan topluluklar arasında adeta bir işbölümüne gidilmiş ve Türkler ticaret işleri dışında bırakılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkler; askerlik, ulemalık, bürokratik, hayvancılık ve tarıma yönlendirilmiş, ticaret işini ise Rumlar, Yahudiler ve Ermeniler üstlenmiş dolayısıyla Türk toplumunda istenilen derecede bir ticaret altyapısı oluşturulamamıştır (Odabaşı 2005).

Modern anlamdaki girişimcilik kavramı, Türkiye Cumhuriyeti'yle birlikte başlamış olup, aşağıdaki gibi özetlenmektedir (Doğramacı 2006; Abdullaeva 2007; Kepenek ve Yentürk 2007; Odabaşı 2005; İter 2008; Başol 2010):

- 1923'de Atatürk'ün önderliğinde İzmir'de Birinci İktisat Kongresi toplanmasıyla başlamıştır. Bu toplantıda Türkiye'de ekonomik gelişme ve kalkınmanın girişimcilikle sağlanabileceği ifade edilmiştir.
- İlk on yıllık süreç içerisinde yabancıların ticari hakimiyetlerine son verilmeye çalışılmış ancak yetersizlikler ve savaşın etkisi ile önemli gelişme sağlanamamıştır.
- 1930-1950 dönemi ise devletçiliğin yükselişte olduğu dönem olarak tarihe geçmiştir. Bu dönemde özel kesimin yetersiz kaldığı sektörlerde devlet yatırımlar yapmış ve beş yıllık kalkınma planları hazırlanmıştır.
- Ancak büyük buhran ve ikinci dünya savaşı yine girişimciliğin istenilen düzeye gelmesine engel olmuştur.
- 1970'e kadar uzanan planlı dönemde ise özel girişimlerin sanayideki payının %70'lere geldiği görülmüştür. Fakat sermayenin sadece hanehalkı tasarrufuyla beslenmesi, teknolojik yeniliklere ayak uydurulamaması ve profesyonel yönetim ilkelerinin oluşturulamaması bu dönemde yapılan girişimlerin, kriz işletmeciliğine dönüşmesine yol açmıştır.
- 1980 ve sonrasındaki dönem girişimciliği destekleme adına en önemli adımların atıldığı dönem olmuştur. 24 Ocak 1980 kararları ile birlikte, ithal ikamesi stratejisi terk edilmiş ve yerine serbest piyasa ekonomisi stratejisine geçilmiştir. Serbest piyasa ekonomisi, girişimcilerin dünyaya açılmasına fırsat tanımış ve dünya pazarlarına uyum konusunda önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. Bunun neticesinde Anadolu'nun bir çok ilinde başarılı girişimciler doğmaya başlamıştır.
- Hatta 1994 ve 1998'de meydana gelen küresel krizlerde, dünyanın diğer ülkeleri ile kıyaslandığında Türk ekonomisinin, krizden daha az etkilendiğini ve Türk girişimcilerinin krizleri fırsata çevirebildiğini söylemek mümkündür.
- Son döneme bakıldığında ise, bilgi toplumunun önderliğinde lokal işletmeler tarihe karışırken global işletmeler ayakta kalmaya başlamıştır. Dolayısıyla sektörde söz sahibi olmanın anahtarı, yurtiçinde ve yurtdışında rakiplerle rekabet edebilecek düzeyde bilgi ve beceri sahibi olmaktır.

Türkiye tarihinde girişimcilik incelendiğinde 1923'ten günümüze kadar öne çıkmış beş ana dönemden söz etmek mümkündür. Bu dönemler:

1. 1923-1929 arasında "özel girişimciliğe teşvik",
2. 1930-1946 arasında "devletçilik ve yansımaları",
3. 1946-1960 "liberal ekonomiye geçiş",
4. 1960-1980 "planlı ekonomi denemesi" ve de
5. 1980'den günümüze dek "dışa açık liberal ekonomi"yi sayabiliriz.

1.4. Türkiye Girişimciliğinin Analizi

Uluslararası kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılarak Türkiye'nin girişimcilik altyapısı yedi ülke ile karşılaştırılan bir çalışmada (Çetindamar 2003) Türkiye ABD, İrlanda, Güney Kore, Meksika, İngiltere, Japonya ve İsrail ile karşılaştırılmıştır.

Buna göre:

1.4.1. Ekonomi

- **Ekonomi:** Genel ekonomik göstergelerden enflasyon oranı ve kamunun ekonomi üzerinde yarattığı yüklerin (özellikle borçlar ve borç faiz ödemeleri) düzeyi açısından karşılaştırma yapılan ülkeler içinde en ağır koşullar Türkiye'dedir.

Tablo 1.1: Türkiye ve Bazı Ülkelerin Enflasyon, Borç, Bütçe ve Faiz Göstergeleri

	Türkiye		G.Kore		İngiltere		İrlanda		İsrail		Meksika		ABD		Japonya	
	'80	'99	'80	'97	'80	'99	'80	'97	'80	'99	'80	'98	'80	'99	'80	'93
TÜFE (1995=100)	0,1	1019	40,3	119	45	111	42	107	0,1	134	0,3	219	54,1	109	76,3	102
Yıllık TÜFE (%)	110	65	28,7	0,8	18	1,6	18	1,6	131	5,2	26,4	16,6	13,5	2,2	7,8	0,3
Genel hükümet borçları (% GSYİH)	18,5	53,6	14,0	10,4	46,3	49,8	77,8	vy	266	106	42,4	27,8	27,0	39,7	55,8	44,7
Konsolide bütçe açığı (% GSYİH)	-3,1	-13,0	-2,2	-1,3	-4,7	0,03	-12,1	0,7	-16,2	-2,1	-3,0	-1,4	-2,7	1,3	-7,0	-1,5
Faizlerin toplam bütçe gelirine oranı (%)	3,0	54,2	6,4	2,5	11,6	7,7	17,7	13,3	15,1	13,3	11,1	16,6	11,4	12,7	21,0	21,1

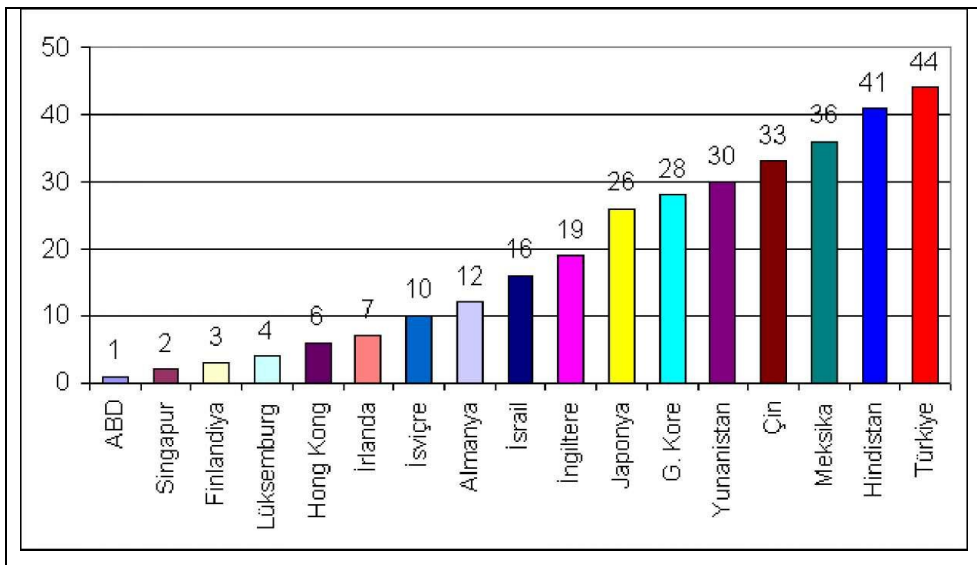
vy- veri yok. *1985, **1990, ***1997 yılı verileridir.
Kaynak: WDI, 2000.

Kaynak: Çetindamar 2003

1.4.2. Rekabet gücü

- Rekabet gücü açısından Dünya Rekabet Endeksi'nde yer alan 49 ülke arasında Türkiye 2001 yılında 44'üncüdür.

Şekil 1.2: Dünya Rekabet Edebilirlik Endeksi Sıralaması (2001)

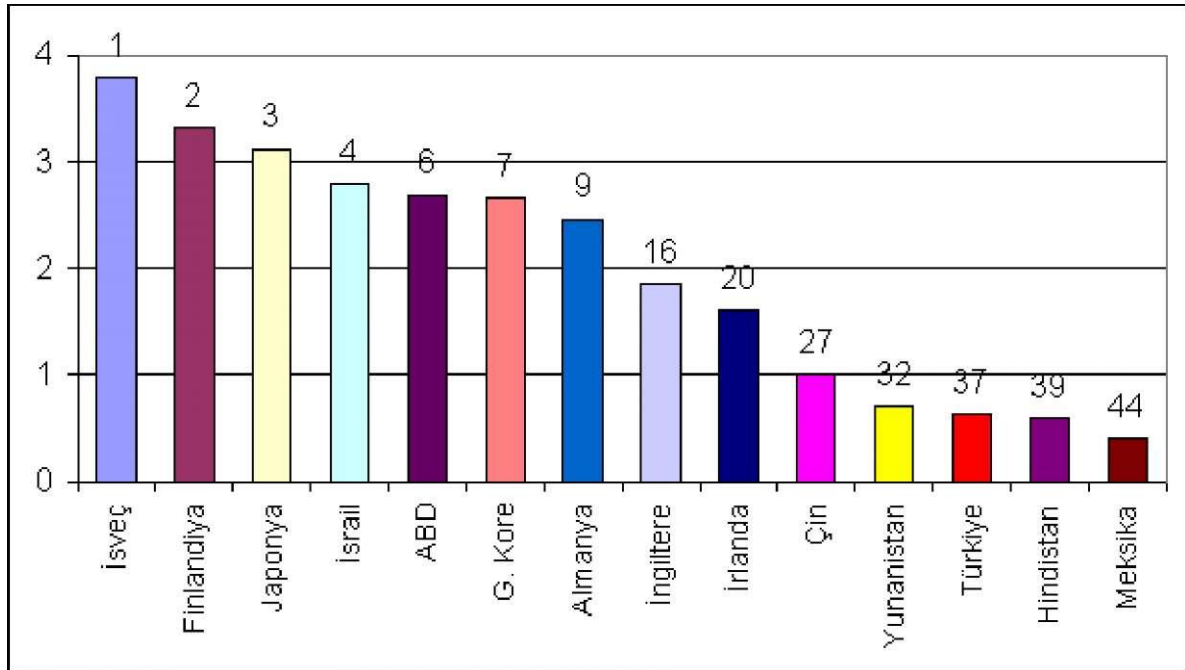
Kaynak: Çetindamar 2003; WCI, 2002.

- Birleşmiş Milletler Gelişme Programı tarafından çok sayıda sosyal, ekonomik, eğitim ve politik faktör dikkate alınarak 2002 yılında yapılan İnsani Gelişim Endeksinde Türkiye, 173 ülke içinde 85'inci sıradadır. Türkiye eğitim, sağlık, gıda, kadın ve çocukların durumu ve okuryazarlık gibi göstergelerde Küba, Malezya, Libya ve Ermenistan'dan daha kötü performans göstermektedir ve Avrupa'da sadece Arnavutluk ve Moldavya'dan iyi konumdadır.

1.4.3. Teknoloji

- **Teknoloji:** 2000 yılında GSMH'nın sadece % 0,6'sını Araştırma-Geliştirme'ye (Ar-Ge) harcayan Türkiye'ye karşılık, İsveç % 3,8'ini, Finlandiya % 3,3'ünü, Japonya % 3,1'ini, İsrail % 2,8'ini ve ABD % 2,7'sini harcamaktadırlar. Türkiye'yi karşılaştığımız ülkeler grubu içinde sadece Meksika Türkiye'den daha az kaynağı Ar-Ge'ye harcıyor. Güney Kore Türkiye'nin 4,5 katı, İrlanda ise 2,6 katı Ar-Ge'ye kaynak ayırmaktadırlar.

Şekil 1.3: Bazı Ülkelerde Toplam AR-GE Harcamalarının GSMH'ya Oranı (2000)

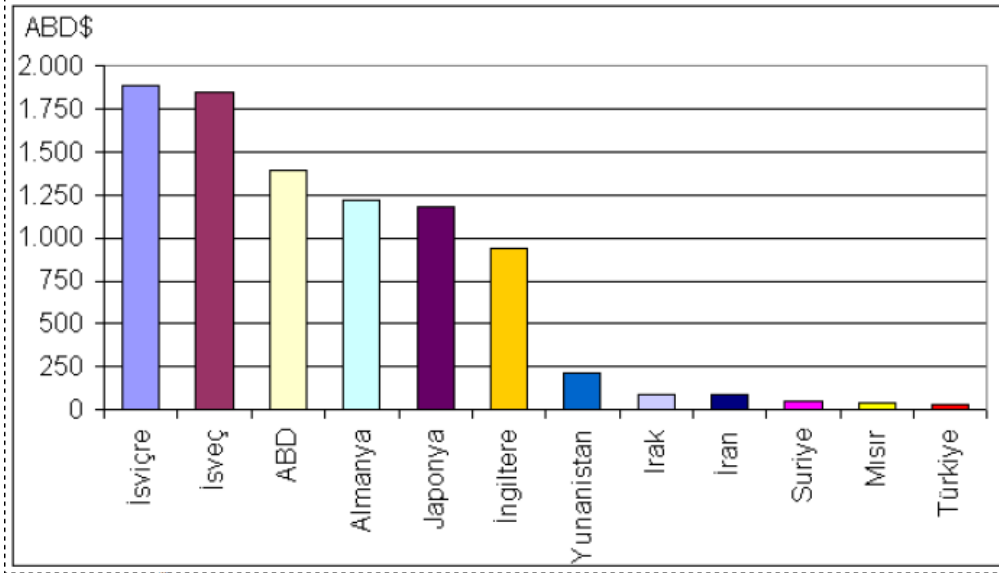
Kaynak: Çetindamar 2003; WCI, 2001: Sütunların üstündeki rakamlar 49 ülke içindeki sıralamayı yansıtmaktadır. Kaynak: WCI, 2001.

1.4.4. İnsan kaynakları ve eğitim

- **İnsan Kaynakları – Eğitim:** Türkiye karşılaştırma yapılan ülkeler arasında % 30 ile en fazla genç nüfus (0-14 yaş grubu) oranına sahip olan iki ülkeden biridir (diğeri Meksika). Bu genç nüfusa rağmen işsizlerin çoğunluğu (% 64) 30 yaşın altındaki gençlerdir.

- Türkiye, eğitim konusunda sınıfta kalmıştır, çünkü okuma yazma bilmeme oranı yüksektir ve orta ve yüksek öğretimde *eğitime* katılan öğrenci oranları düşüktür. Türkiye'nin kişi başına eğitime ayırdığı kaynağın neredeyse İran ve Irak'ın ayırdığı kaynağın üçte biri olduğu göz önüne alınırsa bu başarısızlığın nedeni kolaylıkla anlaşılabilir.

Şekil 1.4 Bazı Ülkelerde Kişi Başına Düşen Eğitim Harcamaları (1994)

Kaynak: Çetindamar 2003; OECD ve UNESCO

1.4.5. Finans

- **Finans:** Türkiye'de her büyüklükteki firmanın başlıca sorunlarından biri finansmandır. Türkiye'nin toplam ulusal kredi miktarı diğer ülkelerle karşılaştırıldığında düşüktür.

Tablo 1.2: Karşılaştırma Yapılan Bazı Ülkelerde KOBİ'lere Verilen Krediler

	Türkiye	G. Kore	İngiltere	ABD
KOBİ'lerin Kredi Payı (%)	3,5	46,8	27,2	42,7

Kaynak: Çetindamar 2003; KOSGEB 2002

- Türkiye'de özel sektöre verilen ve bankalarca sağlanan kredilerin GSYİH içindeki payları karşılaştırma yapılan ülkeler arasında bir tek Meksika'dan iyidir.

Tablo 1.3: Karşılaştırma Yapılan Ülkelerde Kredilerin Dağılımı (1980-1999)

Krediler	Türkiye		G. Kore		İngiltere		İrlanda		İsrail		Meksika		ABD		Japonya	
	'80	'99	'80	'99	'80	'99	'80	'99	'80	'99	'80	'99	'80	'99	'80	'99
İç kaynaklı (milyar \$)	22	90	29	347	196	1831	8	****	29	88	62	106	2195	7690	1102	6258
Özel sektöre verilen (% GSYİH)	13,6	22,5	51,8	93,4	27,6	123	29	****	70,8	83,2	19,4	16,2	78,5	145	133	115
Bankacılık sektörüne verilen (% GSYİH)	34,2	49,8	56,2	96,6	36,6	127	40	****	135	87,5	44	29	94,4	164	191	144
Dış kaynaklı (% GSYİH)	0,4	0,0	0,9	1,5	0,3	-0,4	vy	vy	8,2	-0,7	-0,4	0,53	0,0	0,7	0	0

vy- veri yok. * 1991, **1993, ***1997, ****1998 yılı verileridir.

Kaynak: WDI, 2000.

Kaynak: Çetindamar 2003

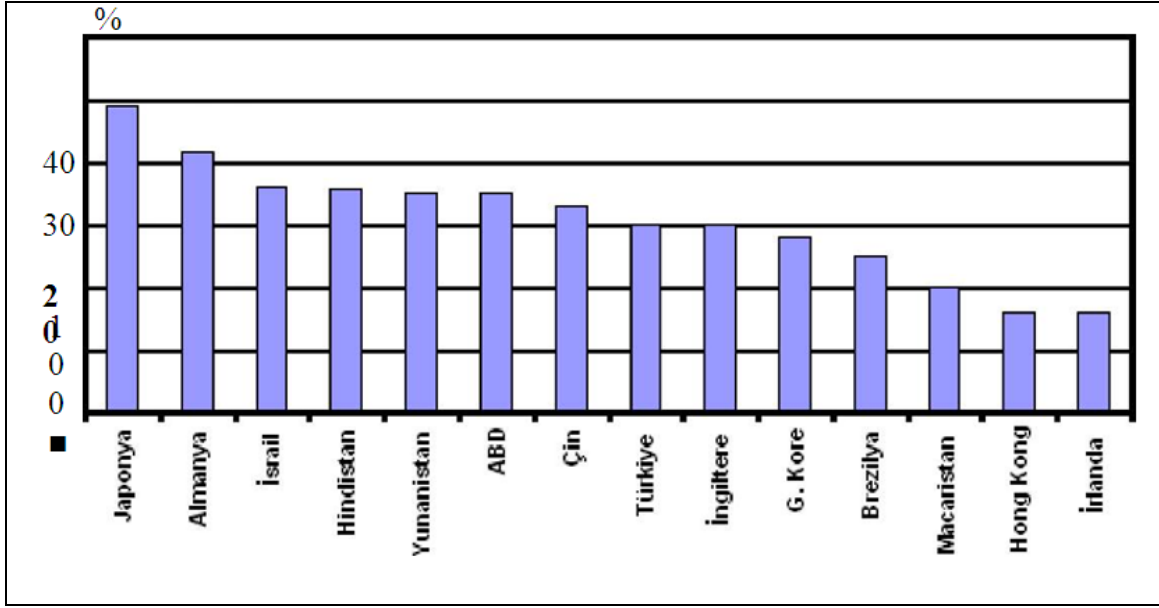
- Yenilikçi ve teknolojiye dayalı firmaların gelişmesinin arkasındaki en büyük destek olarak görülen risk sermaye sektörü, Türkiye'de henüz emekleme sürecine dahi girememiştir.

1.4.6. Yasal düzenlemeler

Yasal Düzenlemeler: Kamu dengesindeki bozulmaya paralel ortaya çıkan kaynak arayışı, kendini artan vergi oranları olarak göstermiş ve Türkiye, son on yıllık süre zarfında, kamu gelirlerini önemli ölçüde artırmıştır. OECD'nin yayınladığı vergi istatistiklerine bakıldığında, 1995-2000 yılları arasında OECD ülkelerinin ortalama vergi yükü %36.1'den %37.4'e yükselirken, Türkiye'de hızlı bir artış yaşanmış ve vergi yükü aynı dönemde %22.6'dan %33.4'e yükselmiştir. 2001 yılı için toplam vergi gelirlerinin GSYİH içindeki oranı ele alındığında Türkiye'nin %35.8 ile OECD (%37.4) ve AB (%41.6) ortalamalarından daha düşük vergi yüküne sahip olduğu görülmektedir (Şekil 5). Özet olarak, Türkiye'de vergi

yükü ekonomik gerekçeleri gözetmeksizin sürekli artış göstermekte, buna karşılık mükellef sayısında bir gelişme yaşanmaması yatırımcılar açısından vergi ortamını içinde yaşanabilir olmaktan uzaklaştırmaktadır. Ayrıca, bütçe açıkları süreklilik kazanmış, kayıt dışı ekonomi büyümeye devam etmiş ve vergi sisteminin bir strateji çerçevesinde yeniden yapılandırılarak orta ve uzun vadeli ekonomik ve sosyal perspektiflerle uyumlu hale getirilmesi sürekli ertelenmiştir (Çetindamar 2003).

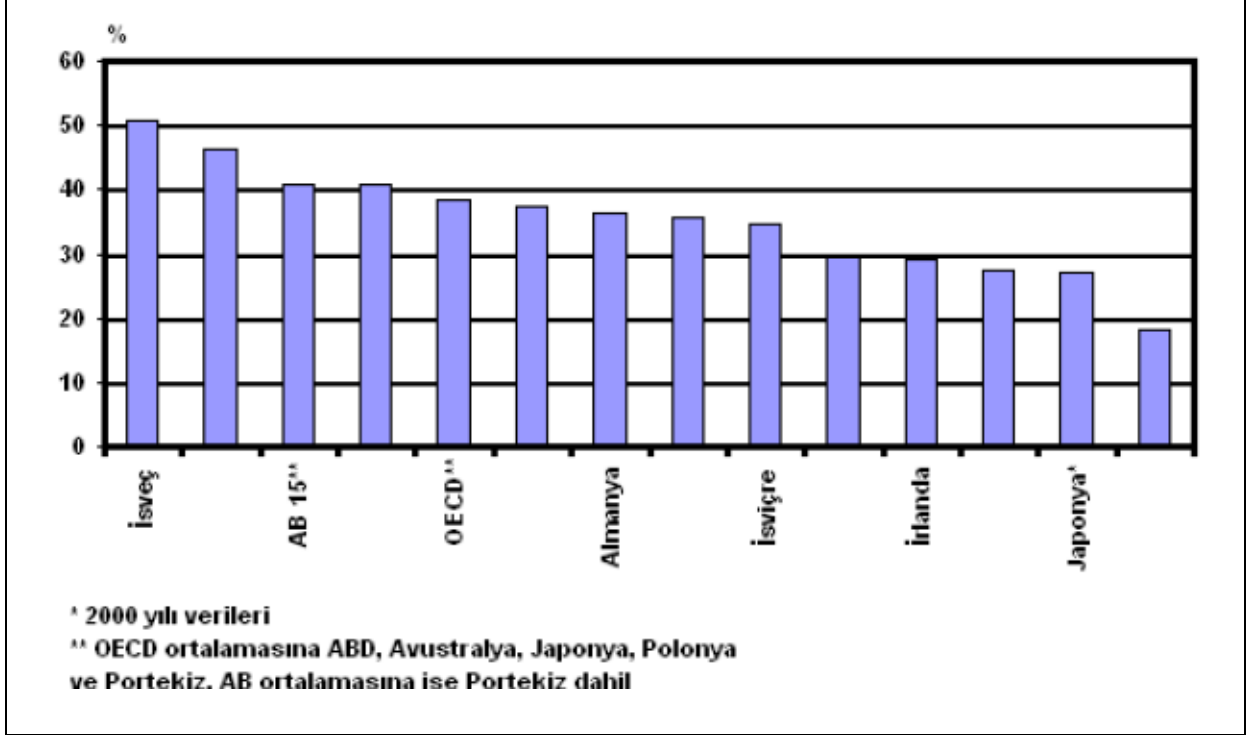
Şekil 1.5: Vergi Öncesi Kâr Üzerinden Alınan Ortalama Kurumlar Vergisi Oranı (2002)

Kaynak: Çetindamar 2003

Vergi öncesi kar üzerinden alınan ortalama kurumlar vergisi oranları açısından Türkiye'nin İngiltere ile aynı, ABD'den ise daha düşük vergi uyguladığı görülür. Türkiye'nin yarısı kadar kurumlar vergisi uygulayan İrlanda ve Hong Kong, şirket karlarından en az vergi alınan ülkelerdir (Şekil 6). Gelir vergisi oranlarına gelince, kişi başına GSYİH'nın %28'inin vergi olarak ödendiği Türkiye, gelir vergisi uygulamayan Çin ve Hindistan'ın birinci olduğu sıralamada, 49 ülke arasında 40'ıncıdır. Türkiye'nin dolaylı vergiler yükü de OECD ve AB ülkelerine nispeten yüksektir. İşverenin zorunlu sosyal sigorta payına katkısının kişi başı GSYİH açısından Türkiye, bu oranın uygulanmadığı Çin ve Hindistan'ın 1. olduğu sıralamada, 49 ülke arasında 33'üncüdür.

Şekil 1.6: Toplam Vergi Gelirlerinin GSYİ İçindeki Payı (2001)

Kaynak: Çetindamar 2003

- Türkiye, çalışma yasaları, şirketlere yönelik mevzuatlarda yaşanan sorunlar ve bürokratik engeller yüzünden iş ve yatırım yapmaya uygunluk *açısından* kötü bir performansa sahiptir. İş ve yatırım yapmaya uygunluğu ölçen birçok istatistik çalışmasında Türkiye oldukça kötü bir performans göstermektedir. Örneğin, Ekonomist dergisinin endeksinde, 1996-2000 döneminde 60 ülke arasında yapılan iş ve yatırım yapmaya uygunluk değerlendirmesinde Türkiye 42'nci olmuştur. Bu oranın 2001-05 için yapılan tahmini senaryoda 46'ncılığa gerileyeceği tahmin edilmektedir. Benzer bir çalışma yapan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Gelişme İşbirliği kurumunun endeksinde 1988-90 döneminde 112 ülke arasında 71'inci sırada olan Türkiye, 1998-2000 döneminde 137 ülke arasında 122'nci olmuştur. Bu endeksin ilk altı ülkesi sırasıyla şunlardır: Belçika, Lüksemburg, Hong Kong, İrlanda, İsveç ve Hollanda.

1.4.7. Girişimcilik performansı

Girişimcilik Performansı: Uluslararası girişimcilik endeksinde kullanılan 100 yetişkin içinde *şirket kuran insanların sayısına* bakıldığında Türkiye 29 ülkeden daha az sayıda girişimciye sahiptir. Türkiye'de her 100 yetişkin içinde şirket kuran sayısı 4,6 iken bu sayı Meksika'da 18,7, İrlanda'da 12 ve ABD'nde 11,7'dir.

Tablo 1.4 Bazı Ülkelerde Her 100 Yetişkin İçindeki Girişimci Sayısı

Türkiye	Japonya	İsrail	İngiltere	ABD	İrlanda	Kore	Meksika
4,6	5,1	6	7,7	11,7	12	15	18,7

Kaynak: Çetindamar 2003; GEM (2001) ve TUİK verilerinden derlenmiştir.

- Yeni kurulan şirket sayıları açısından da Türkiye kötü bir performans göstermektedir. OECD üye ülkelerinde yeni kurulan işyerlerinin tüm işletmeler içinde oranı % 11 -1 7, kapanan işyerlerinin oranı da % 9-14 arasında değişmekteyken, Türkiye'de bu oranlar sırasıyla % 3,5 ve % 0,9'dur.
- Türkiye nüfusunun önemli bir girişimci potansiyeli olan kadınlar ve gençler girişimci olarak değerlendirilememektedir. Tüm işverenler arasında kadınların oranı % 3,3 gibi oldukça düşük bir orandır ve 30 yaşın altında bulunan gençlerin % 64'ü ise işsizdir.
- Girişimci sayısıyla ilgili ilginç bir bulgu, girişimci erkek ve kadınların oranlarıdır. Çıkış ve inişlere rağmen, kendi hesabına çalışan kadınlar toplam kendi hesabına çalışanların % 10'u civarındadır. Tüm işverenler içinde kadınların oranı ise % 3,3 gibi çok düşük bir orandır. Hem işverenleri, hem de kendi hesabına çalışanları girişimci diye düşünürsek Türkiye'de erkek girişimciler, kadın girişimcilerin 7 katıdır. Girişimciyi sadece işveren olarak tanımlayan uluslararası bir çalışmada bulunan 29 ülke sonuçlarına göre ise erkek girişimcilerin kadın girişimcilerin iki misli olduğu saptanmıştır. Bu tanıma göre Türkiye'de erkek girişimciler kadın girişimcilerin 29 katıdır.

Tablo 1.5 Türkiye'de İşverenlere ve Kendi Hesabına Çalışanlara Dair Oranlar

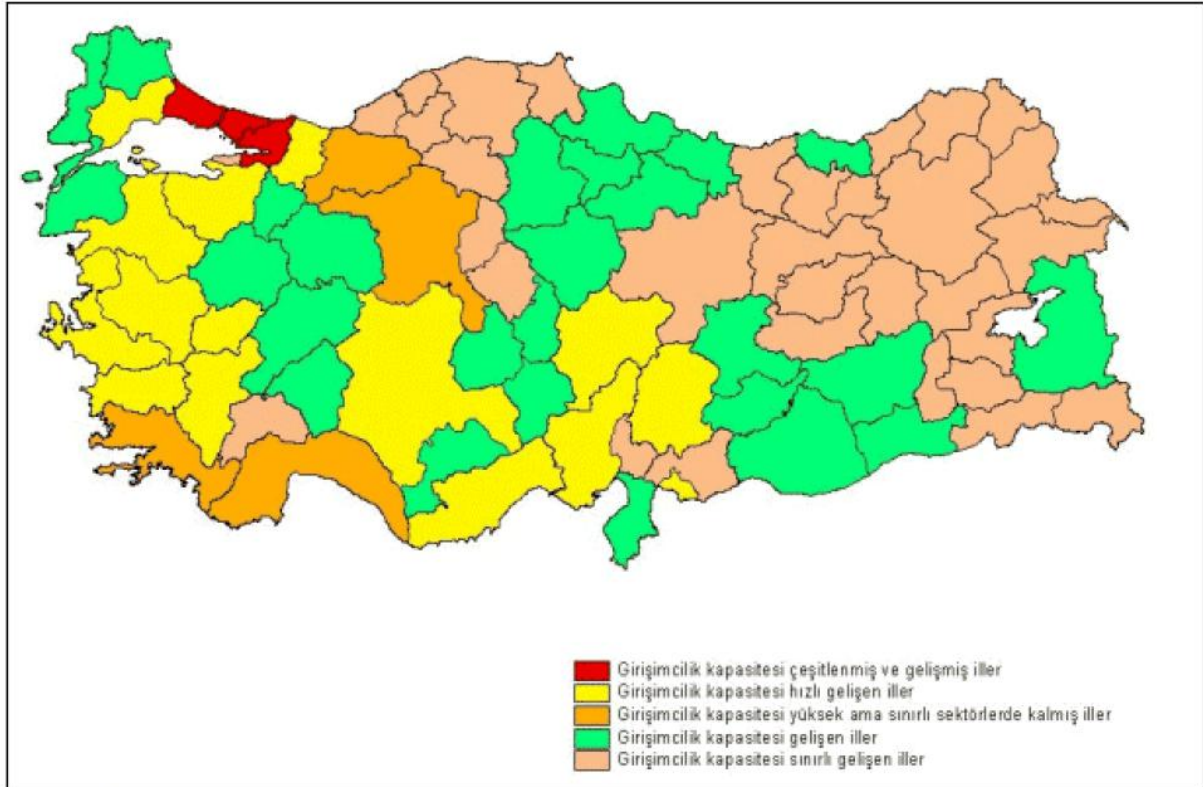
Yıl	Toplam (bin)	İşveren (bin)	İşverenlerin oranı	İşverenler içinde kadınlar	Kendi hesabına çalışanlar (bin)	Kendi hesabına çalışanlar	Kendi hesabına çalışanlar içinde kadınlar
1989	19.002	651	% 3,4	%2,6	4.836	% 25,4	% 7,3
1990	18.698	704	% 3,8	%2,0	4.736	% 25,3	% 6,3
1995	20.834	1.038	% 5,0	%3,2	5.197	% 24,9	% 7,8
1999	22.050	1.019	% 4,6	%3,3	5.464	% 24,8	% 9,2

Kaynak: Çetindamar 2003; TÜİK

1.4.8. Türkiye'de Girişimci Şehirlerin Dağılımı

Türkiye genelinden şehirlerin girişimcilik performansına inildiğinde ise girişimcilik performansı en gelişkin olan illerin sadece İstanbul ve Kocaeli olduğu aşağıda şekil 7'de görülmektedir.

Şekil 1.7: Türkiye Girişimcilik Haritası

Kaynak: Çetindamar 2003

- **Görevler:** Bu analizlerden yola çıkarak, Türkiye'de girişimciliğin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerden bazıları aşağıdaki ana başlıklarda özetlenebilir:

1. Girişimcilik ile ilgili açık ve net bir vizyon oluşturulmalı, buna bağlı stratejiler geliştirildikten sonra hükümet programlarında öncelikli olarak yer almalıdır.
2. Şirket kuruluğu, işleyişi ve kapanışına ait bürokratik engeller azaltılmalıdır.
3. Fikri mülkiyet haklarına yönelik düzenlenen yasalar işler hale getirilmelidir.
4. Vergi işlemleri kolaylaştırılmalıdır.
5. Teknoloji transferinin başarılı biçimde gerçekleşmesini sağlayacak örgütler oluşturulmalıdır.
6. KOBİ'lere verilen krediler artırılmalıdır.
7. Finansman seçenekleri artırılmalı ve risk sermaye sektörü kurulmalıdır.
8. Girişimciler ve girişimciliği destekleyen kuruluşların oluşturduğu platformlar/ girişimci ağları kurulmalı ve bu platformlar aracılığıyla koordinasyon sağlanmalıdır.
9. Girişimciliğin desteklendiği bir kültürel ortamın yaratılması için topluma olan katkısı ve ekonomik büyümedeki önemli rolünün anlatılması gerekmektedir.
10. Teknolojik girişimcilik başta olmak üzere her tür girişimcilik performansı düzenli olarak ülke çapında ölçülmeli ve uluslararası ekonomilerle karşılaştırılmalıdır.
11. Eğitime yapılan yatırım artırılmalıdır.
12. Güçlü bir bilimsel altyapı oluşturulmalıdır.
13. Vergi sistemi yeniden yapılandırılmalı, kayıt dışı ekonomi kayıtlı hale getirilmelidir.
14. Girişimcileri teşvik edecek bir ortam için kamu borçlarının azaltıldığı, yolsuzlukların engellendiği ve faiz ve enflasyonun düşürüldüğü bir ortam yaratılmalıdır.
15. Politik süreklilik ve istikrar sağlanmalıdır.

Yapılması gerekenler listesinde belirtilen ilk 10 madde doğrudan girişimciliğe etkisi olacak önlemler ve önerileri içermektedir. Son beş madde ise ülke genelinde yapılması gereken çok genel önermelerdir. Fakat unutmamak gerekir ki, genel ülke altyapısı güçlendirilmeden girişimcilik ile ilgili yapılan faaliyetler ve iyileştirmeler bir sonuç vermeyecektir.

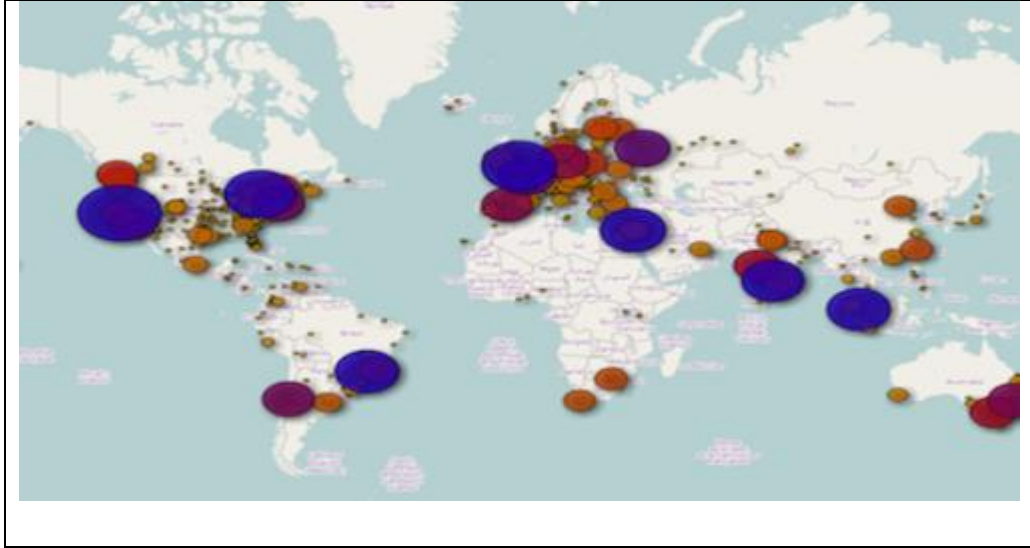
Ekonomik büyümeyi başaran ülkeler incelendiğinde görüldüğü gibi, endüstriyel yapının iyileştirilmesi, rekabet gücünün artırılması, ekonomik büyümenin hızlandırılması, istihdamın artması ve gelir düzeyinin iyileştirilmesi için ekonomik yapının girişimci ve yenilikçi olması gerekir. Bu yüzden, ekonomik canlanmayı sağlamak ve sık sık sürüklendiği

krizlerden kurtulmak için Türkiye'nin günü kurtaran geçici çözümler değil uzun vadeli bir çıkış yolu bulması gerekir ve bu yol girişimcilikten geçmektedir.

1.4.9. Dünyada Girişimci Şehirlerin Dağılımı

Şekil 8'de dünyanın en girişimci 20 şehri verilmiştir. Bu şehirler arasında Türkiye'den hiçbir şehir yer almamaktadır. ABD'den 6 şehrin yer aldığı listede, San Francisco en girişimci şehir unvanını alarak ilk sırada yer alırken, Tel Aviv ikinci ve Los Angeles üçüncü girişimci şehir olarak izlenmektedir.

Şekil 1.8: Dünyanın En Girişimci 20 Şehrinin Dağılımı

Kaynak: <http://projedukkani.net/post/36202948395/en-girisimci-20-sehir>

Bu bağlamda girişimcilik sıralamasına göre dünyanın en girişimci 20 ili aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.6: Dünyanın En Girişimci 20 Şehri

1. San Fransisco	8. Toronto	15. Berlin
2. Tel Aviv	9. Vancouver	16. Waterloo
3. Los Angeles	10. Chicago	17. Singapur
4. Seattle	11. Paris	18. Melbourne
5. New York	12. Sydney	19. Bangalore
6. Boston	13. Sao Paulo	20. Santiago
7. Londra	14. Moskova	

Kaynak: <http://projedukkani.net/post/36202948395/en-girisimci-20-sehir>

Bu şehirlerin girişimcilik sıralaması ilin girişim sayısı, performans, yetenek, fon, destek gibi 8 farklı kategoriye göre değerlendirilmiştir. Raporda Sao Paulo ve Moskova

Silikon Vadisi'nin oldukça gerisinde kalmış şehirler olarak belirtilirken, en kültürlü girişimlerin gerçekleştirildiği şehir ise Paris olduğu saptanmıştır (<http://projedukkani.net/post/36202948395/en-girisimci-20-sehir>).

1.4.10. Türkiye'de Girişimciliği Teşvik Eden Kuruluşlar

Girişimcilik kültürünün yaygınlaşması ve farkındalığının artırılması medya, yazılı kaynaklar, üniversiteler, girişimciliği destekleyen sivil ve kamu kurumları, özel girişimcilik eğitimleri, ulusal çapta ya da uluslararası girişimcilik konferansları ve ödül programları aracılığıyla mümkün olmaktadır. Özellikle, okullarda ve üniversitelerde girişimcilik eğitimi verilerek girişimcilik kültürü oluşturulabilmektedir (Aslan, Y., 2009).

Girişimciliği destekleyen kuruluşların bulunması, girişimcilik kültürünün yaygınlaşması ve girişimcilik farkındalığının oluşması bakımından son derece önem taşımaktadır. Bu kurumlarda, girişimcilik faaliyetlerinin yaygınlaşması, girişimcilik eğitimi, girişimcinin finansmana ulaşabilmesi, teknogirişimlerin desteklenmesi, kadın ve genç girişimci destekleme hizmetleri sağlanmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye'de bu tür kuruluşların bulunması ya da bulunmaması teşvik politikasının hangi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu kuruluşlar aşağıdaki gibi sıralanmakta olup, (Aslan, Y., 2009 ve ilgili kuruluşların web siteleri):

- KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı): 1990 yılında kurulmuştur. KOSGEB, AR-GE faaliyetlerini sanayi ve üniversite işbirliğini kuvvetlendirilmesini, ülkedeki teknoloji seviyesinin artırılması, yeni işlerin kurulurken son derece planlı ve modern bir şekilde kuruluşlarının sağlanması (teknik yardım ve destek projeleri ile), işletmeler kurulurken ve kurulduktan sonra gerekli desteği sağlamakta. Ayrıca; KOSGEB bünyesinde yer alan "Genç Girişimci Geliştirme Programı", "Genel Girişimcilik Eğitimi", "Yeni Girişimci Desteği" ve "İş Geliştirme Desteği" programları iş kurmak isteyen bireylere eğitim, iş planı, finansman ve krediye ulaşım gibi her konuda desteklemektedir. Ayrıca, KOSGEB "Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destekleri" programı içinde "Teknoloji Araştırma Destekleri", "Sınai Mülkiyet Hakları Desteği" ve "Tekno-girişim Sermayesi Desteği" projeleri bulunmaktadır.

- TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği): TOBB, odalar ve borsalar arasında birlik ve dayanışmayı sağlamak, ticaret ve sanayinin genel faydalara uygun olarak gelişmesini sağlamak, üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, üyelerin birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni oluşturmak üzere meslek disiplinini ve ahlakı korumak amacıyla kurulmuş bir kurumdur. TOBB, Türk girişimcisinin çalışmalarını desteklemeyi ve yenilikçi girişimciliğin temeli olan teknoloji merkezlerinin kurulmasını teşvik etmektedir. TOBB kurumunun "TOBB-CISCO Girişimcilik Programı" adında girişimcilik eğitimi de vermektedir.
- TOBB Kadın Girişimciler Kurulu: Kadın Girişimciler Kurulu, TOBB bünyesinde kadın girişimcilik konusunda genel politikalar geliştiren ve görüş oluşturulmasına katkıda bulunan bir kuruldur. Kurul, kadın girişimcilere eğitim, kapasite geliştirme desteği ile girişimci fikirlerini hayata geçirmelerinde destek sağlamak amacıyla kurulmuştur.
- TESK (Türkiye Esnaf ve Sanaatkarları Konfederasyonu): TESK, genel olarak esnaf ve sanatkarların çalışmalarını mesleki yönden ve kamu yararına uygun olacak şekilde düzenlemek ve bu hususta gerekli görülecek her türlü tedbiri almak ve gerekli mesleki eğitimleri, yeni iş kuranları destekleyen "İş Geliştirme Programı Projesi" vb. geliştirmek amacıyla kurulmuş bir kurumdur.
- İŞGEM (İş Geliştirme Merkezleri): İŞGEM, küçük girişimlerin iş kurmasını destekleyen, kolaylaştıran ve yeni başlangıçların hayatta kalmasını destekleyen organizasyonlardır. Bir iş yaratma ve istihdam modelidir. 'işletme kuluçkaları' veya 'KOBİ fidanlığı' olarak da adlandırılmaktadırlar. İŞGEM'ler yeni girişimcilere, danışmanlık hizmetleri, finansal kaynaklara nasıl ulaşacağı konusunda bilgilendirme, iş yeri mekanı seçimi konularında hizmetler sağlamaktadır.
- TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu): 1963'de kurulmuştur. En temel görevleri, özellikle doğa bilimlerinde temel ve uygulamalı akademik araştırmaları desteklemek ve genç araştırmacıları teşvik etmek ve özendirmeğdir. Kurumun girişimcilik açısından en önemli özelliği ise yenilikçi ve teknolojik girişimcilik faaliyetlerinin oluşabilmesi için gerekli altyapıyı sağlamasıdır. Bu açıdan, Bilişim Enstitüleri Teknolojisi, AR-GE birimleri ve teknoparklarıyla yenilikçi girişimciliğin önünü açmaktadır.

- TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı): 2004 yılında kamu politika önerileri geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Uygulanmakta olan kamu politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmalarında bulunarak, bu çalışmalarını destekleyecek eğitim programları ve toplantılar organize etmektedir. Bunlardan biri de bünyesinde kurulmuş olan "Girişimcilik Enstitüsü" ile Türkiye ekonomisinin girişimciliği daha etkin kullanabilmesi yönünde atılabilecek adımları saptama sürecinde yol gösterici olacak politika-eksenli araştırmalar yaparak sonuçlarını karar alıcılar ve kamuoyuyla paylaşmak, mevcut ve potansiyel girişimcilere yönelik eğitim programları düzenlemek ve girişimciliğin önemi konusunda farkındalığı artırmayı destekleyen çalışmaları yürütmektedir.
- TTGV (Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı): 1991 yılında kurulmuş olup, ülkedeki teknolojik-inovasyon faaliyetlerini destekleyerek, bu tür faaliyetlerin teşvik edilmesi amacıyla oluşmuştur. "AR-GE Proje Destekleri", "Teknoloji Girişimcilik Destekleri" yenilikçi girişimciliği teşvik eden önde gelen projelerini oluşturmaktadır.
- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı): Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), 1960 yılında Türkiye'de beşer yıllık kalkınma planları, hükümet programlarını oluşturmak amacıyla kurulmuş olup, plan ve program hazırlamaktan ve bunlar için gerekli araştırmaları yürütmekten, oluşturdukları politikaları izlemekten sorumlu bir kurumdur.
- Üniversiteler ve Diğer Eğitim Kurumları: Türkiye'de ayrıca Sabancı Üniversitesi en başta olmak üzere, çeşitli üniversiteler bünyelerinde girişimciliği destekleme programlarını barındırmaktadır. Özellikle Sabancı üniversitesi İsrail'de uygulanan girişimcilik eğitimini Türkiye'ye ilk getiren ve Türkiye'de ilk uygulayan üniversite olmaktadır (Aslan, Y., 2009, ggp-sabancuniv, 2008). Ancak günümüzde pek çok üniversitelerde yaygın bir şekilde girişimcilik eğitimleri, seminerler, ders müfredatı uygulamaları ve konferansları düzenlenerek girişimciliğin farkındalığı yaratılmaya çalışılmaktadır.
- KSGM (Başbakanlık, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadın erkek eşitliğinin sağlanması, toplumsal yaşamın tüm alanlarında kadınların konumlarının güçlendirilmesi ve kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın önlenmesi için gerekli politikaları üretmek, stratejileri geliştirmek amacıyla 1990

yılında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak oluşturulmuştur. 1991 yılında devlet bakanlığına bağlanmıştır.

- KTOGM (Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü) Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir kurumdur. Kuruluşundaki amaç ise, kadınların istihdama katılmalarını artırmak amacıyla kadınlara verilecek mesleki eğitim hizmetlerine yönelik araştırmanın ve planlamanın gerçekleştirilmesidir.
- KAGİDER (Kadın Girişimciler Derneği): Kadın Girişimciler Derneği, 2002'de İstanbul'da kurulmuştur. Amacı, kadın girişimciliğini geliştirmek ve böylece ekonomik ve sosyal yaşamda kadının konumunu güçlendirmektir. "Su Damlası Projesi", "Avrupa Birliği Yolunda Kadın Projesi", Genç Kadınlar Staj Projesi", "Kadından Kadına Köprü Projesi" ve "Kadın Fonu" ve "KAGİMER" (Kadın Girişimci Geliştirme Merkezi) projeleriyle kadın girişimciliğini finansal ve eğitim olmak üzere her açıdan desteklemektedirler.
- ÇKGV (Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı): ÇKGV, 1994 yılında kurulmuş olup kadınlara ve gençlere yönelik hükümet dışı bir kurumdur. Kurumun kadın girişimciliği ile 'Kadınlar İçin Kadın Projesi' 2004 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Kadınlara eğitim vererek onları iş gücü piyasasına ve sosyal hayata katmak, kadınlar için iş danışmanlığı sistemi kurmak ve kadınların işgücüne katılımlarını kolaylaştıracak kurumsal yapıyı desteklemek amaçları arasında yer almaktadır.
- KAMER Vakfı (Kadın Merkezi): KAMER, 1997 yılında kadınları her yönden korumak, desteklemek ve meslek edinmelerini sağlamak amacıyla kurulmuş bir kurumdur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun 23 ilinde halen faaliyetlerine devam etmektedir. Kadın girişimciliği geliştirmek amacıyla "Kadın Girişimciliği Projesi" ile iş kurmak isteyen kadınların bilgi ve finansmana ulaşmalarının sağlanmasına katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'de teşvik politikasının durumunu incelediğimizde, KOSGEB, İŞGEM, TEPAV, KAGİDER, TTGV ve üniversiteler gibi özel ve kamu kurumları tarafından girişimciler için eğitim, iş hazırlama planı, finansman, kadın girişimcilere özel destekler, teknogirişim destekleri sağlanmaktadır. Bu kurumlar tarafından verilen girişimcilik eğitimi programlarıyla girişimcilik kültürü oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak, Türkiye'de planları hazırlayan kurum olan DPT'nin (Devlet Planlama Teşkilatı) hazırladığı kalkınma planlarında, henüz girişimcilik başlıkları bulunmamakta, sadece istihdam ve ilgili

konuların alt başlıklarında girişimcikten çok az bahsedilmekte ya da bazı planlarda hiç bahsedilmemektedir. Türkiye'nin ihtiyacı olan yenilikçi ve teknoloji eksenli girişimcilik politikası bakımından, DPT kapsamlı bir girişimcilik politikası oluşturmalıdır.

Türkiye'de girişimciliğin farkındalığı oluşmuştur ve girişimcilik kültürünü oluşumu giderek artmaktadır. Ancak, girişimciliği teşvik politikasının tek başına yeterli olması mümkün değildir. Potansiyel girişimcilerin, yeni bir iş kurabilmeleri için özellikle finansman ihtiyaçları karşılanmalı, girişimciliğe uygun çevre şartları sağlanmalı ve iyi bir girişimcilik eğitiminin verilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, teşvik politikasının yanında diğer politikalarda son derece önemli olmaktadır. Aksi takdirde, teşvik politikası ne kadar iyi olursa olsun, girişimcinin iş kurarken diğer ihtiyaç duyduğu alanlarda sorunlar giderilmemişse teşvik politikasının hiçbir önemi kalmamaktadır (Aslan, Y., 2009).

2.0. KAYNAK ÖZETLERİ

Konu ile ilgili değişik bölgelerde yapılan bazı önemli yurtiçi ve yurtdışı çalışmalar yayın yılına göre aşağıda verilmiştir:

2.1. Yurtiçi Kaynaklar

Işık ve Ark. (2011). “İktisadi Büyümede Girişimciliğin Rolü” isimli çalışmada; yönetilen ekonomi ile girişimci ekonomi yapıları karşılaştırılmış, girişimciliği ölçmede kullanılan mevcut yöntemler ve göstergeler tanıtılmış ve bu göstergelere göre girişimcilik faaliyeti ile iktisadi büyüme arasındaki nedensellik irdelenmiştir. Bu bağlamda Türkiye’de girişimciliğin yeni fırsatları sezme sonucu değil, zorunluluktan, daha iyi bir seçenek olmamasından kaynaklandığına işaret edilmiştir. Sonuç olarak bilgi temelli ekonomiye geçiş için gerekli altyapı hazırlanır ve fırsatçı girişimciliğin önünü açacak mikro reformlar yapılırsa iktisadi büyümeyi artırıcı girişimcilik faaliyetlerinin artacağı vurgulanmıştır.

Ersoy (2010). “Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi” isimli makalede; ekonominin ve ekonomik kalkınmanın en önemli unsurlarından olan girişimcilik tercihlerinde yaşanan bölge ve sosyo-kültürel ortamın etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya konu olan sosyal alan üniversite son sınıf öğrencileri ile sınırlı tutulmuş, bu sayede eğitimin sosyo-kültürel çevreye etkisi de değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda taşradaki sosyal yapının şehir merkezlerine oranla daha güçlü olması nedeni ile sosyal yapının ve dini inançların girişimcilik tercihlerinde daha etkin olduğu görülmüştür. Ayrıca ankete katılanların büyük çoğunluğuna göre, eğitimin kişilerin ufkunu açacağı ve girişimcilik tercihlerini daha farklı boyutlara taşıyarak daha yenilikçi, daha rekabetçi ve daha bilgiye dayalı alanlara doğu yönelteceği sonucuna varılmıştır.

Paksoy ve Aydoğdu (2010). “Bölgesel Kalkınmada Girişimciliğin Geliştirilmesi; GAP-GİDEM Örneği” isimli çalışmada; GAP VE DAP gibi projelerle kalkındırılmaya çalışılan bölgelerimizde, aynı zamanda girişimciliğin de geliştirilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bölgesel olarak girişimcilik kültürünü aşılama çalışmalarının önemi ve GAP-GİDEM’in bölgede yaptığı girişimcilik faaliyetleri irdelenmiştir. Bölgesel kalkınmada, kalkınmanın kilit noktası olan beşeri sermayenin yani insan faktörünün eğitimi, yönlendirilmesi ve desteklenmesi faaliyetlerinin önemli olduğuna değinilmiştir. Kalkınmada belirlenen hedeflerin zamanında yakalanabilmesi için, kalkınmaya kaynaklık edecek olan sosyal, ekonomik ve beşeri sermayenin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Yılmaz ve Ark. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri” isimli araştırma, Hacettepe Üniversitesi’nde lisans öğrenimine devam eden son sınıf öğrencilerinin çalışma yaşamı, toplumsal yaşam, evlilik ve aile yaşamı ile ilgili toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada çalışma yaşamı ve evlilik yaşamı ile ilgili alanlarda erkeklerin daha geleneksel görüşlere sahip oldukları, toplumsal yaşam ve aile yaşamı ile ilgili önermelerde ise kız ve erkek öğrencilerin eşitlikçi görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Üniversite eğitiminde toplumsal cinsiyet bakış açısına yönelik hala geleneksel görüşlere sahip olan öğrencilerin olması, aydın bireyler yetiştirmeyi hedefleyen üniversite eğitiminin bu hedefini tam anlamıyla gerçekleştiremediği ve öğrencilere temel mesleki bilginin yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda da duyarlılık kazandırılması gereği belirtilmiştir.

Aslan (2009). “Türkiye’de Büyüme Odaklı ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme ve Politika Açıklarının Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında; girişimcilik politikalarını girişimcilik eğitimi, girişimciliğin teşviki, yeni girişimler için ortam sağlanması, yeni girişim ve tohum sermaye sağlanması, yeni girişimcilere iş destek yöntemleri şeklindeki var olan sınıflandırmalar kullanılmıştır. Bu bağlamda Türkiye’nin küresel dünyada büyüme odaklı ve yenilikçi bir girişimcilik politikasına sahip olması için izlemesi gereken yol haritasının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede girişimcilik faaliyetlerini artırmak için hükümetlerce nasıl bir girişimcilik politikası çerçevesinin oluşturulması gerektiği sorusuna cevap aranmaktadır. Çalışmada, Türkiye’nin girişimcilik politikası alanında birçok açıklarının olduğu saptanmış, özellikle girişimcilik politikalarının finansman ve vergileme konularındaki zorlukların giderilmesi, girişimciliği destekleyen daha uygun çevre şartlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, girişimcilik eğitim programlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerektiği gözlemlenmiştir. Sonuç olarak bazı özel nüfus gruplarının teşvik edilmesi ve büyüme odaklı ve yenilikçi girişimciliğin oluşabilmesi için ülkede araştırma geliştirme ve yenilikçi girişimci aktiviteyi destekleyen politikaların oluşturulması gerektiği düşünülmektedir.

Erdoğan (2008). “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Görünmeyen Emeği: Mersin Örneği” adlı çalışmada, kadının görünmeyen emeğinin ekonomik sistem içerisindeki önemi ve işlevselliği vurgulanarak kadınların görünmeyen emeklerinin tartışılabilir ve sorgulanabilir bir düzleme taşınması amaçlanmıştır. Kadınların üretime olan büyük boyutlardaki katkıları yapılan alan araştırmasından elde edilen verilerle görünür kılınmaya çalışılmıştır. Kadının ev içi emeğini görünür kılmanın ise kadın hakları mücadelesinde kamusal önlemler alma ve politikalar üretmek adına önemli olduğu düşünülmektedir.

Gürol ve Marşap (2007), “Geçmişte ve Günümüz Yaşamında Ücretsiz ve Ücretli İşgücü Olarak Kadın” adlı çalışmada; günümüzde ataerkil toplumsal yapıların geçmişteki etkinliklerini yitirmeleri ile iş yaşamı ve özellikle girişimcilik alanında kayda değer bir yer edinen kadının bu yöndeki gelişimine ket vuran engellerin yalnızca ulusal değil, aynı zamanda uluslararası karakterde olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda girişimcilikteki başarı ve gelişimi öncelikle toplumda kadına verilecek finansal, yönetsel, örgütsel, eğitsel ve benzeri desteklere ve önündeki “ayrımcı nitelikli” engellerin kaldırılmasına yönelik uygun bir altyapının oluşturulmasına bağlı bulunduğu ifade edilmiştir. Bu sebeple, uluslararası düzeyde etkin ve göstermelik olmayan bir iletişim ağının kurulmasının, etkin bir örgütlemenin gerçekleştirilmesinin, kendini davaya adanmış zorluklara göğüs gerebilecek kişilikte liderlerin, bu amaçla tahsis edilmiş olan fonların doğru yer ve zamanda kullanımının gerekliliği vurgulanmıştır. Sonuç olarak ulusal düzeydeki uygulamalarda ayrımcılık yapılmaksızın kırsal kesim ve varoşlardaki kadını da sisteme dâhil eden politikaların oluşturulma ve uygulamaya konulmasının etkinliği artıracağı üzerinde durulmuştur.

Ecevit (2007). “Türkiye’de Kadın Girişimciliğine Eleştirel Bir Yaklaşım” isimli orijinal çalışmada; kadın girişimciliğiyle ilgili soruları yanıtlamak ve konuya ilişkin mümkün olduğunca kapsamlı bir değerlendirme yapmak hedeflenmiştir. Türkiye’de kadın girişimciliğine yönelik kurumsal çerçeve, mevcut politikalar, uygulanan projeler, programlar ve araştırmalar hakkında bilgi sunmayı ve kadın girişimciliğinin desteklenmesinin farklı yaklaşımlar çerçevesinde hangi kurumlar tarafından ve ne tür stratejiler bağlamında araçsallaştırıldığı yönünde bir değerlendirme ve çözümlenme yapma amaçlanmıştır. Bu bağlamda kamu kesiminden ve sivil toplumdan çeşitli paydaşlar, kadın girişimciliği ile ilgili bir mekanizma oluşturulmasını önermişlerdir. Öngörülen mekanizma, kadınların işgücü piyasasına katılmaları önündeki engelleri belirleyerek, kadın istihdamını ve girişimciliğini etkileyen hükümet politikalarına müdahale edecektir. Bu mekanizma aynı zamanda bir karar organı olarak çalışacak, kadın girişimciliği projeleri ve etkinliklerinin uygulanmasını saha düzeyinde yönlendirecektir. Aynı mekanizma, veri toplamak, program ve proje dökümü çıkarmak üzere bir enformasyon ve iletişim merkezi olarak hareket edebilir ve aynı zamanda birbirinden bağımsız proje ve örgütlenmeleri birbiriyle ilişkilendirebilir. Sonuç olarak çeşitli paydaşları içinde barındıran bir mekanizma ile kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında sinerji yaratılmasına yardımcı olunabileceği ifade edilmiştir.

Uzun ve Dirlik (2007). “KOBİ Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde Ampirik Bir Araştırma” isimli çalışmada; KOBİ sahiplerinin girişimcilik, liderlik ve kişilik özelliklerinin işletmelerin faaliyet süresini

etkilemediği vurgulanmıştır. Buna karşın işletmelerin çalışan sayısına göre büyüklükleri üzerinde ve çok küçük bir oranda da olsa işletmelerin öz sermayelerine göre büyüklükleri üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Sonuç olarak eğitim durumunun dikkate alınmayacak kadar küçük bir oranda işletme sahibinin liderlik, girişimcilik ve kişilik profillerine etkisi olduğu öne sürülmektedir.

Kaçar (2007). “Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Konumu: Türkiye’de Yakın Zamanlardaki Değişimi Anlamak” adlı yüksek lisans tezinde, Türkiye’de kadının konumu ve yakın zamanlarda kadının konumunda ortaya çıkan değişimler toplumsal cinsiyet açısından ele alınmaktadır. Bunun için öncelikle, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları irdelenmekte ve kadın sorununa açıklık getiren feminist yaklaşımlara yer verilmektedir. Bu bağlamda kadınların sosyal, ekonomik ve politik hayattaki statülerinin iyileştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadın haklarının kazanılmasına yönelik ulusal ve uluslararası önemi olan bazı kadın hareketleri irdelenmiştir. Bu politikalardan bazıları; kadınların bilime ve profesyonel çalışma yaşamına aktif katılımları, iş ve eğitimde fırsat eşitliği, sosyal ve profesyonel güvenlik kapsamında kadınların özelliklerine uygun iyileştirmelerin sağlanması olarak ifade edilmiştir. Aynı zamanda kadınların statüsünü yükseltmek için sürdürülen mücadelelerde kadın haklarının savunulduğu, daha iyi bir hayat için insan haklarının siyasal, sosyal, hukuksal ve ekonomik boyutta eşitlik arayışının dile getirilmesi amacıyla geçmişten günümüze faaliyetlerin artarak devam ettiği vurgulanmıştır.

Kutanış ve Alpaslan (2006). “Girişimci ve Yönetici Kadınların Profilleri Farklı Mıdır?” isimli çalışmanın amacı girişimci ve yönetici kadın profillerinin karşılaştırılmasıdır. Bu çalışmada üretim faktörlerini bir araya getirerek işletmeyi kuran girişimci kadın ile yönetsel faktörleri kullanarak kaynakları idare eden yönetici kadın profilleri değişkenler ve parametreler açısından değerlendirilmiştir. Girişimci ve yönetici kadınların kendilerinden ve çevrelerinden kaynaklanan faktörlerden etkilenmeleri sonucunda oluşan profilleri, önemli yönleri ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sadece kadın perspektifinden bakılarak girişimci ve yöneticilik özellikleri, şartları ve şartların onları etkileme derecelerinin üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda dinamiklik, muhakeme kabiliyeti, güven, adil yaklaşım vb. hem girişimcinin hem de yöneticinin sahip olması gereken özellikler olduğu ancak girişimci kadınların evine bağlı ve geleneksel, yönetici kadınların ise kariyer ve aile odaklı oldukları belirtilmiştir. Sonuç olarak girişimci kadınların; cinsiyete dair rollerini girişimcilik amaçlarının önünde tutan ve denge kurma çabasında olan bireyler oldukları, yönetici kadınların ise; hem işlerine hem ailelerine gereken önemi vermekte oldukça hassas davrandığı düşünülmektedir.

Ağca ve Yörük (2006). “Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar; Kavramsal Bir Çerçeve” isimli araştırmada; en kısa ve kapsamlı tanımı “yeni organizasyonlar yaratma süreci” olan girişimcilik kavramı ile en kısa ve kapsamlı tanımı “mevcut, faaliyet halindeki organizasyonlardaki girişimcilik” olan iç girişimcilik kavramları arasındaki farklar tartışılmaktadır. Bu bağlamda iç girişimcilik ile bağımsız girişimcilik arasındaki farkların her iki girişimcilik tipinde yer alan girişimciler perspektifinden ziyade daha çok girişimsel eğilim ve davranışlar bakımından olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak iç girişimciliğin kaynakları elde etme ve kullanma, strateji oluşturma ve performans seviyesi bakımından sistematik olarak bağımsız girişimcilerden farklı olduğu savunulmuştur.

İyicil (2006). “Avrupa Birliği’ne Giriş Sürecinde Türkiye’deki Kadın Girişimciliğinin İrdelenmesi ve Bir Araştırma” isimli çalışmada; girişimci kadınların sayısının artırılması için gelişmiş ülkelerin oldukça çaba sarf ettiği belirtilmiştir. Ülkemizde de son yıllarda bu konuya önem verildiği ve kadınların, girişimci olabilmeleri için en çok ihtiyaç duydukları desteğin eğitim olduğu vurgulanmıştır. Eğitim ile neyi nasıl yapacağını öğrenen ve bu yolla güven kazanan kadınların, iş hayatında daha çok yer edinecekleri ifade edilmiştir.

Aykan (2004). “Kayseri’de Faaliyet Gösteren Girişimcilerin Liderlik Özellikleri” adlı çalışmada; girişimcilerle yapılan araştırma sonucunda anlamlı 5 faktör belirlenmiştir. Bu 5 faktör demokratik liderlik özellikleri, yönetsel liderlik özellikleri, yetki devri ile ilgili liderlik özellikleri, serbest-bırakıcı liderlik özellikleri ve karizmatik liderlik özellikleri olarak isimlendirilmiştir. Bu bağlamda ankete katılan girişimcilerin değerlendirme sonuçları ile teorik ve uygulamalı çalışmalarda yer alan liderlik özellikleri arasında belirgin farklılıklar bulunmamış, bu özelliklerle uyumlu sonuçlara ulaşılmış, girişimcilerin liderlik özelliklerini değerlendirirken kullanılması gereken faktörler bu araştırma ile irdelenmiştir.

Erdem (2001). “Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım” isimli araştırmada; toplumun belirsizlikten kaçınma özelliğinin girişimcilerin risk alma eğilimini ve belirsizliğe tolerans düzeyini nasıl etkilediği incelenmiştir. Bu çalışmada, risk ile belirsizlik yapıları arasındaki yakın ilişkiden yola çıkarak, belirsizlikten kaçınan toplumda, girişimcilerin belirsizliğe tolerans düzeyi ve risk alma eğilimi arasında ilişki araştırılmıştır. Bu kapsamda küçük girişimcilere (KOBİ) yönelik yapılan araştırma sonuçlarına göre girişimcilerin belirsizliğe tolerans düzeyi ve risk alma eğilimi yüksek olmadığı ve bu sonuca göre de toplum genelinin risk ve belirsizlikten kaçınma eğilimine sahip olduğu belirtilmiştir.

Kantar ve Erkan (2000). “Adana İl Merkezinde ve Kırsal Alanında Yaşayarak Tarımsal Faaliyetlerine Devam Eden Ailelerde Toplumsal Yapı ve Toplumsal Cinsiyet” adlı

çalışmada, Çukurova Bölgesi Yüreğir Ovasındaki köylerde yaşayan ve şehre göç eden ailelerde toplumsal cinsiyet açısından meydana gelen gelişmeler incelenmiştir.

2.2. Yurtdışı Kaynaklar

Hisrich (1989). “Women Entrepreneurs: Problems and Prescriptions for Success in The Future” adlı araştırmanın sonucuna göre kadın girişimciler “yönetmel becerilerine ilişkin” öz değerdendirmelerinde yeni fikirler ve yeni ürün geliştirme konularında kendi becerilerini “mükemmel” olarak tanımlamışlardır. Aynı çalışmada, insan ilişkileri, yönetim, geliştirme ve eğitim ile pazarlama, pazarlama çalışması alanında “çok iyi”, envanter, üretim gibi işe yönelik teknik alanlarda “iyi” oldukları ortaya konulmuştur. Kadınların finans-sermaye kullanımında ise “nispeten yetersiz” kaldıkları alanlar olarak nitelendirilmiştir.

Prifti ve ark. (2008). “Middle East Local and Regional Woman Entrepreneurship” adlı Dünya Bankası’nın Orta Doğu ülkelerindeki şirketlerle ilgili yapmış olduğu bir çalışmada, toplam 4000 şirket sahibinin %13’ünün kadın olduğu belirtilmiştir. Bu ülkedeki işletme sahibi olan kadınların Afrika ve Asya’daki diğer kadın girişimcilere oranla işletmelerini daha fazla büyütme eğiliminde oldukları ve birçok engelle karşılaşmalarına rağmen erkek girişimcilere göre işletmelerinde daha fazla sayıda işçi çalıştırdıkları belirlenmiştir.

Nayır (2008). “İş ve Ailesi Arasındaki Kadın: Tekstil ve Bilgi İşlem Girişimcilerinin Rol Çatışmasına Getirdikleri Çözüm Stratejileri” isimli makalede, tekstil ve bilgi işlem sektöründeki kadınlar için rol çatışmasında uygulanmak üzere çözüm önerilerini açıklamışlardır. Elde edilen araştırma verilerinin incelenmesi sonucunda, tekstil ve bilgi işlem sektörlerinde faaliyet gösteren kadın girişimciler arasında üç temel farklılık saptanmıştır. Bunlardan birincisi, kurucu kadın girişimcilerin “finansal kaynağa” verdikleri önem ile ilgilidir. İkinci temel farklılık ise; güvenli ve kalifiye çalışanlara sahip olmak, bilgi işlem sektöründe faaliyet gösteren kadın girişimciler için tekstil sektöründeki kadın girişimcilere göre daha önemlidir. Üçüncü bulgu ise; bilgi işlem sektöründeki kadın girişimcilerin ailelerine daha fazla vakit ayırabildiklerini belirtmiş olmalarıdır.

3.0. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırmada birincil verileri Tekirdağ Gıda Tarım ve Hayvancılık il ve ilçe Müdürlüklerinden elde edilen veriler ve bu doğrultuda bölgede tarımsal girişimcilik yapan işletmelerden elde edilen verilerden oluşmaktadır. Ayrıca Tekirdağ merkez ilçe ve ilçelerde; Ticaret Odası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK), Küçük ve orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Trakya Kalkınma Ajansı, Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ Milli Eğitim Müdürlüğü, İŞKUR-Tekirdağ vb. kurum ve kuruluşlar ile görüşerek ilin girişimcilik potansiyeli hakkında veri ve bilgi elde edilmiş ve değerlendirilmiştir. Ayrıca konu ile ilgi yurtdışı ve yurtiçi literatürlerden, web sitelerinden yararlanılmıştır.

3.2. Yöntem

Araştırma materyali bölümünde anılan kurum ve kurum ve kuruluşlardan elde edilen veri ve bilgiler doğrultusunda bunların ilçelerdeki şubeleriyle görüşülmüştür. Gerek merkez ilçede ve gerekse diğer ilçelerde elde edilen veriler doğrultusunda araştırma yöntemi de verilerin en sağlıklı şekilde alınabileceği yönünde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda merkez ve ilçe, belde ve hatta bazı köylerde dahi iz sürme yöntemi ile belirlenen girişimci olarak nitelenen işletmeler ile de yüz yüze görüşülmüştür.

Böylece gözlem, mülakat ve görüşme notları ile edile edilen veriler ve literatürlerden elde edilen veriler değerlendirilerek tablolar oluşturulmuş ve bu veriler gözlem ve mülakatlarda elde edilen veriler ışığında değerlendirilmiştir.

4.0. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Bölgenin Özellikleri

Tekirdağ, coğrafi konumu itibariyle gerek ekonomik açıdan gerekse de sosyo kültürel yapı bakımından stratejik öneme sahip illerden birisidir. Tekirdağ'ın başta İstanbul'a yakınlığı bununla birlikte Avrupa'yı Anadolu'ya dolayısıyla Ortadoğu'ya bağlayan kara ve demiryolu üzerinde kurulmuş olması bu önemi daha da arttırmaktadır.

1996 yılında yapılan "İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"nda, Tekirdağ'ın 79 il arasındaki konumu 7. sıradadır. 2003 yılında DPT tarafından yapılan tekrarlanan bu çalışmada Tekirdağ, sosyoekonomik gelişmişlik açısından yine 7. sırada yer almıştır (DPT, 2003). Bugün gelinen noktada; üniversite, liman ve demiryolu alt yapısı, sahip olduğu sanayi yatırımları ve ekonomik potansiyeli düşünüldüğünde Tekirdağ, sosyoekonomik yaşam açısından önemli düzeyde gelişmiş illerden birisidir (Çıracı ve ark. 2010).

4.1.1. Tarihi gelişim

M.Ö. 4000 yıllarına kadar uzanan tarihi ile Tekirdağ İli M.S. 19. Yüzyıldan itibaren Trakya'ya uzun yıllar hükmeden Roma hâkimiyetinde kalmıştır. 1354 yılında Süleyman Paşa komutasındaki kuvvetlerin Gelibolu'ya çıkmasıyla Türklerin hâkimiyetine girmeye başlamış ve 1357'de I. Murat Tekirdağ ve Çorlu'yu Türk hâkimiyetine almıştır. 13 Kasım 1922'de Yunan işgali de sona erdirilerek Türk yönetimine geçmiştir (Anonim 2012).

4.1.2. Coğrafi alt yapı

Tekirdağ, Marmara Denizi'nin kuzeyinde, İstanbul ve Çanakkale illeri arasında yer almaktadır. Komşu olduğu illerden Edirne'ye 141 km. Çanakkale'ye 194 km. İstanbul'a 131 km. ve Kırklareli'ne 122 km. uzaklıkta olan Tekirdağ ili yüzölçümü 6.313 km² olup, Marmara Denizine ve Karadeniz'e sahili bulunmaktadır.

Coğrafi alan itibariyle Marmara bölgesindeki 11 ilin üçünden küçük, komşusu Kırklareli ile aynı büyüklüğe sahiptir. Yüzölçümü itibariyle bölgede 4. sırada yer alan

Tekirdağ, Marmara bölgesinin % 8.60'ını, Türkiye topraklarının ise yaklaşık % 0.8'ini kaplamaktadır.

Şekil 4.1. Tekirdağ İli ve İlçeleri Haritası

Kaynak: Gürel ve ark. 2012

İl nüfusu 783.310, nüfus yoğunluğu km²'ye 126 kişidir. Tekirdağ ili; Merkez ilçe ile birlikte 9 ilçe (Çerkezköy, Çorlu, Hayrabolu, Malkara, Marmara Ereğlisi, Muratlı, Saray, Şarköy), 33 Belde ve 257 köy olmak üzere toplam 290 yerleşim ünitesinden oluşmaktadır.

Tablo 4.1: Belediye ve Köylerin Dağılımı

İlçe Adı	Belediye Sayısı	Köy Sayısı	Toplam
Çerkezköy	5	5	10
Çorlu	6	17	23
Hayrabolu	3	46	49
Malkarda	4	70	74
Marmaraereğlisi	3	3	6
Merkez	5	55	60
Muratlı	1	16	17
Saray	3	19	22
Şarköy	3	26	29
Genel Toplam	33	257	290

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü 2012

4.1.4. Deniz Yolu Bağlantısı

Tekirdağ ilinin Marmara Denizi'ne 135 km kıyısı olması ve çeşitli amaçlarla kullanılan birçok iskeleye sahip olması Tekirdağ ilinden yapılan deniz ticaretini artırmaktadır. Tekirdağ Limanı; Haydarpaşa Limanına 70, Bandırma Limanına 53, Ambarlı limanına 55, Gempport Limanına 80, Varna limanına 212, Köstence Limanına 262, İstanbul Boğazına 69 ve Çanakkale Boğazına 54 mil uzaklıktadır (Çıracı ve ark. 2010).

Şekil 4.3: Tekirdağ İlinin Denizyolu Bağlantısı

Kaynak: Gürel ve ark. 2012

Tekirdağ Limanı'nın yıllık kapasitesi 2,6 milyon tondur. Bu durum, yani deniz yolu bağlantısı ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir.

4.1.5. Havayolu Bağlantısı

1998 yılında hizmete giren Tekirdağ-Çorlu Havaalanı sivil ve askeri kategoride olup Çorlu-İstanbul istikametinde bulunan Seymen Köyü mevkiindedir. Havaalanının Çorlu ilçe merkezine uzaklığı 15 kilometredir (Çıracı ve ark. 2010).

Şekil 4.4.: Tekirdağ İli Havaalanı

Kaynak: Gürel ve ark. 2012

Hava alanının tamamlanması çevre iller ve özellikle yaklaşık 17 km uzaklıktaki Tekirdağ'ın gerek turizm gerekse de ticaret yapısına oldukça önemli katkılar sağlama potansiyeli getirmektedir. Bu durum, yani havayolu bağlantısı ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir.

4..1.6. Demiryolu Bağlantısı

Ülkemizin milli gelirinin %5'ini üreten Tekirdağ önemli bir sanayi bölgesidir. Dolayısıyla doğal kaynakları bakımından da zengin, her türlü taşımacılığa müsait önemli illerimizden biridir. Tekirdağ'ı İstanbul ile beraber bir üretim hizmeti merkezi haline getirebilmek için çift hat olarak yapılan demiryolu henüz tek hat olarak hizmet vermektedir (Çıracı ve ark. 2010).

Şekil 4.5: Tekirdağ İli Demiryolu Bağlantısı

Kaynak: Gürel ve ark. 2012

Demiryolu ile Tekirdağ, Avrupa-Anadolu demiryolu hattına bağlanmıştır. Tekirdağ-Muratlı-Asyaport Limanı demir yolu hattı ile Muratlı Tekirdağ arası trenle yolcu da taşınabilmektedir Kaynak: Gürel ve ark. 2012

Bu durum, demiryolu bağlantısı ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir.

4.2. Nüfus Özellikleri

4.2.1. İlin Nüfus Dağılımı

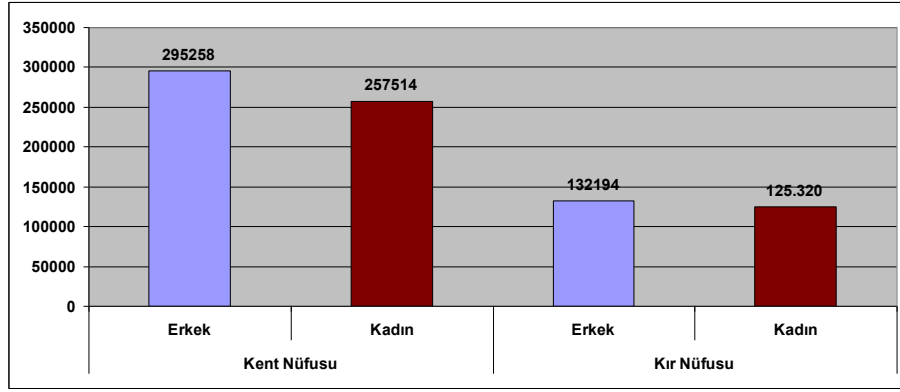
Tekirdağ İşgücü Analiz Çalışması'nda (Çıracı ve ark. 2010) anlatıldığı gibi, Tekirdağ, şehirleşme oranının yüksek olduğu illerden biridir. İlin nüfusu, TÜİK 2009 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre 783.310 kişidir. Bu nüfusun 530.278'i şehirlerde, 253.032'si belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 67,7 belde ve köylerde yaşayanların oranı % 32,3'dür. Tekirdağ nüfusunun yaklaşık % 72'si Merkez, Çerkezköy ve Çorlu ilçelerinde yaşamaktadır. Yine aynı nüfus sayımı sonucuna göre, il merkezi nüfusu 202.216 kişi, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 126 kişidir. Nüfus yoğunluğu merkez ilçede 154 kişiye yükselmektedir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Çorlu, Merkez ve Çerkezköy'dür. Nüfus bakımından en küçük ilçeleri Marmara Ereğlisi, Muratlı ve Şarköy'dür. Tekirdağ ilinde ortalama hane halkı büyüklüğü 3,8'dir.

Tablo 4.3: İlin Nüfus Dağılımı

Tekirdağ	İl ve İlçe Merkezleri			Belde ve Köyler			Toplam		
	Toplam	Dikey (%)	Yatay (%)	Toplam	Dikey (%)	Yatay (%)	Toplam	Dikey (%)	Yatay (%)
Çerkezköy	69875	13,2	45,3	84423	33,4	54,7	154298	19,7	100,0
Çorlu	206134	38,9	84,7	37151	14,7	15,3	243285	31,1	100,0
Hayrabolu	18357	3,5	51,0	17611	7,0	49,0	35968	4,6	100,0
Malkara	27371	5,2	50,1	27287	10,8	49,9	54658	7,0	100,0
Muratlı	19107	3,6	73,3	6945	2,7	26,7	26052	3,3	100,0
Saray	21784	4,1	47,0	24538	9,7	53,0	46322	5,9	100,0
Şarköy	16624	3,1	55,0	13624	5,4	45,0	30248	3,9	100,0
Merkez	140535	26,5	82,3	30157	11,9	17,7	170692	21,8	100,0
M. Ereğlisi	10491	2,0	48,2	11296	4,5	51,8	21787	2,8	100,0
Toplam	530278	100,0	67,7	253032	100,0	32,3	783310	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK 2009 verilerinden değerlendirilmiştir.

Şekil 4.6: İlin Kır – Kent Nüfus Dağılımı

Kaynak: TÜİK 2009 verilerinden değerlendirilmiştir.

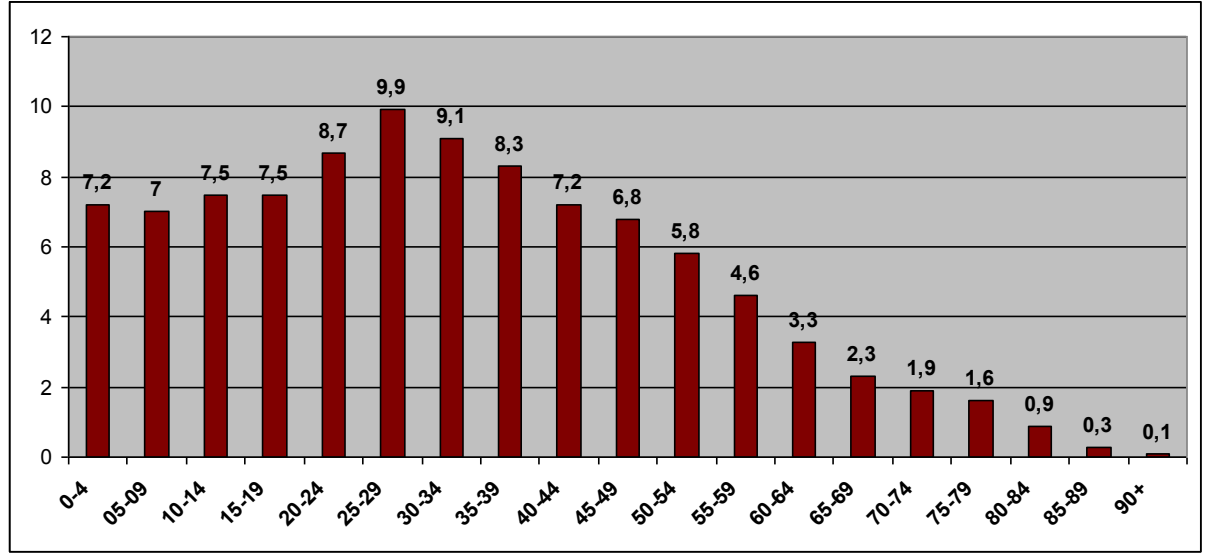
Bu sonuca göre kent nüfusu köy nüfusundan daha fazladır. Bu da köyden kente göçün yoğunluğunu gösterdiği gibi istihdam ve girişimcilik olanaklarının şehir merkezlerinde yoğunlaştığını göstermektedir.

4.2.2. Nüfusun Yaş Dağılımı

Verimlilik, dolayısıyla girişimcilik açısından nüfusun yaş dağılımı önemli bir rol oynamaktadır (Planck 1972). Çıracı ve ark. (2010)'na göre Tekirdağ'da 15-64 yaş grubunda bulunan çalışma çağındaki nüfus toplam nüfusunun % 71,2 sini oluşturmaktadır. Tekirdağ nüfusunun % 21,8'si 0-14 yaş grubunda, % 7'si ise 65 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır. Türkiye nüfusunun ise % 67'si 15-64 yaş grubunda, % 26'sı 0-14 yaş grubunda, % 7'si ise 65 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır. Tekirdağ'da özellikle 15-24 yaş grubundaki nüfusun, toplam nüfusa oranı Türkiye geneline bakıldığında daha düşüktür. Bu oran Tekirdağ ilinde, 2007 yılında % 16,75, 2008 yılında % 16,87, 2009 yılında ise % 16,17'dir. (Türkiye geneli 2007 yılı % 17,56, 2008 yılı % 17,38, 2009 yılı % 17,24'dür.).

Tabloda ili nüfusun yaş dağılımı yüzde oran olarak verilmiştir.

Şekil 4.7: İl Nüfusunun Yaş Dağılımı (%)

Kaynak: TÜİK 2009 verilerinden değerlendirilmiştir.

Tabloda görüldüğü gibi il nüfusunun büyük bir kısmını genç nüfus oluşturmaktadır. Verimlilik açısından 39 yaş ve daha genç nüfus oranı % 50'den fazladır ve oldukça yüksektir. Bu nüfusun eğitim ve istihdamı Tekirdağ'da girişimcilik açısından oldukça önemlidir. İlde genel olarak kadın nüfusu erkek nüfusundan daha azdır. Ancak 60 yaş ve üzerinde kadın nüfusu erkek nüfusundan daha fazladır.

Sonuç olarak il genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir. Verimlilik, girişimcilik açısından nüfusun yarısından fazlası 39 yaş ve daha gençtir. Bu nüfusun eğitim ve istihdamı girişimcilik açısından değerlendirilebilecek önemli bir etmendir.

4.2.3. Nüfusun doğum, ölüm, evlenme ve boşanma dağılımı

TÜİK 2010 yılı verilerine göre ilin doğum, ölüm, evlenme ve boşanma verileri aşağıda verilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi, 2004-2008 yıllarında gerek doğum, gerek ölüm ve gerekse evlenme ve boşanma oranı nüfus artışına paralel olarak artış göstermiştir.

Tablo 4.4: İl Nüfusun Doğum, Ölüm, Evlenme ve Boşanma Dağılımı

	2004	2005	2006	2007	2008
Doğum	9.066	9.671	9.878	10.558	10.709
Ölüm	1.815	1.946	2.047	2.023	2.214
Evlenme	5.234	5.374	5.404	5.793	6.094
Boşanma	1.089	1.039	996	1.034	1.195

Kaynak: TÜİK 2010

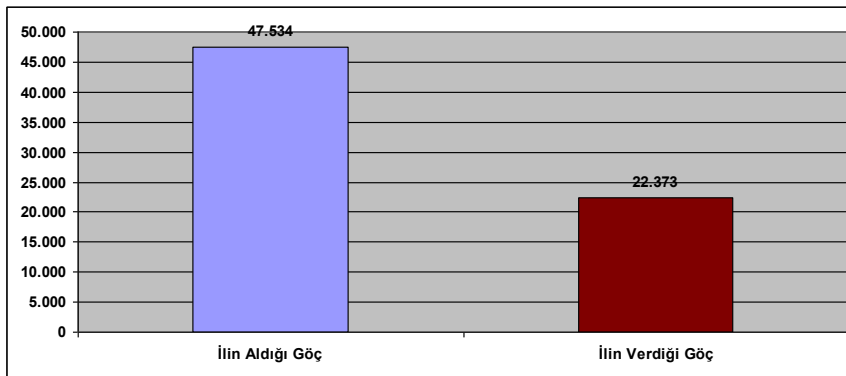
Tekirdağ ili 2000 yılı nüfus sayımına göre, toplam yaş bağımlılık oranı %40,53, yaşlı bağımlılık oranı %9,94, genç bağımlılık oranı ise 30,60'dır. Tekirdağ ilinin toplam yaş bağımlılık oranı yüzde 49,25 olan Türkiye ortalamasının altındadır. Bu oranın Türkiye ortalamasının altında olması genç bağımlılık oranından kaynaklanmaktadır. Genç bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının (yüzde 38,79) altındadır. Bu oranın Türkiye ortalamasının altında olması ilin aynı zamanda gelişmişliğinin de bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

URAK tarafından yayınlanan İller arası Rekabetçilik Endeksi 2007-2008 verilerine göre Beşeri Sermaye ve Yaşam Kalitesi Endeksi'nde 33. sırada yer alan Tekirdağ, 2008-2009 yılında 32. sıraya yükselmiştir.

4.2.4. Göç

Tekirdağ ili son 30 yıl içerisinde sürekli göç alan bir il konumundadır. 1975-1980 yılları arasında %16,5 olan net göç hızı, 1980-1985 yılları arasında %10,3'e gerilemekle birlikte 1985-1990 yılları arasında net göç hızı %46,7'ye, 1995-2000 yılları arasında da %96,8'e çıkmıştır. Bu verilere göre Tekirdağ Türkiye genelinde en yüksek göç hızına sahip bir ilimizdir. Bu göç olgusunun nedenleri olarak, bölgenin sanayi açısından oldukça gelişmiş olması ve istihdam olanaklarının diğer illere göre daha yüksek olması gösterilmektedir (Trakya Kalkınma Ajansı, 2010). Tablo 8'de görüldüğü gibi Tekirdağ ilinin aldığı göç 47.534 ve verdiği göç 22.373'tür. İlinin göç yapısı incelendiğinde ilin aldığı göçün verdiği göçten iki kat daha fazla olduğu görülmektedir.

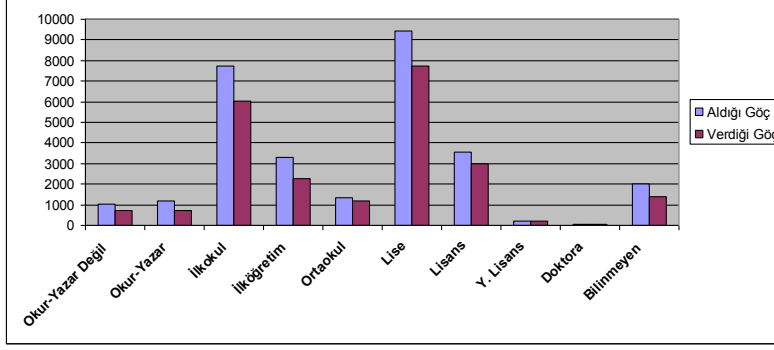
Şekil 4.8: İlin Göç İstatistikleri

Kaynak: TÜİK, Göç İstatistikleri, 2010.

Tablo incelendiğinde Tekirdağ ilinin aldığı göç ve verdiği göçün eğitim durumu gösterilmektedir. Buna göre ile göç ederek gelen nüfusun eğitim durumunun düşük, ilden göç edip ayrılanların eğitim durumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu da gelen nüfusun istihdam açısından eğitim sorununu daha da karmaşık hale getirmektedir.

Şekil 4.9: İlin Göç İstatistiklerine Göre Eğitim Durumu

Kaynak: TÜİK, Göç İstatistikleri, 2010.

4.3. Eğitim

4.3.1. Eğitim yapısı

İlin okuryazar nüfus oranı Türkiye geneline göre daha yüksektir. Ancak ilin 2009 yılı nüfus sayım sonucuna göre kadınların; % 4,6'sı okuma yazma bilmemekte, % 4,1'i bir okul bitirmemiş sadece %39,8'i ilkokul mezunudur (Çıracı ve ark. 2010). Bu da il nüfusunun yaklaşık % 50'sinin ilkokul ve daha az eğitim görmüş kişilerden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 4.5: İl Nüfusunun Eğitimi

Eğitim Düzeyi	Toplam		Erkek (%)	Kadın (%)
	Nüfus	%		
Okuma yazma bilmeyen	27.869	4,6	21,3	78,7
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	25.040	4,1	40,2	59,8
İlkokul mezunu	243.287	39,8	47,3	52,7
İlköğretim mezunu	65.266	10,7	55,1	44,9
Ortaokul veya dengi okul mezunu	38.668	6,3	59,6	40,4
Lise veya dengi okul mezunu	134.298	22,0	58,6	41,4
Yüksekokul veya fakülte mezunu	44.711	7,3	58,3	41,7
Yüksek lisans mezunu	2.206	0,4	61,4	38,6
Doktora mezunu	519	0,1	70,1	29,9
Bilinmeyen	29.237	4,8	59,8	40,2
Toplam	611.101	100,0	51,4	48,6

Kaynak: TÜİK 2010

İl nüfusu cinsiyet dağılımına göre irdelendiğinde ise, okuryazar olmayan kadın nüfusunun oldukça yüksek olduğunu (% 78,7) ve buna karşın erkek nüfusunun oldukça düşük olduğunu (% 21,3) görmekteyiz. Benzer şekilde kadın nüfusunun okul bitirmeyen ve ilkokul düzeyinde erkek nüfusundan daha yüksek olduğu ve eğitim seviyesi yükseldikçe erkek sayısının arttığı, kadın sayısının ise azaldığı görülmektedir.

Bu sonuca göre, ilin girişimcilik potansiyeli açısından eğitim seviyesi önemli bir etmendir. İl nüfusunun yarıdan fazlasının orta okul ve daha az seviyede eğitim görmüş olması (% 65,3) il girişimcilik potansiyelini olumsuz yönde etkilemektedir. Ancak lise, hatta yüksek okul mezunlarının sayısı da küçümsenmeyecek seviyede yüksektir.

4.3.2. Meslek eğitimi

İl genelinde meslek eğitimi veren 29 meslek lisesi, 16 ticaret lisesi, 9 çok programlı lise, 4 mesleki ve teknik eğitim merkezi (METEM) ve 4 meslek eğitim merkezi (MEM) olmak üzere toplam 62 adet mesleki eğitim kurumu bulunmaktadır.

Tablo 4.6: İlde Mesleki Eğitim Veren Kurumlar

Mesleki Eğitim Kurumları	Adet
Meslek Lisesi	29
Ticaret Lisesi	16
Çok Programlı Lise	9
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (METEM)	4
Mesleki Eğitim Merkezi (MEM)	4
TOPLAM	62

Kaynak: Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2010.

Ayrıca İl Milli Eğitim Müdürlüğü düzenli olarak eğitim kursları düzenlemektedir. Tabloda görüldüğü gibi, İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ilde açılan kurs sayısı yıllar itibariyle (2005-2010) 405'ten 551'e yükselmiştir. Belge alan kursiyer sayılarında erkek kursiyer sayısı kadınlara oranla daha fazladır. 2005-2010 yılları arasında kurslara katılıp belge alan kadın sayısı 3.518'den 2.410'a gerilemiştir.

Tablo 4.7: İl Mesleki Eğitim Kursları ve Öğrenci Sayısı

Öğretim Yılı	Açılan Kurs Sayısı	Belge Alan Kişi Sayısı		
		Erkek	Kadın	TOPLAM
2005 - 2006	405	5.485	3.518	9.003
2006 - 2007	428	4.552	3.466	8.018
2007 - 2008	516	4.757	3.610	8.367
2008 - 2009	458	4.328	3.373	7.701
2009 - 2010	551	4.631	2.410	7.041

Kaynak: Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2010.

Tabloda görüldüğü gibi, ilde İŞKUR'un düzenlediği toplam 290 kursa 5117 kişi katılmıştır ve 4126 kişi bu kurslardan mezun olmuşlardır. Düzenlenen kurslar içerisinde kendi işini kuracaklara yönelik, girişimcilik gibi kurslarda düzenlenmektedir.

İŞKUR tarafından ilde toplam 290 kurs düzenlenmiştir. Düzenlenen kurslar içerisinde "kendi işini kuracaklara yönelik" ve "girişimcilik" gibi kursların yer alması bu yönde talebin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.8: Tekirdağ İŞKUR Meslek Eğitimi Kursları (2006-2010)

Yıl	Kurs Türü	Kurs Sayısı	Katılımcı Sayısı	Mezun Sayısı
2006	Kendi işini kuracaklara yönelik	5	70	65
2007	Kendi işini kuracaklara yönelik	4	65	61
	Özörlönlere yönelik	1	12	12
	İşsizlik sigortası kapsamında	3	57	55
2008	Kendi işini kuracaklara yönelik	2	31	30
	Özörlönlere yönelik	1	12	12
	İşsizlik sigortası kapsamında	5	100	90
	İstihdam garantili	2	34	33
	Eski hükömlere yönelik	1	10	3
2009	Özörlönlere yönelik	1	20	20
	ÖSDP – 2	4	138	74
	İstihdam garantili	26	503	397
	İşgücü yetiştirme	104	1691	1582
2010	İstihdam garantili	46	916	657
	İşgücü yetiştirme	79	1308	989
	Girişimcilik	6	150	46
Toplam		290	5117	4126

Kaynak: Tekirdağ İŞKUR İl Müdürlüğü, 2010

İlde ve İlçelerinde Düzenlenen Halk Eğitim Kursları tabloda izlendiğinde düzenlenen toplam kurs sayısının 2358 olduğunu ve en fazla kursun il merkezinde düzenlendiğini görmekteyiz. Bunu Çorlu ve Çerkezköy izlemektedir.

Tablo 4.9: İlde ve İlçelerinde Düzenlenen Halk Eğitim Kursları (Eylül 2010)

İlçe	Kurs Sayısı	Katılımcı Sayısı			Belge Alan Sayısı		
		Erkek	Kadın	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
Merkez	904	6.810	6.182	12.992	5.815	4.864	10.679
Çerkezköy	254	3.695	2.065	5.760	3.023	1.052	4.075
Çorlu	559	5.010	2.680	7.690	4.473	2.374	6.847
Hayrabolu	114	980	978	1.958	754	743	1.497
Malkara	105	1.548	930	2.478	1.396	991	2.387
M. Ereğlisi	92	750	907	1.657	725	684	1.409
Murath	64	824	530	1.354	898	390	1.288
Saray	149	2.259	1.197	3.456	1.687	754	2.441
Şarköy	117	1.149	1.331	2.480	1.161	805	1.966
TOPLAM	2.358	23.025	16.800	39.825	19.932	12.657	32.589

Kaynak: Tekirdağ İl Millî Eğitim Müdürlüğü 2010

Tabloda görüldüğü gibi katılımcılar içerisinde erkek sayısı (23025) kadın sayısından daha fazladır (16800). Bu bağlamda belge alan erkek sayısı da kadın sayısından daha fazladır.

Bu sonuca göre kurslara katılan erkek sayısının fazla olması, il girişimcilik potansiyelinde erkeklerin sayısının, rolünün daha yüksek olduğunu göstermektedir.

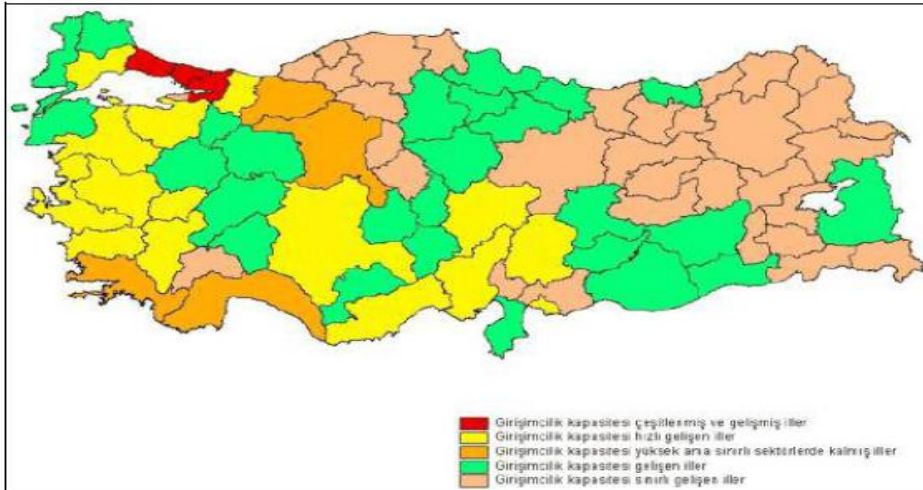
4.4. Girişimcilik Yapısı

4.4.1. Girişimcilik yapısı

Tekirdağ ilinin sosyo ekonomik gelişmişlik sıralamasında üst sıralarda olmasındaki en önemli etkenin güçlü bir sanayi yapısının varlığından kaynaklandığı belirtilmektedir (Çıracı ve ark. 2010). Bu çalışmada Trakya Bölgesindeki 1.809 sanayi üretim tesisinin çoğunun, yani 1.277 adedinin Tekirdağ'da bulunduğu belirtilmektedir. Yine bu çalışmada; Tekirdağ ili imalat sanayi gelişmişlik sıralamasında Türkiye'deki 5. büyük il olduğu, Uluslar Arası Rekabet Araştırmaları Kurumu'nun rekabetçilik endeksine göre Tekirdağ'ın en rekabetçi iller arasında 7. sırada yer aldığı bildirilmektedir. Ancak, sanayisi yoğun bir kimliğe sahip olan Tekirdağ'da ticaretin payı oldukça düşük ve bununla birlikte ildeki ticaret borsalarının varlığı ticaretin geliştirilmesi ve sanayi ürünlerinin pazarlanması açısından oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Bu çalışmada (Çıracı ve ark. 2010) Tekirdağ'ın girişimcilik niteliği yüksek illerden biri olduğu belirtilmekte ve nitekim tabloda görüleceği gibi, Türkiye illerinin girişimcilik potansiyelinin görüldüğü haritada İstanbul ve Kocaeli Türkiye'de girişimcilerin en yoğun olduğu bölgedir. Bunu sarı renk ile gösterilen Türkiye genelinde yer alan ikinci derecede girişimci iller izlemektedir ki, bu illerin içinde Tekirdağ'da bulunmaktadır.

Şekil 4.10: Türkiye Girişimcilik Haritası

Kaynak: TUSİAD, 2003.

Ayrıca tabloda Tekirdağ ilindeki girişim sayıları Türkiye geneli ile karşılaştırılarak verilmektedir (Çıracı ve ark. 2010). Buna göre Tekirdağ ilinde girişimcilerin daha fazla

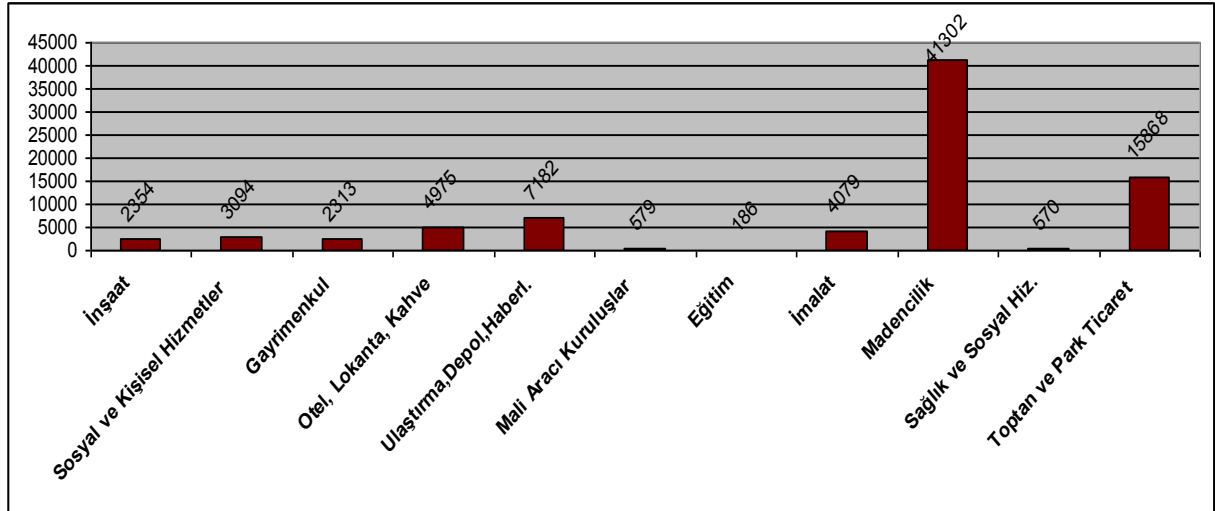
madencilik, toptan ve perakende ticaret ve ulaştırma, depolama, haberleşme gibi sektörlere yoğunlaştığı görölmektedir.

Tablo 4.10: Türkiye ve Tekirdağ' da Girişimcilik

Girişim Sayısı	Türkiye	Tekirdağ
İnşaat	173.642	2.354
Diğer Toplumsal Sosyal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	239.178	3.094
Elektrik, Su ve Gaz	1.571	0
Gayrimenkul Kiralama ve İş Faaliyetleri	226474	2.313
Otel, Lokanta ve Kahvehane	284905	4.975
Ulaştırma, Depolama, Haberleşme	607.033	7.182
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	51.304	579
Eğitim	13.285	186
İmalat	446.393	4.079
Madencilik	3.490.786	41.302
Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	48709	570
Toptan ve Perakende Ticaret	1.391.995	15.868

Kaynak: TÜİK, 2010.

şekil 4.11: Tekirdağ' da Girişimcilik

Kaynak: Gürel ve ark. 2012

4.4.2. İhracat ve İthalat yapısı

Çıracı ve ark. (2010) belirttikleri gibi, ilin dış ticaret yapısı incelendiğinde, 2005 yılında 81 il içerisinde 17. sırada ve ihracat il sıralamasında 2010 yılında 20. sırada yer almaktadır. Bu çalışmaya göre Tekirdağ'ın ihracat değeri 2010 yılı ağustos ayı itibariyle 337 ABD dolarıdır. 2005 yılında 369 Milyon ABD doları olan ihracat yıllık bazda değerlendirildiğinde görel olarak artış göstermekle birlikte il sıralaması bazında gerilemiştir.

İthalat bakımından 2005 yılında 81 il içerisinde 17. sırada yer alan Tekirdağ ithalat il sıralamasında 2010 yılında 19. sırada yer almıştır. Tekirdağ'ın ithalat değeri 2010 yılı ağustos

ayı itibariyle 378 milyon ABD dolarıdır. 2005 yılında 380 Milyon ABD doları olan ithalat yıllık bazda değerlendirildiğinde son beş 5 yılda görece olarak artış gösterdiği bildirilmektedir (Çıracı ve ark. 2010).

Yine aynı kaynağa göre, 2009 yılında Trakya Bölgesi ihracatının % 74,9'u ve ithalatının % 76,5'i bölgede dış ticaret hacmi en gelişmiş il olan Tekirdağ gerçekleştirilmiştir.

4.5. İşgücü, İstihdam ve İşsizlik

4.5.1. İşgücü ve istihdam

Türkiye geneli işgücüne katılım oranı % 47,9 iken bu oran Tekirdağ'da % 56,2'dir. Bunun en önemli nedenlerinden birisi ilin sanayileşme ve üretim gücünün yüksek olmasıdır. Bölgede çalışma çağındaki nüfus 2009 yılı verilerine göre 1.191.000 kişi ve iş gücü 643 bin kişi olup, bu sayının 2009 yılı verilerine göre 559 bini istihdam edilmektedir. Bölgedeki iş gücüne katılım, işsizlik ve istihdam oranları 2009 yılı verilerine göre il düzeyinde aşağıdaki Tablo verilmiştir (Çıracı ve ark. 2010).

Tablo 4.11: Tekirdağ'da İşgücüne Katılım, İşsizlik ve İstihdam (%)

	İşgücüne Katılım	İşsizlik	İstihdam
Tekirdağ	56,2	11,9	49,5

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri, 2010.

SGK (2011) kayıtlarına göre, ilde çalışma çağındaki nüfus toplam nüfusun % 73'ünü oluşturmakla birlikte işgücüne katılım oranının % 55,1'dir. TÜİK'in 2010 yılı verilerine göre, Tekirdağ'ın işsizlik oranı % 7,7, İstihdam oranı ise % 49,8'dir. Ayrıca kadın istihdam oranı açısından Tekirdağ Türkiye illeri içinde 7.sıradadır. Ancak diğer Trakya illeri olan Edirne 4. ve Kırklareli 5. sıradadır. Tekirdağ kadın istihdamı açısından % 27,3 oran ile Türkiye kadın istihdamı ortalamasının olan % 23,7'nin üzerindedir (Gürel ve ark. 2012).

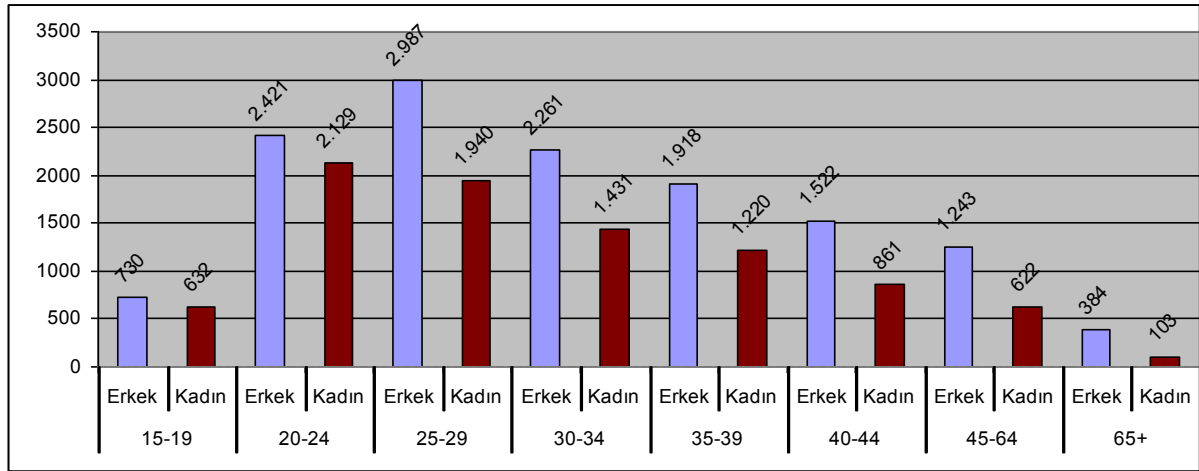
Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu (URAK, 2009) tarafından yayınlanan, İller Arası Rekabetçilik Endeksi 2008-2009 verilerine göre, Tekirdağ Türkiye'nin 81 ili arasında, genel endeks bazında İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa, Eskişehir'den sonra en rekabetçi il olarak 7. sırada yer almaktadır. Tekirdağ'ın toplam rekabetçilik gücünü oluşturan alt endeksler incelendiğinde, % 63,64 oranıyla "Erişilebilirlik Endeksi", %19,94 oranıyla "Ticaret Becerisi ve Üretim Potansiyeli Endeksi", %15,73 oranıyla "Beşeri Sermaye

ve Yaşam Kalitesi Endeksi" ve % 0,69 oranıyla "Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Endeksi" yer almaktadır.

4.5.2. İşsizlik

Tabloda görüldüğü gibi (Çıracı ve ark. 2010) Tekirdağ İŞKUR'a başvuran erkek ve kadınların genç yaşta (20-34) oldukları, ilerleyen yaşlarda ise İŞKUR'a başvuru oranının azaldığı görülmektedir.

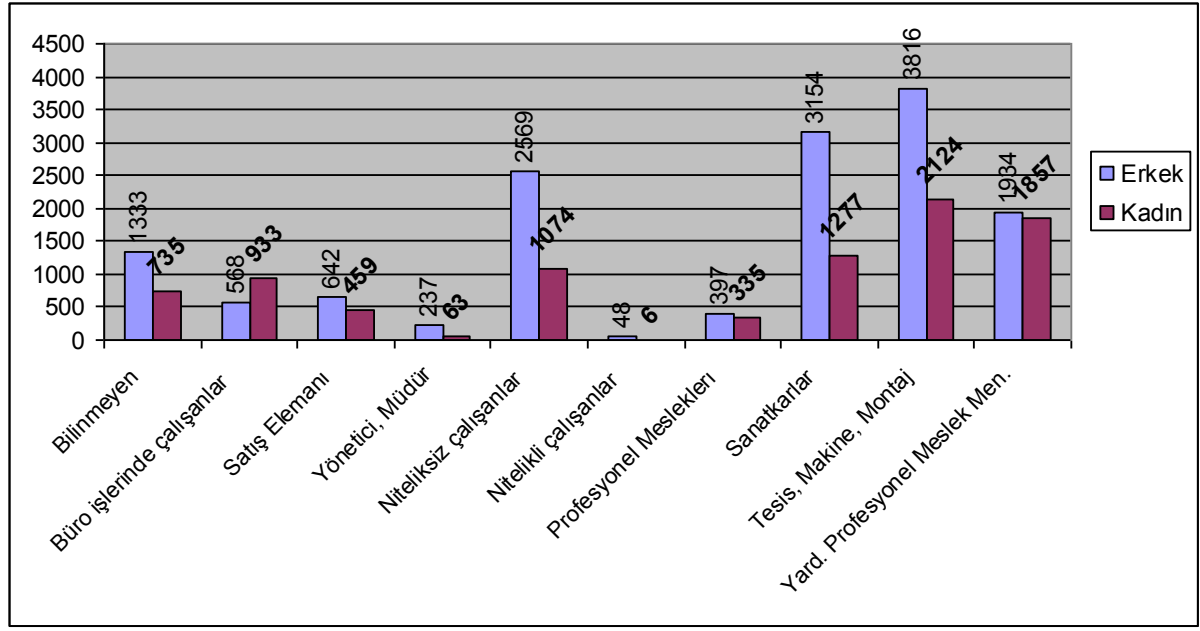
Şekli 4.12: İlde Yaş ve Cinsiyete Göre İŞKUR Başvuruları

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010.

Tekirdağ İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre mesleki dağılımı aşağıdaki tabloda görülmektedir (Çıracı ve ark. 2010). Buna göre en fazla kadın işsizlerin tesis, makine ve montaj sektöründedir. Bunu yardımcı profesyonel meslek mensupları, sanatkârlar ve niteliksiz çalışanlar izlemektedir. En az işsizlik oranı ise nitelikli çalışanlar, yönetici müdür ve profesyonel mesleklerde olduğu görülmektedir.

Şekil 4.13: İlde Cinsiyete Göre İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Mesleki Dağılımı

Kaynak: Türkiye İş Kurumu, 2010.

2005-2009 yılları arasında kayıtlı işsizlerin erkek ve kadınların yoğun olarak 25-34 yaşları arasında toplandığı söylenebilir. Kayıtlı işsizlerin 2009 yılındaki sayısı bir önceki yıla göre önemli ölçüde artış göstermiştir. Bu durum 2008 yılındaki daralmanın bir yansıması olarak yorumlanabilir. Tekirdağ ilindeki işsizlerin eğitim durumlarına bakıldığında, yapılan başvuruların ilk ve orta öğretim düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. İlk ve ortaöğretim düzeyinde yapılan başvuruların, toplam başvurulara oranı 2005 yılında %93, 2006 yılında %83, 2007 yılında %86, 2008 yılında %69, 2009 yılında ise %79'dir. Bu oranın yüksekliği, İŞKUR'a başvuruda bulunanların önemli bir bölümünde eğitim ve mesleksizlik sorununun olduğunu göstermektedir.

TÜİK (2010) verilerine göre Tekirdağ ilinde 2009 yılı rakamlarına göre, okuma yazma bilmeyen 15 yaş üstü 27.869 kişi bulunmaktadır. Bunların toplam nüfus içerisindeki payı %5'dir. Bu grubun istihdam oranı dikkate alındığında okuma yazma bilmeyen dört kişiden ancak biri iş bulabilmektedir. Yine aynı şekilde okuma yazma bilmeyenlerin dışında, lise altı eğitim alanların toplam okuma yazma bilenlerin içindeki oranı %63'dir. Bu grubun istihdam oranı dikkate alındığında her beş kişiden ancak iki tanesi lise altı eğitimle iş bulabilmektedir. İş arayanların eğitim düzeyleri açısından dikkat çeken bir gelişme; 2009 yılında ilk ve orta öğretim mezunu kadınların, başvuruda bulunan işsizler içerisindeki oranının yükselmesidir. Bununla birlikte ön lisans ve lisans düzeyinde kayıtlı kadın işsizlerin toplam içerisindeki payı değişmezken, belirtilen gruptaki erkek işsizlerin payı 2009 yılında %7'den %5'e düşmüştür.

4.6. Tarımsal Üretim

4.6.1. Bitki örtüsü

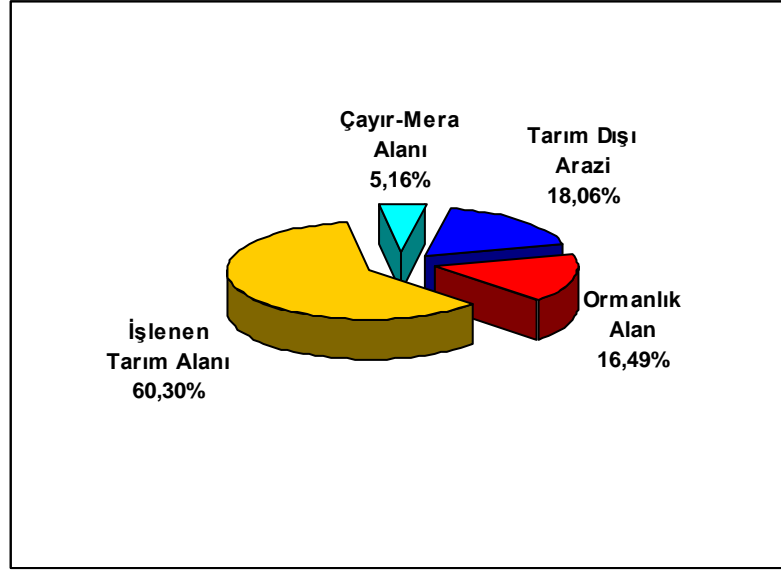
Trakya Bölgesi biyolojik çeşitlilik bakımından, kuzeyinde ve güneyindeki nemli deniz ikliminin etkisinin altında çeşitli orman topraklarının hakim olduğu, iç Trakya'ya ise kurak bozkır özelliklerine uygun orman, otlak ve genellikle tarım alanlarının yaygın olarak bulunduğu çok zengin bir ekolojik sisteme sahiptir.

Bitki örtüsü açısından ilin Marmara denizi boyunca uzanan ve eskiden kaliteli şaraplık üzümlerin yetiştirildiği alanlar konut alanlarına dönüştürülmüştür. İl, orman bakımından yoksul iller arasında mütalaa edilebilir hale gelmiştir. Tekirdağ'ın kuzeyinde Saray ilçesine doğru uzanan Istranca kütesinin kuzey yamaçları daha fazla yağış alması nedeniyle kayın ormanları ile kaplıdır. Bu kesimde ormanaltı örtüsünü orman gülleri (Rhododendron) oluşturur. Güney yamaçlara ve daha güneye doğru inildikçe, yağışın azalmasına bağlı olarak, kayının yerini meşe ve gürgenin aldığı görülür. Rapora göre, bazı kesimlerde ise az da olsa kızılâğaç, karaâğaç ve yer yerde çam türlerine rastlanmaktadır. Tipik bitkiler Akdeniz iklimine has çalı-çırpılar (makiler), bağlar, meyve bahçeleri ve zeytinliklerdir. Ergene havzasına doğru inildiğinde ise, yerleşim alanları yakınlarında seyrek olarak meşe, gürgen, karaçalı ve karaâğaç toplulukları göze çarpmaktadır. Bu küçük ağaç toplulukları, Trakya'nın iç kesimlerinin step alanı olmadığını bir kanıttır. Trakya bölgesi, tarım arazisi kazanmak amacıyla ormanların tahribi sonucu, bugünkü step arazisi görünümünü kazanmıştır. (Antropojen step) Bu kısımda yer alan taban arazilerde ve vadilerde kavak ve söğüt türleri yaygındır. Güneydeki Ganos dağlarının kuzey yamaçlarında gürgen, meşe, ıhlamur ağaçları ve sık bir ormanaltı örtüsü hakimken, güney yamaçlarda yağışın azalması nedeniyle kuru ormanlar ve maki toplulukları yer almaktadır. Kuru dağlarında ise meşe ve kızılçam ormanları ile maki toplulukları hakim durumda olduğu bildirilmektedir (Anonim 2012b).

4.6.2. Arazi varlığı

2010 yılı verilerine göre, Tekirdağ ilinde işlenen tarım alanları, 3.806.531 dekar ile (% 60,3) oldukça yüksektir.

Şekil 4.14: Tekirdağ İlinin Arazi Varlığı Dağılımı

Kaynak: Anonim 2012b

İlin işlenen tarım alanlarının ilçelere dağılımı incelendiğinde merkez ilçe 754113 da tarım alanıyla ilk sırada yer alırken, bunu 751075 da ile Malkara ilçesi izlemektedir.

Tablo 4.12: Tekirdağ İli İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı.

İlçeler	Tarım Alanı (da)	Çayır-Mera (da)	Orman-Funda ve Diğer Araziler (ha)
Merkez	754113	45.343,0	165.100
Çerkezköy	131499	13.422,0	
Çorlu	633984	32.295,9	
M.Ereğlisi	138479	3.905,6	101.440
Hayrabolu	605462	98.015,8	21.810
Malkara	751075	80.108,7	222.370
Muratlı	323229	18.718,8	3.880
Saray	315269	31.730,8	268.720
Şarköy	153421	2.244,0	257.540
Tekirdağ	3.806.531	325.784,6	1.040.860

Kaynak: Anonim 2012b

İlin sulanabilir Arazi Varlığı ise, Tekirdağ Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar sonucunda il tarım arazisinin topoğrafik yapısı ve toprak özellikleri bakımından yarım fazlasının sulamaya müsait olduğu belirlenmiştir. İlde Devlet Su İşleri (DSİ) ve İl Özel İdaresi kaynaklı sulanan alan 2010 yılı itibarıyla 7.667,7 ha'dır (Anonim 2012b).

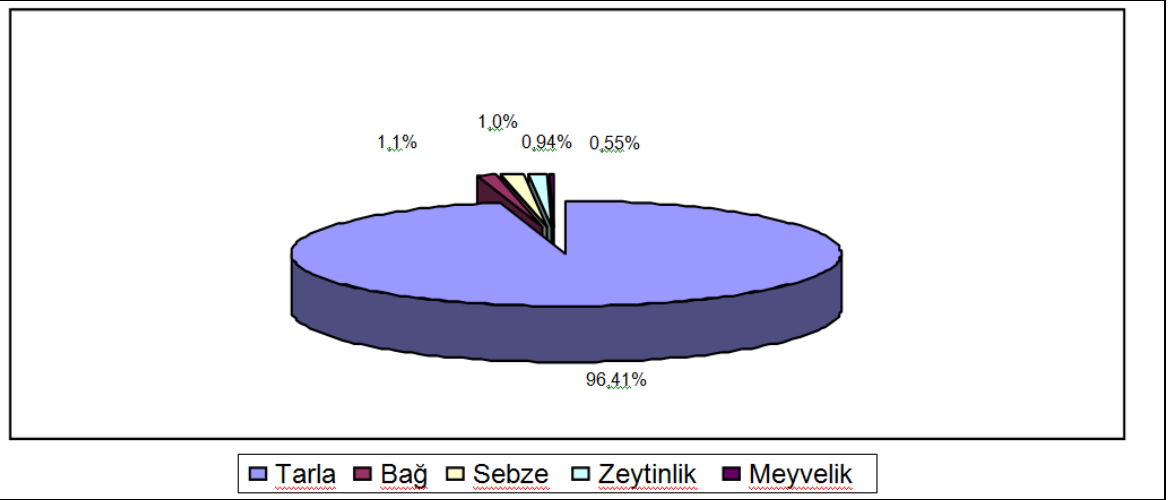
İlde işlenen tarım alanları beş ana grupta incelenmiştir. Bunlar; tarla arazisi, bağ arazisi, sebze arazisi, meyvelik ve zeytinlik arazidir. Bu değerler tablo ve şekil olarak verilmiştir.

Tablo 4.13: Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri (2010)

Kullanılış Şekli	Alan (da)	Oranı (%)
Tarla Arazisi	3.669.933	96,41
Bağ Arazisi	42.018	1,10
Sebze Arazisi	38.070	1,00
Zeytinlik Arazi	35.688	0,94
Meyvelik Arazi	20.822	0,55
Toplam	3.806.531	100,00

Kaynak: Anonim 2012b

Şekil 4.15: Tarım Alanlarının Dağılımı (%)

Kaynak: Anonim 2012b

Gerek tablo ve gerekse şekilde görüldüğü gibi, tarım alanları içinde tarla alanı en büyük alandır.

Bu yapıya göre, bitki örtüsü ve tarım alanları bu alanda tarımsal girişimciliğin tarla tarımında yoğunlaşabileceğini, bunu bağ, sebze, zeytin ve meyvecilik izleyebileceğini göstermektedir.

4.6.3. Tarla bitkileri

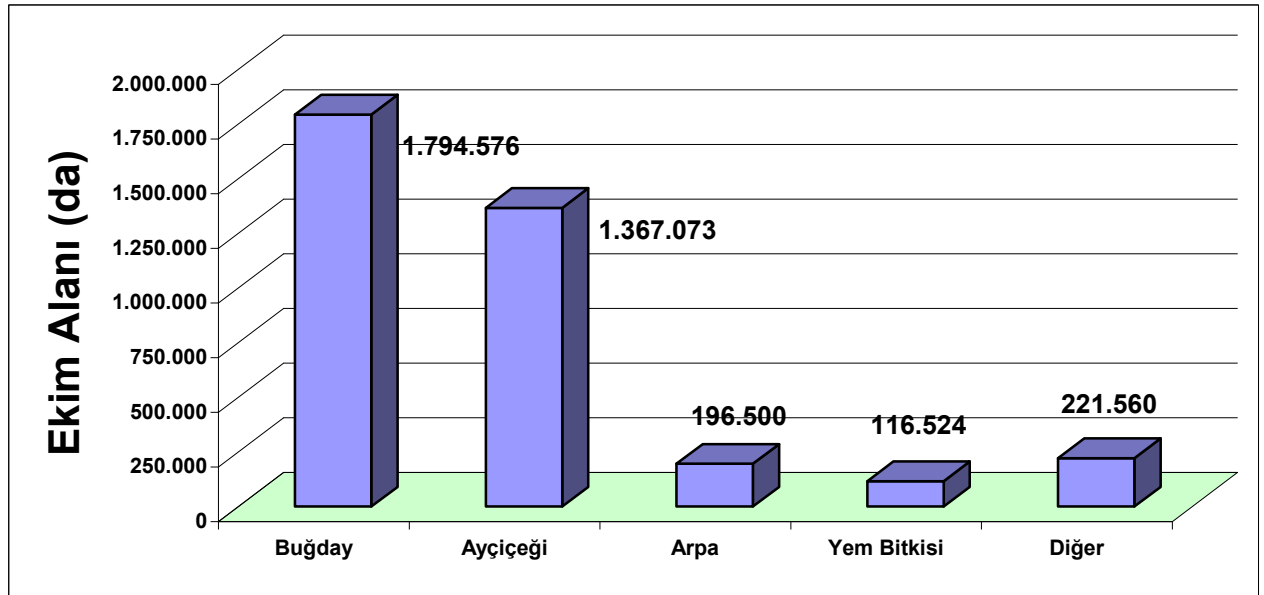
İlde üretilen önemli tarla bitkileri buğday ve ayçiçeği olup, bunu arpa, silajlık mısır, fiğ, çeltik, kanola bitkileri izlemektedir.

Tablo 4.14: Önemli Tarla Bitkileri Ekiliş ve Üretimleri (2010)

Ürünler	Ekiliş (Da)	Ortalama Verim(Kg/Da)	Üretim(ton)
Buğday	1.794.576	460	824.624
Ayçiçeği	1.367.073	271	370.489
Arpa	196.500	439	86.280
Silajlık Mısır	72.200	3.193	230.500
Fiğ(yeşil ot)	22.450	1.944	43.641
Çeltik	34.950	900	31.455
Kanola	137.750	385	53.085

Kaynak: Anonim 2012b

Şekil 4.16: Ekim Alanlarının Dağılımı (da)

Kaynak: Anonim 2012b

Tablo ve şekilde görüldüğü gibi, tarla bitkileri içinde buğday ve ayçiçeği üretimi dışındaki diğer bitkilerin üretimi minimum düzeydedir.

İlde tarla bitkileri üretiminde buğday ve ayçiçeği üretimi dışındaki diğer bitkilerin üretiminin minimum düzeyde olması girişimcilik açısından olumsuz bir durum arz etmektedir. Bu bakımdan buğday ve ayçiçeği üretimine kilitlenmiş bölgede, bölgenin konumu açısından alternatif ürünler üretilmelidir. Bu bağlamda İstanbul gibi bir metropol kentin ihtiyacını karşılamak amacıyla örneğin seracılığın bölgede yaygınlaştırılması mümkün olabilir. Bu bakımda bölgede seracılığın mevcut durumunun irdelenmesi gerekmektedir.

4.6.4. Seracılık

Tarımsal girişimcilik açısından seracılık oldukça önemlidir. Bu bakımdan seracılık intenzif olarak irdelenmektedir.

Tabloda görüleceği gibi, il genelinde toplam 329 adet sera mevcut olup, merkez ilçe 183 sera ile ilk sırada yer almaktadır. Seralarda kış sezonunda genellikle kıvırcık, ıspanak, taze soğan, yaz sezonunda ise ağırlıklı olarak salatalık ve taze fasulye üretilmektedir.

Tablo 4.15: Tekirdağ İlinde Sera Varlığı

	İşletme Sayısı	Sera Sayısı	Sera Alanı (m ²)
Merkez	53	182	5.3422
Saray	3	8	3.820
Çerkezköy	7	18	4.725
Çorlu	6	19	95.698
Şarköy	10	21	5596
M. Ereğlisi	3	4	848
Malkara	11	18	6163
Hayrabolu	20	36	10.074
Toplam	128	329	186.544

Kaynak: Anonim 2012b

4.6.5. Meyvecilik

Seracılıkta olduğu gibi meyvecilikte de tarımsal girişimcilik önemli rol oynamaktadır. İlde girişimcilik açısından meyvecilik irdelendiğinde, ticari amaçlı meyvecilik fazla gelişmemiştir. Kapama meyve bahçesi yok denecek kadar azdır. Dağınık şekildeki ağaçlar çoğunlukla bağ içerisinde yer almaktadır. Üretimi en fazla olan meyveler kiraz, erik, elma, ayva, armut ve cevizdir. 2002 yılında hazırlanan kiraz üretimini geliştirme projesi uygulama çalışmaları çerçevesinde 480 dekar ve 2003 yılında ise 250 dekar kiraz bahçesi kurulmuştur. Projeye 2004 yılında da devam edilmiş ve 427 dekar kiraz bahçesi kurulması çalışmaları sürdürülmüştür. 2005 yılında ise 481 dekar, 2006 yılında da Özel İdare ve Belediye Başkanlığı kaynağı ile toplam 2080 da alanda kapama kiraz bahçesi tesisi gerçekleştirilmiştir.

Meyvelerin tümü iç tüketimde kullanılmakta olup döküm zamanında üretimi daha fazla olanlar pazarlarda değerlendirilmektedir.

Zeytin üretimi ise sadece Şarköy ilçesinde yapılmakta iken son yıllarda Merkez ilçede de kapama zeytin bahçeleri tesis edilmektedir. 2010 yılı itibariyle Şarköy ilçesinde 35.688 dekarlık alandaki kapama zeytinlik ile dağınık durumdaki zeytin ağaçları da dahil olmak üzere, ilimizde toplam meyve veren 1.032.553 adet zeytin ağacından 7.356 tonu sofralık, 1.042 tonu da yağlık olmak üzere toplam 8.388 ton zeytin elde edilmiştir. Bazı önemli meyveler aşağıda tabloda verilmiştir (Anonim 2012b).

Tablo 4.16: İlde Meyve Üretimi

İlçe Adı	ARMUT		AYVA		ELMA		MUŞMULA	
	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)
Merkez	282	50	612	39	1.087	426	31	1
Çerkezköy	25	10	14	6	29	110	2	0
Çorlu	105	197	29	10	811	650	0	0
Hayrabolu	590	710	14	0	30	73	0	0
Malkara	45	60	38	50	190	90	0	0
M. Ereğlisi	52	20	35	0	71	49	1	0
Muratlı	23	0	6	0	262	3	0	0
Saray	90	55	144	0	440	74	15	0
Şarköy	58	52	68	10	132	57	0	0
Toplam	1270	1154	960	115	3.052	1.532	49	1

Kaynak: Anonim 2012b

Tabloda görüleceği gibi, ilde meyve üretimi oldukça yetersiz düzeydedir. Bu alanda yatırımlar için teşviklerle girişimcilerin dikkatinin çekilmesi gereken önemli olduğu görülmektedir.

4.6.6. Bağcılık

İlde bağcılık ve buna bağlı olarak şarapçılık tarımsal girişimcilik açısından oldukça önemlidir. İlin toplam bağ alanı 2010 yılı verilerine göre 42.018 dekar (meyve veren ve vermeyen) olup, bağlardan 50.934 ton yaş üzüm elde edilmiştir. Bağcılık daha çok Şarköy ve Merkez ilçelerinde yaygındır. Diğer ilçelerde ise daha ziyade aile ihtiyacına yöneliktir.

İlde de üretimi yapılan 50.934 ton üzümün yaklaşık % 58,5'i (29.786 ton) şaraplık olup, % 41,5'si ise sofralık olarak değerlendirilmektedir. Eski plantasyon bağ alanlarımızda ağırlıklı olarak görülen altı adet sofralık (Cardinal, Çavuş, Hamburg misketi, İtalya, Alfonse

lavallee, Hafızali), dört adet de şaraplık (Semillon, Cinsout, Clairette, Gamay) üzüm çeşidi bulunmaktadır. Yapıncak çeşidi üzüm ise sofralık ve şaraplık olarak da kullanılabilir.

Ancak son yıllarda dış piyasa talepleri ve iç piyasalarda yaşanan gelişmeler dikkate alınarak kaliteli şaraplık çeşitlere doğru bir eğilim vardır. Bu çeşitler Cabernet Sauvignon, Merlot ve Sauvignon Blanc çeşitleridir.

İlde bağcılık ve buna bağlı olarak şarapçılık tarımsal girişimcilik açısından oldukça önemlidir.

Tablo 4.17: Tekirdağ'da Bağcılık Üretim ve Alanları

	Ekiliş (da)	Üretim (ton)
Sofralık:		
Merkez	2550	3430
Çerkezköy	130	325
Murath	50	35
Malkara	1100	440
Hayrabolu	14	7
Saray	25	6
M. Ereğlisi	20	20
Şarköy	9649	16885
Toplam	13538	21148
Şaraplık:		
Merkez	8150	9540
Çerkezköy	100	30
Murath	50	45
Malkara	0	0
Hayrabolu	0	0
Saray	10	3
M. Ereğlisi	160	160
Şarköy	20000	20000
Toplam	28480	29786

Kaynak: Anonim 2012b

4.6.7. Hayvansal üretim

İlin tarımsal gayri safi üretim değerinin % 23,40'ını hayvancılık oluşturmaktadır. Son yıllarda hayvancılık, özellikle de süt hayvancılığı ekonomik konjüktürden olumsuz etkilenerek beklenen gelişmeyi gösterememiştir. 2009 yılına (134.707) göre büyükbaş hayvan sayısı % 3,0 artış ile 138.793 başa ulaşmıştır.

Bilindiği gibi hayvansal ürünlere gün geçtikçe artan talebin karşılanmasında; hayvan sayısını artırmak ve birim başına verimi yükseltmek gibi iki seçenek mevcuttur. Hayvan sayısının sürekli olarak artırılması mümkün ve ekonomik olmadığından hayvan başına verimin yükseltilmesi gerekmektedir. Bu da ancak ırk ıslahı ve çevre şartlarının iyileştirilmesi ile mümkündür.

İrk ıslahı amacıyla İlimizde suni tohumlama çalışmaları yoğun bir şekilde sürdürülmektedir. Yerli ırkların ıslahı ve mevcut popülasyonun üstün verim özelliklerinin muhafazası amacıyla 2010 yılında serbest çalışan kuruluşlar ve veteriner hekimler tarafından Müdürlüğümüze intikal ettirilen tohumlanan hayvan sayısı bir önceki yıla göre % 15 (67.921) oranında artarak 78.144 baştır.

Tabloda görüleceği gibi, il hayvancılığında belirleyici olan sığır varlığındaki sayısal anlamda ki artış ile devam etmektedir. İl sığır varlığının % 80'i saf kültür, % 20'si verimleri yüksek kültür ırkı melezlerinden oluşmaktadır. Kültür melezi ırkların verim özellikleri, saf kültür ırklara çok yakındır. İlimizde hemen hiç damızlık boğa kullanılmadığından yerli hayvan sayısı yok denecek kadar azdır. Üreticilerimizin uyguladığı besleme ve bakım tedbirleri ve sahip oldukları barınaklar ile hayvancılığa verdikleri önem dikkate alınarak elde edilen verimler yeniden gözden geçirilmiştir. Son dönemlerde hayvan toplulaştırma ve büyük işletme sayısında artış görülmektedir. Üretici ve köyler düzeyinde yapılan araştırmalar ve incelemelerde süt verimi Türkiye ortalamasının çok üzerinde olup, Avrupa standartlarına ulaşmıştır.

Tablo 4.18: Büyükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Sığır Varlığı			Manda	TOPLAM	%
	Kültür	Kültür Melezi	Yerli			
Merkez	15530	2320	161	9	18020	12,98
Çerkezköy	5622	858	37	0	6517	4,70
Çorlu	8100	2300	0	0	10400	7,49
Hayrabolu	15751	5217	0	0	20968	15,11
Malkara	42190	10474	85	32	52781	38,03
M.Ereğlisi	2074	260	0	0	2334	1,68
Murath	6353	1738	0	0	8091	5,83
Saray	9028	3002	205	280	12515	9,02
Şarköy	4761	1586	820	0	7167	5,16
Toplam	109409	27755	1308	321	138793	100,00

Kaynak: Anonim 2012b

İldeki sığır varlığı % 38,03'ü Malkara İlçesinde bulunurken bunu %15,11 ile Hayrabolu ve % 12,98 ile Merkez ilçe izlemektedir. İl, geçmiş yıllardaki yurtdışı damızlık

düve ithalatından fazlasıyla payını almış olması ve ıslah çalışmalarının başarılı bir şekilde yürütülmesi sonucu, sığır varlığının yaklaşık % 99'u genotip değeri yüksek verimli ırklardan oluşmaktadır.

Tablo 4.19: Küçükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Koyun		Keçi, Kıl Keçisi ve diğer	Genel Toplam
	(Yerli-ve diğer)	Merinos		
Merkez	22351	1151	8501	32003
Çerkezköy	9158	122	470	9750
Çorlu	17560	0	600	18160
Hayrabolu	21051	974	4700	26725
Malkara	27760	910	14470	43140
M. Ereğlisi	3340	0	135	3475
Murath	10819	89	607	11515
Saray	8420	29	475	8924
Şarköy	7200	1101	15901	24202
TOPLAM	127.659	4.376	45.859	177.894

Kaynak: Anonim 2012b

İlde küçükbaş hayvan sayısı 177.894'dir.. İle yurtdışı menşeli hayvan girişi ve uygun kredilerin etkisiyle küçükbaş hayvan sayısı, 2010 yılında bir önceki yıla göre % 5,3 artmıştır. İlde küçükbaş hayvan yetiştiricileri birliği 2008 yılında kurulmuş, 2010 yılında 1213 üye sayısı ile 128.553 baş koyun-keçi Birlik veri tabanında kayıt altına alınmıştır. Bununla birlikte yetiştiricilere anaç koyun-keçi desteklemesi yapılmıştır.

4.6.8. Kanatlı hayvanlar

Tablo 4.20: 2010 Yılı Kanatlı Hayvan Sayıları

İlçeler	Tavuk		Hindi	Ördek	Kaz
	Broiler	Yumurtacı			
Merkez	0	59400	350	2680	900
Çerkezköy	0	11125	360	520	255
Çorlu	0	182700	870	1850	670
Hayrabolu	0	52000	500	4200	1300
Malkara	0	57750	480	280	650
M.Ereğlisi	0	3000	40	150	100
Murath	0	70400	130	996	214
Saray	3050	27000	315	2839	532
Şarköy	0	8500	35	400	85
Toplam	3050	471875	3080	13915	4706

Kaynak: Anonim 2012b

Tekirdağ ilinde yumurtacı tavuk 210.000 ticari, 261.875 köy tavuğu olmak üzere toplam 471.875 adettir. Yumurta üretimi ise 66.247.250 adet olup, Yumurta verimi ortalaması; köy tavuğu 145, ördek 40, hindi 30, kaz 20 adettir. Özellikle broiler ve etlik hindi besiciliğinde mevsime ve pazara dönük planlamalar yapıldığından, kanatlı sayısında sürekli bir değişkenlik görülmektedir. Yıl içerisinde birkaç dönem halinde yetiştirilip, etlik olarak değerlendirilen hindi ve broiler kanatlı sayısına dahil edilmemiştir.

4.6.9. Arıcılık

Tablo 4.21: Arıcılık

İlçeler	Arı Kovanları		Ürünler		Arı Besleyen Köy Sayısı
	Eski Usul	Yeni Usul	Balmumu (kg)	Bal (kg)	
Merkez	470	9900	985	93330	51
Çerkezköy	150	2503	215	25000	10
Çorlu	0	6295	630	62950	23
Hayrabolu	5	3263	415	45675	43
Malkara	450	5950	580	58000	51
M.Ereğlisi	10	1047	266	18846	5
Murath	130	3965	420	40950	17
Saray	270	4880	530	64000	14
Şarköy	50	3200	120	8000	20
Toplam	1535	41003	4161	416751	234

Kaynak: Anonim 2012b

Tekirdağ ilinde 42.538 adet arı kovana bulunmakta ve 416,7 ton bal elde edilmiştir. Kovan başı bal verimi 9,9 kg. olup, İl geneli balmumu üretimi ise 4161 kg'dır. 2010 Yılı bal üretimi bir önceki yıla göre % 16 oranında artmıştır.

4.6.10. Süt üretimi

İlin süt üretimi girişimcilik potansiyeli açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda süt üretimi verileri aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 4.22: Süt Üretimi (kg)

İlçeler	Sığır Sütü	Koyun Sütü	Keçi Sütü	Manda Sütü	Tekirdağ Süt Üretimi
Merkez	38.323.399	1.003.441	385.644	3.407	39.715.891
Çerkezköy	13.900.316	396.219	21.321	0	14.317.857
Çorlu	22.238.698	749.742	27.219	0	23.015.658
Hayrabolu	44.788.216	940.379	213.213	0	45.941.809
Malkara	112.662.349	1.224.094	656.424	13.325	114.556.193
M.Ereğlisi	4.996.267	142.605	6.124	0	5.144.996
Murath	17.282.595	465.728	27.536	0	17.775.860
Saray	25.840.130	360.739	21.548	116.597	26.339.014
Şarköy	14.117.604	354.419	721.341	0	15.193.365
Toplam	294.149.575	5.637.366	2.080.371	133.329	302.000.641

Kaynak: Anonim 2012b

Buna göre temel hayvansal ürünlerden olan süt üretimimiz 2010 yılı için 302.000 tondur. Toplam süt üretiminin % 97,40 sığır, %1,87 koyun, %0,69 keçi, %0,04 mandalardan elde edilmiştir.

İlde sağılan koyun 70.467, keçi (saanen melezi + kıl keçisi) 24.475, sağılan inek ise 53.000 baştır. Yıllık ortalama süt verimi; saf kültürde 5.675 kg, kültür melezinde 5.550 kg, manda da 1100 kg, kıl keçisinde 85 kg, merinos koyununda 69 kg, kıvırcık ve diğer melezlerde 70 kg'dır.

4.6.11. Kırmızı Et Üretimi

İlimizde bulunan özel ve resmi mezbahalarda kesimi yapılan hayvanlara ait kayıtlı kırmızı et üretimimiz 7.602 tondur. İl dışına kesim için gönderilen hayvanlar bu üretime dahil edilmemiştir. İlimiz mezbahalarında kanatlı kesimi yapılmadığından 69.400 adet kanatlı hayvan il dışına sevk edilmiştir. 2009 yılı 9.057 ton olan et üretimine göre bu yıl % 16 oranda düşüş görülmüştür. İlimizde toplam kırmızı etin; %90,99 sığır, %8,81 koyun, %0,12 keçi ve % 0,09'i mandadan sağlanmıştır.

Tablo 4.23: Resmi ve Özel Mezbahalarında Kesilen Hayvan Sayıları

İlçe Adı	Dana	İnek	Düve	Kuzu	Koyun	Oğlak	Keçi	Manda
Merkez	5554	1728	0	7031	9	108		
Çerkezköy	673	184	123	945				2
Çorlu	1844	322	288	3154	21	9	9	7
Hayrabolu	2721	1795	103	3248	49			
Malkara	7207	4050	1430	19860	670	350	25	6
M.Ereğlisi	91	6	14	12				
Murath	Kesim Yapılmamaktadır							
Saray	870	156	20	800	10	20	0	32
Şarköy	395	120	66	446	11	223	2	
Toplam	19355	8361	2044	35498	770	710	55	47

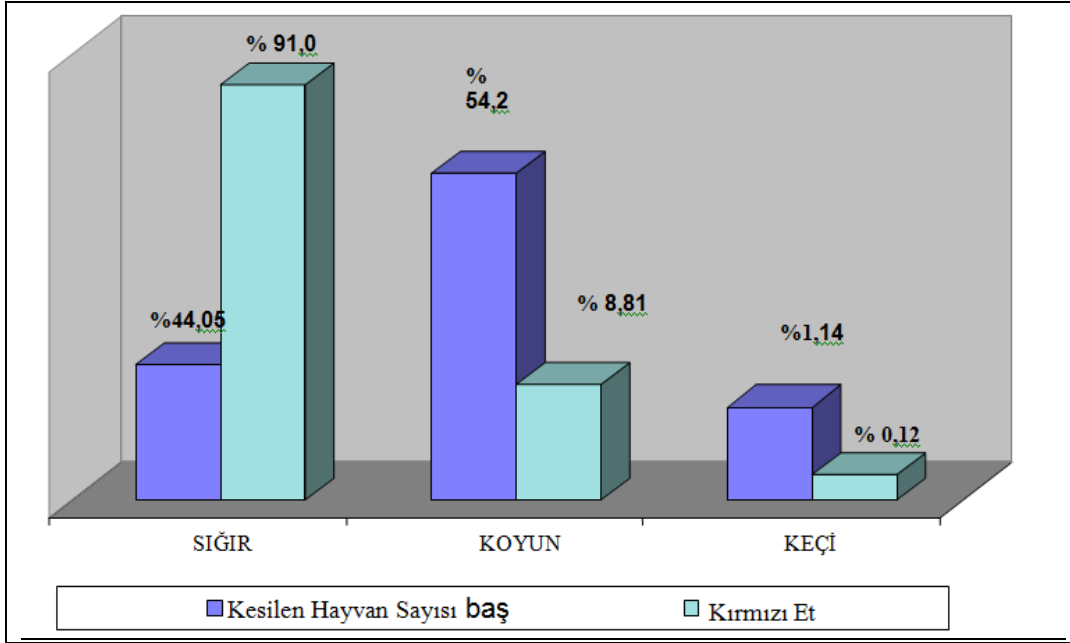
Kaynak: Anonim 2012b

Tablo 4.24: İlçeler Bazında Et Üretimi 2010

İlçe Adı	Dana (Kg)	İnek (Kg)	Düve (Kg)	Kuzu (Kg)	Koyun (Kg)	Oğlak (Kg)	Keçi (Kg)	Manda (Kg)	İlçe toplam Kırmızı Et Üretimi
Merkez	1.338.514	354.240	-	133.589	225	1.296	-	-	1.827.864
Çerkezköy	154.790	39.928	23.001	17.955	-	-	-	474	236.148
Çorlu	479.440	67.620	54.720	59.926	630	117	207	1.400	664.060
Hayrabolu	653.040	376.950	18.025	58.464	1.274	-	-	-	1.107.753
Malkara	1.801.750	891.000	257.400	357.480	16.750	3.850	625	1.020	3.329.875
M.Ereğlisi	21.112	1.386	2.366	228	-	-	-	-	25.092
Murath	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saray	208.800	32.760	3.000	13.600	270	240	-	3.680	262.350
Şarköy	101.515	23.400	12.870	8.920	297	2.676	36	-	149.714
Toplam	4.758.961	1.787.284	371.382	650.162	19.446	8.179	868	6.574	7.602.856

Kaynak: Anonim 2012b

Şekil 4.17: Türlerine Göre Kesilen Hayvanların ve Üretilen Kırmızı Etin Toplam İçindeki Payı

Kaynak: Anonim 2012b

Hayvan başı ortalama karkas ağırlıkları dana 245 kg, inek 213 kg, düve 181 kg, kuzu 19 kg, oğlak 12 kg'dır. İlimizde kültür ırkının yüksek oranda olmasına karşın, dana karkasın düşük olmasının nedeni; yem ve diğer maliyetlerin yüksek olmasının yanında, tüketici talebi, et kalitesi v.b gibi nedenlerle kısa süreli besi ve erken yaşta kesimdir. İlimizde; sadece besicilik yapan işletme sayısı yok denecek kadar azdır. Besi hayvanı olarak, sürüdeki erkek hayvanlar ve sürüden ayıklanacak dişiler kullanılmaktadır.

Önemli ölçüde kırmızı et açığı bulunan ülkemizde damızlık ve süt sığırları üzerindeki kasaplık baskısını azaltacak olan koyunculüğün geliştirilmesine önem ve öncelik verilmesi gerekmektedir. Ayrıca besi hayvancılığını özendirici politikaların geliştirilmesi ve karkas derecelendirmesi yaparak et üreticilerinin desteklenmesi gerekmektedir.

4.6.12. Hayvancılığın genel durumu

Tablo 4.25: İlde Hayvancılığının 1995-2010 Yılları Arası Genel Durumu

Konu	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010'a Göre Değişim (%)
Tarımsal Gayri Safi Üretim Değ. Payı (%)	30	24,91	17,3	27,57	28,7	26,89	27,82	25,74	24,2	21,5	24,65	23,40	-0,05
Büyükbaş Hayvan Sayısı	139.353	97.804	111.995	108.398	111.944	115.756	127.834	131.367	132.375	132.856	134.707	138.793	3,0
Kültür Irkı	51.180	56.818	65.800	68.752	71.655	76.403	69.510	79.586	104.228	104.420	105.321	109.409	3,9
Kültür Irkı Melezi	85.279	40.194	45.300	38.675	39.320	38.242	57.330	50.947	27.313	27.442	27.615	27.755	0,5
Yerli	2.185	550	520	478	535	682	738	641	590	702	1.350	1.308	-3,1
Manda	709	242	375	493	434	429	256	193	245	292	421	321	-23,8
Suni Tohumlama (Büyükbaş)	15.142	15.972	17.100	18.419	23.062	35.339	52.220	61.604	66.234	63.366	67.921	78.144	15,1
Küçükbaş Hayvan Sayısı	205.360	165.555	162.800	149.355	152.520	148.512	161.467	172.085	169.340	181.090	168.410	177.894	5,6
Koyun (toplam)	164.110	129.693	124.550	108.740	111.228	148.512	117.215	123.964	127.520	136.049	124.877	132.035	5,7
Merinos	10.793	14.265	13.500	11.839	11.130	9.905	9.612	2.816	2.657	2.900	4.586	4.376	-4,6
Yerli (Kıvrıkcık-diger)	153.317	115.428	111.050	96.901	100.098	95.573	107.603	121.148	124.863	133.149	120.291	127.659	6,1
Kıl Keçisi	41.250	35.862	38.250	40.615	41.292	43.034	44.252	48.121	41.820	45.041	43.533	45.859	5,3
Süt Üretimi (B.B + K.B) (Ton)	235.000	210.000	225.000	300.000	305.000	324.398	354.373	310.197	301.000	302.318	300.868	302.000	0,4
Kırmızı Et Üretimi B.B ve K.B (Ton)	10.000	8.450	6.690	7.758	7.489	8.398	8.391	8.673	8.851	9.257	9.057	7.602	-16,1
Domuz	777	589	643	495	1.270	561	-	-	-	-	-	-	-
Broiler (Etlik Piliç)	202.085	732.379	933.679	830.800	29.350	132.000	104.500	19.280	105.000	90.000	5.500	3.050	-44,5
Yumurtacı Tavuk	600.850	378.450	371.350	369.050	265.140	191.200	349.518	368.996	347.789	433.620	392.929	471.875	20,1
Yumurta Üretimi (bin adet)	97.967	64.115	62.859	63.033	42.802	42.603	84.529	57.506	62.209	66.218	56.013	66.247	18,3
Hindi	75.695	69.558	24.329	21.510	10.005	9.640	24.397	5.852	86.066	4025	3.592	3.080	-14,3
Ördek	28.862	23.890	21.338	20.520	12.220	12.360	29.219	30.190	24.709	22.177	17.548	13.915	-20,7
Kaz	27.543	18.407	17.157	17.460	9.467	9.130	8.245	8.061	7.341	6.021	5.231	4.706	-10,0
Bal Üretimi (Ton)	574	404	320	355	413	456	626	627	330	343	359	417	16,2
Balmumu Üretimi (Ton)	12	22	14	13	17	38	49	39	4	3,2	3,6	4,2	16,7
Eski Usul Kovan Sayısı	12.316	10.728	9.867	8.721	9.887	7.255	7.707	7087	3.650	2.215	1.520	1.535	1,0
Yeni Usul Kovan Sayısı	25.553	25.004	22.845	23.783	24.724	26.826	37.282	37.536	33.100	32.169	35.150	41.003	16,7
Arıcılık Yapan Köy Sayısı	263	239	237	233	242	243	251	257	260	226	239	234	-2,1

Tablo 4.26: Hayvansal Ürünler Gayri Safi Üretim Değerleri (2010)

Hayvansal Üretim	2010 Üretimi	Birim Fiyatı (TL)	Toplam Fiyat (TL)
Broiler (Etlik Piliç) Adet	3050	4,5	13.725,00
Yumurtacı Tavuk (Adet)	471.875	5,0	2.359.375,00
Hindi (Etlik) (Adet)	-	-	-
Süt Üretimi (Ton)	302.000.641	0,76	229.520.487,16
TOPLAM Kırmızı Et Üretimi (Kg)			
-Koyun-Kuzu Et Üretimi (Kg)	669.608	20,0	13.392.160,00
-Keçi-Oğlak Et Üretimi (Kg)	9.047	19,0	171.893,00
-Dana-İnek-Manda Et Üretimi (Kg)	6.917.627	14,0	96.846.778,00
Yumurta Üretimi (Adet)	66.247.250	0,12	7.949.670,00
Bal Üretimi (Kg)	416.751	9	3.750.759,00
Balmumu Üretimi (Kg)	4.161	10	41.610,00
Yapağı (Kg)	176.113	2,8	493.116,40
Kıl (Kg)	23.938	1,7	40.694,60
Toplam:			354.580.268,16

Kaynak: Anonim 2012b

İlde yukarıdaki verilerden de görüldüğü gibi, yıllar itibariyle hayvancılığın gelişimi ve gayri safi ürün değeri hayvancılık potansiyeli, bu bağlamda girişimcilik potansiyeli açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu veriler yukarıda tablolarda verilmiştir.

4.6.13. Su ürünleri

İlde tarımsal gayri safi üretim değeri içinde % 0,19'luk payı olan su ürünleri üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçe, M.Ereğlisi ve Şarköy kıyı şeridinde yapılmaktadır.

İstavrit, Hamsi, Palamut, Levrek, Lüfer, Çinekop vb. ve Karides (Karideste Ocak ayı hariç) İstihsalı 1 Eylül-15 Nisan tarihleri arasında yoğun bir şekilde yapılmakta, diğer dönemlerde ise Su Ürünleri Tebliğlerince müsaade edilen av araçları ile küçük balıkçı tekneleri tarafından av yasağı olmayan su ürünleri avcılığı yapılmaktadır.

İlde su ürünleri konusunda faaliyet gösteren 5 adet Su ürünleri işleme ve değerlendirme tesisi ve bunlardan 5 adetinin AB'ye ihracat onay numarası mevcut olup, Yunanistan, Türkmenistan, Bulgaristan, Fransa, Belçika, Danimarka İspanya, Hırvatistan,

İngiltere, Almanya, İsviçre, KKTC ve İtalya'ya taze, soğutulmuş, dondurulmuş balık, dondurulmuş karides, hamsi marinat ile canlı kurbağa ihracatı yapılmaktadır.

2010 yılında bu işletmelerden yaklaşık 2.222.363 Euro tutarında ihracat gerçekleştirilmiştir.

Deniz balıklarının yanı sıra iç sularımızda İl Müdürlüğümüzce yürütülen balıklandırma çalışmalarıyla "Aynalı Sazan" üretimi yapılmaktadır. Yapılan balıklandırma çalışmaları sonucunda balıklı gölet sayısı 42'dir.

Göletlerimizde yoğunlukla aynalı sazan ve pullu sazan avcılığı yapılmakta olup, avcılık Karaidemir Baraj Gölünde ticari, diğer göletlerde ise sportif amaçlı olarak yapılmaktadır.

2009 yılından itibaren 5 yıllığına Karaidemir Su Ürünleri Kooperatifine tekrar kiralanan Karaidemir Baraj gölünde aynalı sazan ve kara sazan avcılığı yapılmakta olup, diğer göletlerimizde ki aynalı sazan varlığından ise sportif amaçlı amatör avcılık şeklinde faydalanılmaktadır.

İlimiz Malkara İlçesi sınırları içinde bulunan Küçükhdır Sulama Göleti, İl Özel İdaresi tarafından, 2007 Yılı Ağustos Ayı itibariyle, sazan yetiştiriciliği yapılmak üzere 10 yıllığına kiralanmıştır.

Deniz ürünleri gayri safi üretim değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.27: Deniz Ürünleri Gayri Safi Üretim Değerleri

Su Ürünleri	Avlanan Miktar (Kg)	Satış Değerleri (TL)
Bakalorya-Berlâm	4536	33630
Barbunya	5	50
Fener Balığı	55	550
Hamsi	113148	956280
İstavrit(Kraca)	41400	257772
İstavrit(Karagöz)	15511	145812
Kalkan	64	1770
Kırlangıç (Mazak)	85	1150
Kolyoz	132	1320
Köpek	240	720
Levrek	25	500
Lüfer	8286	169180
Mezgit	9293	512284
Palamut-Torik	5009	73163
Pisi	53	424
Sardalya	56104	291050
Sarpa	60	300
Tekir	3251	49218
Vatoz	2000	2000
Zargana	300	2220
Pembe Karides	28425	411444
Sazan	5702	7338
Toplam	293.684	2.918.175

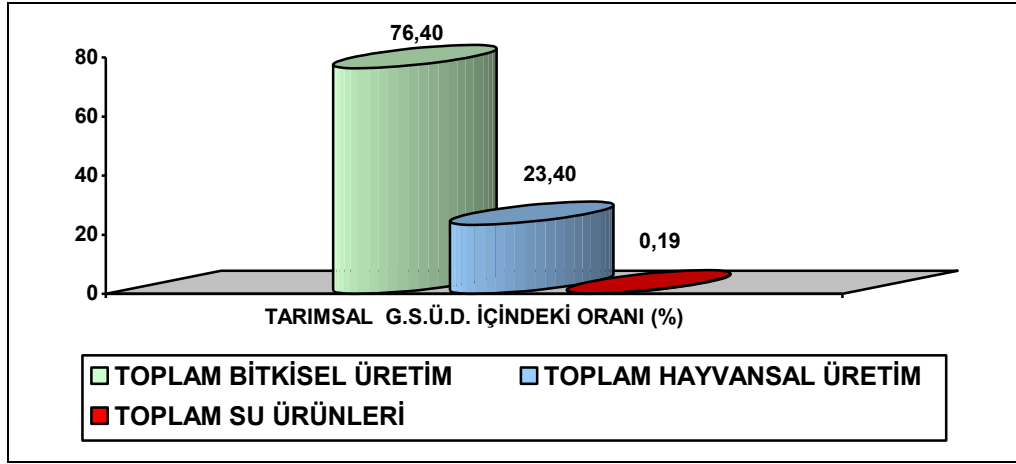
4.6.14. Tekirdağ İli Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerleri

İlin tarımsal gayri safi üretim değerleri ilin üretimi girişimcilik potansiyeli açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda tarımsal gayri safi üretim değerleri aşağıda tabloda verilmiştir.

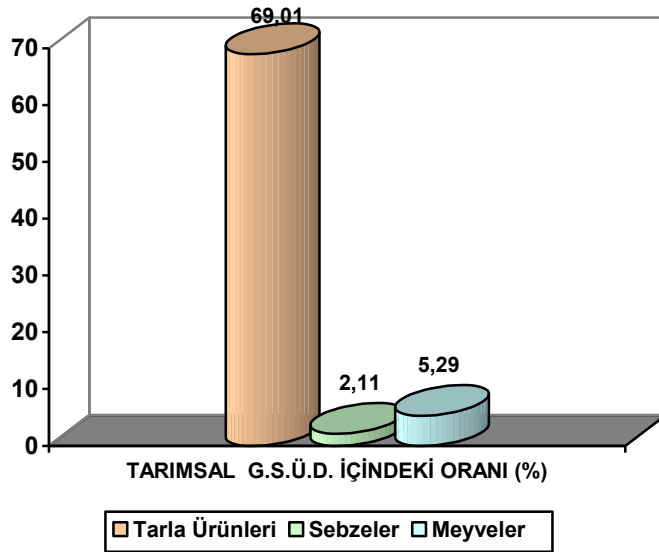
Tablo 4.28: Tekirdağ İli Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerleri (2010)

Üretim Kolu	G.S.Ü.D. (TL)	Tarımsal G.S.Ü.D. İçindeki Oranı (%)
Toplam Bitkisel Üretim	1.157.485.810,00	76,40
Tarla Ürünleri	1.045.446.060	69,01
Sebzeler	31.912.850	2,11
Meyveler	80.126.900	5,29
Toplam Hayvansal Üretim	354.580.268,16	23,40
Toplam Su Ürünleri	2.918.175,00	0,19
Genel Toplam	1.514.984.253,16	100,00

Şekil 4.18: 2010 Yılı Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerini Oluşturan Alt Sektörler

Şekil 4.19: Tarımsal Gayri Safi Üretim Değerlerinde Bitkisel Üretimi Oluşturan Alt Dallar

Kaynak: Anonim 2012b

4.7. Sanayi

4.7.1. Organize sanayi bölgeleri

Girişimcilik potansiyelinin en yoğun olduğu sektör sanayi sektörüdür. İlin sanayisinin mevcut durumu irdelendiğinde Çerkezköy, Çorlu, Hayrabolu ve Malkara organize sanayilerini görmekteyiz.

Tabloda görüleceği gibi, Bu sanayi bölgelerinden ilki 1973 yılında Çerkezköy’de kurulmuştur. Bunu 1997 yılında Çorlu ve Hayrabolu, 1999 yılında kurulan Avrupa Serbest Bölge ve 2002 yılında Malkara’da kurulan Organize Sanayi Bölgesi izlemektedir.

Tablo 4.29: Çerkezköy, Çorlu, Hayrabolu ve Malkara organize Sanayi Bölgesi

	Kuruluş Yılı	Alanı (ha)	Parsel Sayısı	Dolu	Boş	Faal Firma Sayısı	Kapalı	İnşaat	Çalışan Sayısı	Arıtma Tesisi (m3/gün)	Elektrik
Çerkezköy	1973	1247	391	376	15	197	0	25	30000	80000	50 mgw
Çorlu	1997	120	189	130	59	120	9	1	3000	36000	-
Hayrabolu	1997	100	100	42	58	8	-	3	100	-	-
Malkara	2002	105,6	69	0	69	-	-	-	-	-	-
Avrupa Serbest Bölge	1999	200	227	81	146	139	-	-	2100	-	-
Toplam	-	1772,6	976	629	347	464	9	29	35200	-	-

Kaynak: Anonim 2012’nin verilerinden oluşturulmuştur.

Tabloda görüleceği gibi, adı geçen organize sanayi bölgelerinden Çerkezköy, gerek faal firma sayısı ve gerekse çalışan sayısı bakımından diğerlerinden daha üstün bir özelliğe sahiptir. Ayrıca genel toplam 1772,6 ha alanda, 464 faal firma ve toplam 35200 çalışanla bölgede girişimcilik olumlu yönde desteklenmektedir.

Girişimcilik açısından irdelendiğinde, toplam 1772,6 ha alanda, 464 faal firma ve toplam 35200 çalışanıyla 1997 yılında Çorlu ve Hayrabolu’da ve 2002 yılında Malkara’da Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması ve ayrıca 1999 yılında kurulan Avrupa Serbest Bölge’si bölgede girişimciliği olumlu yönde desteklemektedir.

4.7.2. Tarım makineleri sanayisi

İlde üretilen tarım alet ve makineler tablo 4.30'da verilmiştir.

Tablo 4.30: Üretilen Tarım Alet ve Makinelerinin İlçeler Bazında Dağılımı (2010)

Tarım Alet-Makine Adı	İlçe Adı									Toplam
	Merkez	Çerkezköy	Çorlu	Hayrabolu	Malkara	Murath	Şarköy	M.Ereğlisi	Saray	
Pulluk	2									2
Sıralı Çizer Pulluk					25					25
Askılı 2'li				10	39					49
Askılı 3'lü				40	40					80
Askılı 4'lü				42	10					52
Askılı 5'li				5						5
Bahçe Pulluğu			420							420
Goble	2				6					8
Merdane	1				14					15
Tırmık				42	10					52
Sabit Dişli Tırmık					20					20
Zincirli Tırmık					25					25
Tel Tırmık				30	15					45
Sap Parçalama Makinesi	3			114	39			20		176
Mibzer				129						129
Askılı Kombine Buğday Mibzeri	1			745	300					1046
Pnomatik Ekim Makinesi	14			305	280					599
Mekanik Ekim Makinesi	14			197	133					344
Nohut Ekim Makinesi				27						27
Soğan Ekim Makinesi	4									4
Kaz Ayağı				4	31					35
Pistonlu Kepçe					7					7
Kimyevi Gübre Dağıtım Makinesi				85	85					170
Tesviye Küreği (Bıçağı)					5					5
Otomatik Sulama Mak.					1					1
Kuyruk Milinden Hareketli Pulv.				18						18
Römork				32	45					77
Ara Çapa Makinesi				220	2					222
Motorlu Çapa Römorku							160			160
Traktör		2216								2216
Çizel				8						8
Kültivatör				38	20					58
Kırlangıç Kuyruğu	2									2
Tamburlu Sulama Makinesi				25						25
Dönerli Pulluk				2						2
Dal Parçalama Makinesi								10		10
Fide Dikim Makinesi	2									2
Çapa Bıçağı							155.000			155.000
Nohut Sandığı				5						5

Kaynak: Anonim 2012'nin verilerinden oluşturulmuştur.

Tabloda 4.30’da görüleceği gibi, ilde tarım alet ve makineleri üretimi ağırlıklı olarak Hayrabolu ve Malkara ilçelerinde yer almaktadır. Bazı önemli tarım alet ve makineleri irdelendiğinde, traktör üretimi yalnız Çerkezköy’de yapılmaktadır. Motorlu çapa üretimi Şarköy’de yapılmaktadır. Römork Hayrabolu ve Malkara’da üretilmektedir.

Tarım makinelerini üreten işletmeler irdelendiğinde ise, tabloda görüleceği gibi, bu işletmelerin ağırlıklı olarak Hayrabolu (21 adet), Malkara (10 adet) ve Merkez ilçede (6 adet) yer aldığını görmekteyiz.

Tablo 4.31: Tarım Makineleri Üreten İşletme Sayıları

İşletme Sayısı	İlçe Adı									Toplam
	Merkez	Çerkezköy	Çorlu	Hayrabolu	Malkara	Muratlı	Şarköy	M.Ereğlisi	Saray	
Üretim Yapan İşletme Sayısı	6	1	1	21	10	1	3	1	0	44

Kaynak: Anonim 2012’nin verilerinden oluşturulmuştur.

Bu bulguya göre, girişimcilik açısından tarım alet ve makinelerin üretimi daha ziyade Hayrabolu (21 adet), Malkara (10 adet) ve Merkez ilçede (6 adet) yer aldığı görülmektedir. Ancak traktör üretiminin Çerkezköy’de ve Çorlu’da ise bahçe pulluğu üretimi girişimcilik açısından kayda değer önemli yerlerdir.

4.7.3. Tarıma Dayalı sanayi işletmeleri

Tabloda ve aynı zamanda şekilde de görüleceği gibi, ilde tarıma dayalı sanayi işletmelerinde ilk sırada tahıl, un ve unlu mamuller (% 46,8) yer almaktadır. Bunu pastacılık ürünleri ve tatlılar (% 15,4), tabldot şeklinde hazır yemek ve yemek fabrikası (%8,1), alkollü içkiler (%6,5), süt ve süt ürünleri (% 6,1) ve et ve et ürünleri (% 3,6) izlemektedir.

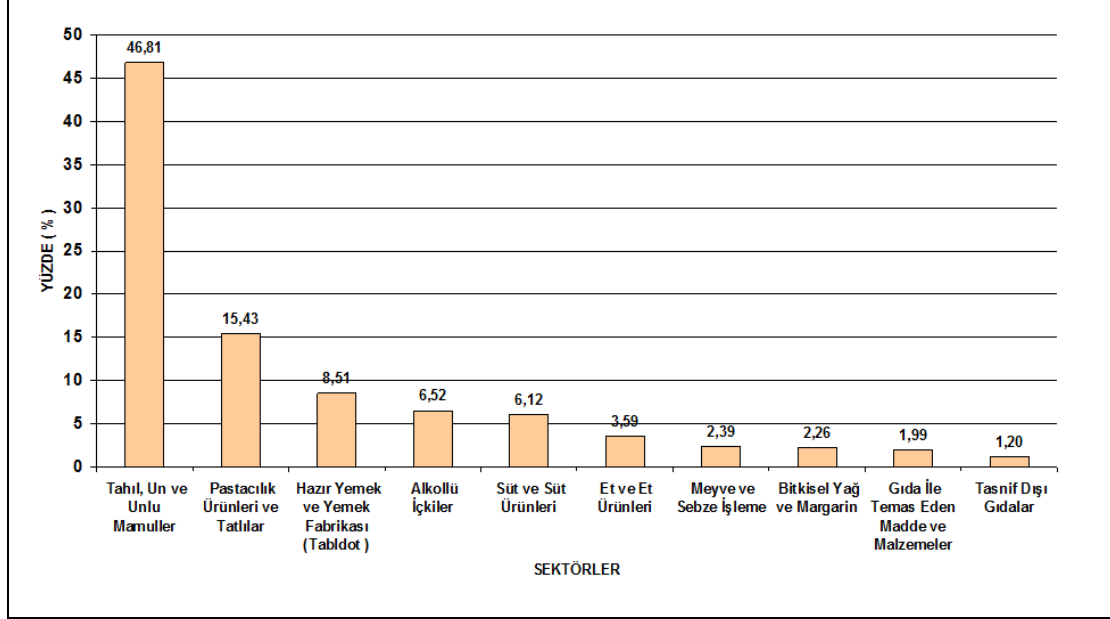
İlçeler bazında dağılıma bakıldığında, tarıma dayalı sanayi işletmelerinin % 26,5 ile en fazla Çorlu ilçesinde yer aldığını, bunu % 13,3 ile Çerkezköy ve % 12,6 ile Şarköy izlemektedir.

Tablo 4.32: Tekirdağ İlinde Tarıma Dayalı Sanayi İşletmeleri

	ÇERKEZKÖY	ÇORLU	HAYRABOLU	MEREĞLİSİ	MALKARA	MERKEZ	MURATLI	SARAY	ŞARKÖY	TOPLAM	%
Tahıl, Un ve Unlu Mamuller	41	105	17	16	30	81	16	22	24	352	46,81
Pastacılık Ürünleri ve Tatlılar	26	25	4	5	2	31	6	10	7	116	15,43
Hazır Yemek ve Yemek Fabrikası (Tabldot)	17	22	1	3	8	6	2	3	2	64	8,51
Alkollü İçkiler	1			1		7			40	49	6,52
Süt ve Süt Ürünleri	4	7	3		14	6		5	7	46	6,12
Et ve Et Ürünleri	2	8		1	2	14				27	3,59
Meyve ve Sebze İşleme	1	3				4		1	9	18	2,39
Bitkisel Yağ ve Margarin	1	3	4		3	3	1		2	17	2,26
Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler	2	9				4				15	1,99
Tasnif Dışı Gıdalar		7				1		1		9	1,20
Yumurta ve Yumurta Ürünleri		3	1			2				6	0,80
Arıcılık Ürünleri						3	1	1	1	6	0,80
Balık ve Diğer Su Ürünleri					1	2			2	5	0,66
Şekerli Mamuller		1	1		1	1				4	0,53
Baharatlar, Çeşni Vericiler ve Soslar	3	1								4	0,53
Kuruyemiş ve Çerezler		1			1	2				4	0,53
Alkolsüz İçecekler		2							1	3	0,40
Bitki, Çay ve Kahve Ürünleri		1				1				2	0,27
Aromalar ve Katkı Maddeleri	1		1							2	0,27
Baklagiller						1				1	0,13
Çikolata ve Kakao Ürünleri		1								1	0,13
Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar	1									1	0,13
TOPLAM	100	199	32	26	62	169	26	43	95	752	100,00
%	13,30	26,46	4,26	3,46	8,24	22,47	3,46	5,72	12,63	100,00	

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

Şekil 4.20: Tekirdağ İlinde Tarımsal Sanayi İşletmelerinin % Dağılımı

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

Bu bulguya göre, tablo ve şekilde de görüldüğü gibi, ilde girişimcilik potansiyeli açısından tarıma dayalı sanayi işletmelerinde tahıl, un ve unlu mamuller % 46,8 oranla önemli bir yer almaktadır. Bunu pastacılık ürünleri ve tatlılar(% 15,4 ile, tabldot şeklinde hazır yemek ve yemek fabrikası % 8,1 ile, alkollü içkiler % 6,5, süt ve süt ürünleri % 6,1 ve et ve et ürünleri % 3,6 ile izlemektedir. Tarıma dayalı sanayi işletmelerinin İlçelere dağılımı irdelendiğinde ise, % 26,5 ile Çorlu, % 13,3 ile Çerkezköy ve % 12,6 ile Şarköy izlemektedir.

4.7.4. İlçeler bazında un, yağ, şarap ve süt sanayi işletmeleri

Tabloda izleneceği gibi, un sanayinde işletme sayısının en fazla Çorlu ilçesinde (7 adet) yer aldığını, bunu Hayrabolu (5 adet) ve merkez ilçe (4 adet) izlemektedir.

Tablo 4.33: İlçeler Bazında Un Sanayi Durumu

İlçeler	İşletme Sayısı	Kurulu Kapasite (Ton)	%	Üretim Miktarı (Ton)	K.K.O. (%)
Merkez	4	198.792	10,5	85.087	42,8
Çorlu	7	904.369	47,9	159.838	17,7
Hayrabolu	5	172.541	9,1	61.119	35,4
Malkara	2	41.600	2,2	7.244	17,4
M.Ereğlisi	1	16.726	0,9	13.000	77,7
Çerkezköy	2	50.304	2,7	235	0,5
Saray	2	61.896	3,3	22.114	35,7
Murathı	7	440.798	23,4	161.761	36,7
Şarköy	1	30	0,0	22	73,3
Toplam	31	1.887.056	100,0	510.420	27,0

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

Yağ sanayinde ise işletme sayısının en fazla Hayrabolu’da (4 adet) yer aldığını, bunu 3’er adet ile Malkara, Merkez ve Çorlu ilçeleri izlemektedir.

Tablo 4.34: İlçeler Bazında Yağ Sanayi Durumu

İlçeler	İşletme Sayısı	Kurulu Kapasite(Ton)	%	Üretim Miktarı (Ton)	K.K.O. (%)
Merkez	3	63.223	9,8	4.927	7,8
Çorlu	3	312.735	48,6	175.904	56,2
Hayrabolu	4	156.697	24,4	71.743	45,8
Malkara	3	52.870	8,3	12.362	23,4
Çerkezköy	1	33.778	5,2	0	0
Murathı	1	21.660	3,4	21.660	100
Şarköy	2	1.734	0,3	292	16,8
Toplam	17	642.697	100,0	286.888	44,6

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

Şarap sanayinde ise işletme sayısının en fazla Şarköy’de (40 adet) yer aldığını ve 6 adet ile merkez ilçe izlemektedir.

Tablo 4.35: İlçeler Bazında Şarap Sanayi

İlçeler	İşletme Sayısı	Kurulu Kapasite(Ton)	%	Üretim Miktarı (Ton)	K.K.O. (%)
Merkez	6	1.316	3,4	616	46,8
Şarköy	40	37.285	96,4	14.760	39,5
M.Ereğlisi	1	80	0,2	5	6,0
Toplam	47	38.681	100,0	15.381	39,8

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

Süt üretimi sanayinde ise, işletme sayısının en fazla Malkara'da olduğunu (14 adet) yer aldığını ve bunu 7'şer adet ile Şarköy ve Çorlu ve 6 adet ile merkez ilçe izlemektedir.

Tablo 4.36: İlçeler Bazında Süt Ürünleri Sanayi

İlçeler	İşletme Sayısı	Kurulu Kapasite(Ton)	%	Üretim Miktarı (Ton)	K.K.O. (%)
Merkez	6	5.502,000	2,55	2.271,000	41,28
Çorlu	7	145.236,460	67,41	74.679,360	51,42
Hayrabolu	3	2.680,142	1,24	2.139,192	79,82
Malkara	14	34.170,600	15,86	28.598,810	83,69
Çerkezköy	4	2.969,950	1,38	2.615,520	88,07
Saray	5	22.654,000	10,51	5.221,000	23,05
Şarköy	7	2.244,060	1,04	486,840	21,69
Toplam	46	215.457,212	100	116.011,722	53,84

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

İlçeler bazında un, yağ, şarap ve süt sanayi işletmeleri girişimcilik potansiyeli açısından değerlendirildiğinde, un sanayinde işletme sayısının en fazla Çorlu ilçesinde (7 adet) yer aldığını, bunu Hayrabolu (5 adet) ve merkez ilçenin (4 adet) izlediğini, yağ sanayinde işletme sayısının en fazla Hayrabolu'da (4 adet) yer aldığını, bunu 3'er adet ile Malkara, Merkez ve Çorlu ilçelerinin izlediği, şarap sanayinde ise işletme sayısının en fazla Şarköy'de (40 adet) yer aldığını ve bunu 6 adet ile merkez ilçe izlediğini ve süt üretimi sanayinde ise, işletme sayısının en fazla Malkara'da (14 adet) yer aldığını ve bunu 7'şer adet ile Şarköy ve Çorlu ve 6 adet ile merkez ilçenin izlediğini görmekteyiz.

4.7.5. İl Bazında Seçilmiş Tarımsal İktisadi Faaliyet Sektörlerinde Kurulu Kapasite ve Üretim Miktarları

Tabloda görüleceği gibi, üretimi yapılan ürünler içinde 352 işletme ile tahıl, un ve unlu mamuller ilk sırada yer alırken, bunu 116 işletme ile pastacılık ürünleri ve tatlılar izlemektedir. En an işletme sayısınının 1'er adet ile baklagiller, çikolata, kakao gibi ürünlerde görmekteyiz.

Tablo 4.37: Tekirdağ'da Seçilmiş Tarımsal İktisadi Faaliyet Sektörlerinde Kurulu Kapasite ve Üretim Miktarları

Üretimi Yapılan Ürünler	İşletme Sayısı	Kurulu Kapasite (ton/yıl)	Üretim Miktarı (ton)	Kapasite Kullanım Oran (%)	Kullanılabilir Kapasite (%)
(1) Et ve Et Ürünleri	27	73.305,000	11.739,057	16,01	83,99
(2) Süt ve Süt Ürünleri	46	215.457,212	116.011,722	53,84	46,16
(3) Yumurta ve Yumurta Ürünleri (adet)	6	18.321.000,000	13.186.798,000	71,98	28,02
(4) Arıcılık Ürünleri	6	459,000	140,000	30,50	69,50
(5) Balık ve Diğer Su Ürünleri	5	14.672,000	863,000	5,88	94,12
(6) Tahıl, Un ve Unlu Mamuller	352	3.046.820,000	1.224.411,070	40,19	59,81
(7) Pastacılık Ürünleri ve Tatlılar	116	6.889,000	2.073,000	30,09	69,91
(8) Meyve ve Sebze İşleme	18	24.356,000	8.002,000	32,85	67,15
(9) Bitkisel Yağ ve Margarin	17	786.673,250	292.229,000	37,15	62,85
(10) Şekerli Mamuller	4	9.081,668	1.708,594	18,81	81,19
(11) Baklagiller	1	3.886,400	208,350	5,36	94,64
(12) Baharatlar, Çeşni Vericiler ve Soslar	4	37.745,958	14.191,015	37,60	62,40
(13) Kuruyemiş ve Çerezler	4	4.409,500	1.377,920	31,25	68,75
(14) Çikolata ve Kakao Ürünleri	1	22.346,000	4.273,000	19,12	80,88
(15) Bitki, Çay ve Kahve Ürünleri	2	3.051,000	29,000	0,95	99,05
(16) Alkolsüz İçecekler	3	1.555.903,000	238.302,000	15,32	84,68
(17) Alkollü İçkiler	49	93.551,000	28.923,600	30,92	69,08
(18) Özel Beslenme Amaçlı Gıdalar	1	3.905,000	55,264	1,42	98,58
(19) Aromalar ve Katkı Maddeleri	2	8.294,750	3.050,052	36,77	63,23
(20) Hazır Yemek ve Yemek Fabrikası (Tabldot)	64	30.678.325,000	9.545.066,000	31,11	68,89
(21) Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler	15	28.049.369,000	4.043.558,300	14,42	85,58
(22) Tasnif Dışı Gıdalar	9	760,000	160,858	21,17	78,83
Toplam	752	82.960.259,738	28.723.170,802	34,62	65,38

Kaynak: Anonim 2012, Gıda Sanayi Envanterinden derlenmiştir.

4.8. Sosyal ve Ekonomik Gelişmişlik Göstergesi

Tekirdağ ilinin sosyo-ekonomik yapısı aşağıda tabloda verilmektedir. Ayrıca parantez içinde Türkiye geneli 872 ilçe içindeki sıralaması gösterilmektedir (Dincer ve Özaslan 2004).

Tabloda görüldüğü gibi, ilin nüfus yapısı irdelendiğinde, Çorlu ilçesi il geneli ilk, Türkiye geneli ise 872 ilçe içinde 46. sıradadır. Merkez ilçe ise il içinde ikinci sırada yer alırken Türkiye geneli 66. sırada yer almaktadır. Diğer ilçeler ise 153. sırada Çerkezköy yer alırken, M. Ereğlisi 606. sıradadır. Bu da nüfusun en yoğun olduğu ilçe Çorlu'dur.

Şehirleşme oranı şehir nüfusunun toplam nüfusa oranıdır. Tabloda görüldüğü gibi, ilde şehirleşme oranının en düşük olduğu ilçe Saray ilçesi iken (% 43,11), en yüksek oran Çorlu ilçesidir (% 79,05). Yine nüfus artış hızının en yüksek olduğu ilçe Çorlu'dur (% 69,36). Nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilçe ise Çerkezköy'dür (254 kişi/km²).

İl nüfusunun bağımlılık oranı irdelendiğinde (Bağımlı nüfus; gençler ve yaşlılar 0-14 ve 65 + yaş grubu ve aktif nüfus: 15-64 yaş grubu), bağımlı nüfus oranı, gelişmiş ülkelerde az iken, az gelişmiş ülkelerde fazladır. Bu bağlamda bağımlı nüfus oranının en az olduğu ilçe % 40,2 ile Çorlu iken, bağımlı nüfus oranı en fazla olan ilçe ise % 48,09 ile Malkara ilçesidir.

Hana halkı büyüklüğü yoksulluğu, gelişmemişliği belirleyen etmenlerdendir. Tabloda görüldüğü gibi, İlde ortalama hane halkı büyüklüğü açısından en büyük hane halkının 4,14 ile Malkara ilçesi olduğu, bunu 3,93 ile Malkara ilçesi izlemektedir. Saray ve Merkez ilçe en küçük hane halkının olduğu ilçelerdir (3,65 ve 3,69).

İnsanların topraktan çeşitli bitki ve ürünleri elde etmesi ve yine çeşitli evcil hayvanları yetiştirip beslemesi ve bunlardan ürünler alıp değerlendirmesi faaliyetidir. Bir ülkede tarım sektöründe çalışanlar oranının yüksek olması sanayileşmenin, girişimciliğin az, işsizliğin, gizli işsizliğin yüksek olduğu demektir. Bu bağlamda tarım sektöründe çalışanlar oranının en düşük olduğu ilçe % 18,26 ile Çorlu'dur. Tarım sektöründe çalışanlar oranının en yüksek olduğu ilçe ise % 68,08 ile Malkara ilçesidir.

Sanayi sektörü, her türlü tarımsal ve hayvansal ve madensel hammaddeleri işleyerek bunlardan doğrudan doğruya kullanılabilir maddeler ve eşyalar meydana getirme faaliyetleridir. Bu bağlamda ilde sanayi sektöründe çalışanlar oranının Çerkezköy (% 42,12) ve Çorlu (%41,16) ilçeleridir. Sanayi sektöründe çalışanlar ise Şarköy ilçesidir (% 6,51).

Tablo 4.38: Tekirdağ İlinin Gelişmişlik Göstergesi

	Merkez		Çerkezköy		Çorlu		Hayrabolu		Malkara	
Nüfus	142 105	(66)	82 685	(153)	179 033	(46)	40 130	(355)	59 125	(226)
Şehirleşme Oranı (%)	75,43	(59)	50,36	(295)	79,05	(40)	46,88	(343)	42,11	(428)
Nüfus Artış Hızı (%o)	19,05	(203)	69,36	(5)	54,01	(14)	-12,86	(704)	-5,59	(597)
Nüfus Yoğunluğu	128	(140)	254	(57)	199	(75)	39	(528)	51	(411)
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	42,30	(837)	44,24	(817)	40,21	(849)	48,88	(725)	48,09	(746)
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	3,69	(779)	3,88	(719)	3,75	(765)	4,14	(646)	3,93	(709)
Tarım Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	33,25	(830)	31,11	(837)	18,26	(864)	65,07	(615)	68,08	(563)
Sanayi Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	16,11	(65)	42,12	(3)	41,16	(4)	9,64	(170)	6,67	(269)
Hizmetler Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	50,64	(63)	26,77	(263)	40,58	(114)	25,29	(286)	25,25	(288)
İşsizlik Oranı (%)	8,25	(204)	5,21	(423)	8,20	(207)	4,06	(571)	2,82	(740)
Okur Yazar Oranı (%)	93,49	(33)	93,86	(23)	94,57	(11)	87,88	(275)	90,30	(150)
Bebek Ölüm Oranı (%o)	33,97	(586)	34,34	(574)	38,95	(441)	40,34	(403)	32,05	(632)
Fert Başına Genel Bütçe Geliri (Bin TL)	553 868	(15)	787 745	(11)	237 815	(52)	105 961	(144)	94 842	(167)
Vergi Gelirlerinin Ülke İçindeki Payı (%)	0,12624	(57)	0,17879	(37)	0,20928	(31)	0,01910	(212)	0,02481	(168)
Tarımsal Üretimin Ülke İçindeki Payı (%)	0,27120	(95)	0,03881	(525)	0,18972	(145)	0,17906	(166)	0,24553	(107)
	Marmaraeğlisi		Muratlı		Saray		Şarköy			
Nüfus	19 955	(606)	26 681	(491)	41 217	(347)	32 660	(420)		
Şehirleşme Oranı (%)	43,99	(396)	69,60	(92)	43,11	(410)	49,58	(305)		
Nüfus Artış Hızı (%o)	47,12	(27)	15,05	(253)	20,08	(186)	13,69	(279)		
Nüfus Yoğunluğu	101	(190)	62	(334)	67	(302)	59	(354)		
Nüfus Bağımlılık Oranı (%)	42,36	(836)	47,86	(751)	45,36	(793)	47,74	(754)		
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü	3,80	(746)	3,83	(735)	3,65	(787)	3,72	(772)		
Tarım Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	46,52	(759)	41,00	(796)	48,70	(739)	67,91	(566)		
Sanayi Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	14,04	(86)	34,95	(7)	27,40	(20)	6,51	(275)		
Hizmetler Sektöründe Çalışanlar Oranı (%)	39,44	(124)	24,05	(317)	23,90	(322)	25,58	(282)		
İşsizlik Oranı (%)	3,82	(599)	7,91	(225)	3,72	(615)	5,76	(377)		
Okur Yazar Oranı (%)	94,25	(15)	91,01	(121)	93,16	(36)	92,30	(68)		
Bebek Ölüm Oranı (%o)	37,04	(492)	42,81	(345)	45,19	(291)	30,41	(680)		
Fert Başına Genel Bütçe Geliri (Bin TL)	2 273 538	(4)	128 436	(111)	78 494	(206)	85 977	(186)		
Vergi Gelirlerinin Ülke İçindeki Payı (%)	0,13946	(49)	0,02313	(180)	0,01924	(210)	0,01664	(234)		
Tarımsal Üretimin Ülke İçindeki Payı (%)	0,05028	(467)	0,08992	(332)	0,09704	(313)	0,18238	(155)		

Kaynak: Dincer ve Özaslan 2004

NOT: Parantez içindeki rakamlar ilçenin ilgili göstergeye göre 872 ilçe içindeki sırasını göstermektedir

Hizmetler sektörü, Elektrik, gaz ve su, inşaat ve bayındırlık işleri, toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller, ulaştırma, haberleşme ve depolama, mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları, yardımcı iş hizmetleri, toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler, (eğitim, sağlık, din,) vb. alanlardır. Tabloda görüldüğü gibi, hizmetler sektöründe çalışanlar oranının en yüksek olduğu ilçe merkez ilçedir (% 50,64). Buna karşın hizmetler sektöründe çalışanlar oranının en az olduğu ilçe % 24,05 ile Muratlı ilçesidir.

İşsizlik oranın en düşük olduğu ilçe % 2,8 ile Malkara olup, bunu % 3,7 ile Saray ilçesi izlemektedir. İşsizlik oranının en yüksek olduğu ilçe ise % 8,25 il merkez ilçe olup, bunu % 8,2 ile Çerkezköy izlemektedir.

Okuryazar oranının Türkiye geneline oranla oldukça yüksek olan ilçede, Hayrabolu dışındaki tüm ilçelerde okuryazar oranı % 90'ın üzerindedir.

Bebek ölüm hızı bir toplumda bir yılda doğan ve bir yaşını tamamlamadan ölen bebek sayısının aynı toplumda aynı sürede canlı doğan bebek sayısına oranının 1000 ile çarpımı sonucu elde edilir. Bir ülkede bebek ölümü oranının yüksek olması az gelişmişliği, az olması ise gelişmişlik oranının yüksekliğini göstermektedir. Bu bağlamda ilde bebek ölüm oranının en düşük olduğu ilçe % 30,41 ile Şarköy'dür. En yüksek oran ise % 45,19 ile Saray ilçesidir.

Bu değerler ve ilde fert başına genel bütçe geliri, vergi gelirlerinin ülke içindeki payı ve tarımsal üretimin ülke içindeki payı ile ilgili veriler tabloda da verilmiştir.

Bu bulguya göre gerek nüfusu, gerek şehirleşme, gerek nüfus artış hızı ve gerek nüfus yoğunluğu göstergeleri bakımından girişimcilik açısından ilin çorlu ilçesi ilk sırada yer almaktadır.

5.0 SONUÇ ve ÖNERİLER

Uluslararasıda ülkelerin girişimcilik düzeylerini ölçmek kolay bir iş olmadığı, girişimciliğin çok boyutlu bir kavram olduğu, araştırmacılarca farklı tanımlarla açıklandığı, daha ziyade ülkedeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) sayısı girişimcilik düzeyini yansıttığı belirtilmektedir (Aslan 2009). Bu görüş ışığında dinamik göstergeler olarak ekonomide meydana gelen dinamik göstergeler girişimciliğin ölçülmesine ışık en önemli etmen olarak kabul edilebilir.

Bu bağlamda araştırmada elde edilen veriler değerlendirildiğinde Tekirdağ ilinin girişimcilik potansiyeli aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- 1) İlin karayolu bağlantısı girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir. Bu bağlamda, D-100 İpsala sınır kapısı ile Yunanistan ve Avrupa'ya, D-110 ve TEM otoyolu ile de Kapıkule sınır kapısından Bulgaristan ve Avrupa bağlantılı yollar il sınırları içerisinde geçmektedir.
- 2) Tekirdağ Limanı'nın yıllık kapasitesi 2,6 milyon tondur. Bu durum, yani deniz yolu bağlantısı ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir.
- 3) Hava alanının tamamlanması çevre iller ve özellikle yaklaşık 17 km uzaklıktaki Tekirdağ'ın gerek turizm gerekse de ticaret yapısına, dolayısıyla girişimciliğe oldukça önemli katkılar sağlayacağı beklenmektedir.
- 4) Demiryolu bağlantısı ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde etkilemektedir. Demiryolu Tekirdağ, Avrupa-Anadolu demiryolu hattına bağlanmıştır. Tekirdağ-Muratlı-Asyaport Limanı demir yolu hattı ile Muratlı Tekirdağ arası trenle yolcu da taşınabilmektedir
- 5) İlin kent nüfusu köy nüfusundan daha fazladır. Bu da köyden kente göçün yoğunluğunu gösterdiği gibi, istihdam ve girişimcilik olanaklarının şehir merkezlerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Bu bakımdan sanayinin, bilhassa tarıma dayalı sanayinin kırsal kesime teşvik edilmesi gerek hızla artan kentnüfusu ile birlikte kentte oluşan sorunların çözümü açısından ve gerekse kırsal alanın boş olarak verimsiz konuma gelmemesi açısından oldukça önemlidir.
- 6) İl, genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir. Verimlilik ve girişimcilik açısından nüfusun yarısından fazlası 39 yaş ve daha gençtir. Bu nüfusun eğitim ve istihdamı girişimcilik açısından değerlendirilebilecek önemli bir etmendir. Bu bakımdan merkez köylerde

tarım ve tarımdışı eğitim olanakları sunularak kırsal kırsal halk üretken konuma getirilmeli ve göç önlenmeli ya da en aza irdirgenmelidir.

- 7) İl geneli ve bilhassa Çorlu, Çerkezköy gibi sanayi bölgelerinde çeşitli bölgelerden gelen farklı kültürlere sahip bir nüfus oluşmaktadır. Gelişen sanayinin yarattığı istihdamın neden olduğu bu göçler sonucunda il, Türkiye genelinde en yüksek net göç hızına sahip il konumundadır. Bu nedenle sanayinin kırsal alana yönlendirilmesi kaçınılmazdır.
- 8) Girişimcilik potansiyeli açısından eğitim seviyesi önemli bir etmendir. İl nüfusunun yarısından fazlasının orta okul ve daha az seviyede eğitim görmüş olması (% 65,3) il girişimcilik potansiyelini olumsuz yönde etkilemekte isede, lise ve yüksek okul mezunlarının sayısı da küçünmeyecek seviyede yüksektir. Meslek eğitimine önem verilerek ihtiyaç olan sektörlerin ihtiyacı karşılanmalıdır.
- 9) Tekirdağ İŞKUR tarafından ilde toplam 290 girişimcilik, meslek eğitimi, istidam vb. Amaçlı kurslar düzenlenmektedir. Düzenlenen kurslar içerisinde “kendi işini kuracaklara yönelik” ve “girişimcilik” gibi kursların yer alması bu yönde talebin olduğunu ve ilin girişimcilik potansiyelini olumlu yönde desteklemektedir.
- 10) İlin bitki örtüsü ve tarım alanları tarımsal girişimciliğin tarla tarımında yoğunlaşa bileceğini, bunu bağ, sebze, zeytin ve meyvecilik izleyebileceğini göstermektedir.
- 11) İlde tarla bitkileri üretiminde buğday ve ayçiçeği üretimi dışındaki diğer bitkilerin üretiminin minimum düzeyde olması girişimcilik açısından olumsuz bir durum arz etmektedir. Bu bakımdan buğday ve ayçiçeği üretimine kilitlenmiş bölgede, bölgenin konumu açısından alternatif ürünler üretilmelidir. Bu bağlamda İstanbul gibi bir metropol kentin ihtiyacını karşılamak amacıyla örneğin seracılık, örtü altıtarım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, mantar, kiraz yetiştiriciliği vb. bölgede yaygınlaştırılması mümkün olabilir.
- 12) İlde seracılık ve meyvecilik oldukça yetersiz düzeydedir. Bu alanda yatırımlar için teşviklerle girişimcilerin dikkatinin çekilmesi gerekli ve önemlidir.
- 13) İlde bağcılık ve buna bağlı olarak şarapçılık tarımsal girişimcilik açısında oldukça önemli bir yer tutmakta olup, desteklenmesi gerekmektedir.
- 14) İlin organize sanayi bölgeleri girişimcilik açısından irdelendiğinde, toplam 1772,6 ha alanda, 464 faal firma ve toplam 35200 çalışanıyla 1997 yılında Çorlu ve Hayrabolu’da ve 2002 yılında Malkara’da Organize Sanayi Bölgelerinin kurulmuş olması ve ayrıca 1999 yılında kurulan Avrupa Serbest Bölge ilin girişimcilik

potansiyelini olumlu yönde desteklemektedir. Eğitilerek vasıflı konuma getirilen küçük tarım işletme sahibi çiftçi aile fertleri bu bölgelerde istihdam edilebilir.

- 15) Girişimcilik açısından tarım alet ve makineler üretim tesisleri daha ziyade Hayrabolu (21 adet), Malkara (10 adet) ve Merkez ilçede (6 adet) yer almaktadır. Ayrıca traktör üretiminin Çerkezköy'de, Çorlu'da ise bahçe pulluğu üretimi girişimcilik açısından oldukça önemlidir. İstihdam ve pazarlama açısından ya da özel teşebbüs açısından oldukça önemlidir.
- 16) İlde girişimcilik potansiyeli açısından tarıma dayalı sanayi işletmelerinde tahıl, un ve unlu mamuller % 46,8 oranla önemli bir yer tutmaktadır. Bunu girişimcilik açısından pasta ürünleri ve tatlılar % 15,4 ile, tabldot şeklinde hazır gıda tesisleri % 8,1 ile, alkollü içkiler % 6,5 ile, süt ve süt ürünleri % 6,1 ve et ve et ürünleri % 3,6 ile izlemektedir. Tarıma dayalı sanayi işletmelerinin İlçelere dağılımı irdelendiğinde ise, % 26,5 ile Çorlu, % 13,3 ile Çerkezköy ve % 12,6 ile Şarköy izlemektedir ki, bunalar girişimcilik açısında il olanaklarını göstermektedir.
- 17) İlçeler bazında un, yağ, şarap ve süt sanayi işletmeleri girişimcilik potansiyeli açısından değerlendirildiğinde, un sanayinde işletme sayısının en fazla Çorlu ilçesinde (7 adet) yer aldığını, bunu Hayrabolu (5 adet) ve merkez ilçenin (4 adet) izlediğini, yağ sanayinde işletme sayısının en fazla Hayrabolu'da (4 adet) yer aldığını, bunu 3'er adet ile Malkara, Merkez ve Çorlu ilçelerinin izlediği, şarap sanayinde ise işletme sayısının en fazla Şarköy'de (40 adet) yer aldığını ve bunu 6 adet ile merkez ilçe izlediğini ve süt üretimi sanayinde ise, işletme sayısının en fazla Malkara'da (14 adet) yer aldığını ve bunu 7'şer adet ile Şarköy ve Çorlu ve 6 adet ile merkez ilçede yer aldığı saptanmıştır ki, il genelinde olduğu gibi, ilçeler bazında girişimcilik alanlarının hangi sektörlerde yoğunlaştığı ve gerek bu sektörler ve gerekse bunlara yakın alanlarda yeni farklı fikirler üretilerek girişimcilik olanaklarından yararlanılabilir.

Tekirdağ ili gerek coğrafi konumu, gerek tarımsal yapı ve gerekse sanayi ve tarıma dayalı sanayi açısından girişimcilik potansiyeli yüksek illerimizden biri olup, girişimcileri teşvik edici konumdadır.

KAYNAKLAR

- Abdullaeva, F., 2007, Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri ve İş Değerleri: Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırılması, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Ağca, V. Ve Yörük, D., 2006, Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar, Kavramsal Bir Çerçeve. Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 8, Sayı 2.
- Ağca, V., 2005, Girişimcilik, Girişimcilik Yaklaşımları ve Girişimsel Süreç: Kavramsal Bir Çerçeve, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, 7,1, 149-167.
- Akyan, E., 2004, Kayseri’de Faaliyet Gösteren Girişimcilerin Liderlik Özellikleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı : 17 Yıl : 2004/2 (213-224 s.)
- Anonim, 2012a, Tekirdağ’ın Tarihi, Coğrafi konumu ve Sosyal Ekonomik Durumu, Tekirdağ Ticaret ve Sanayi Odası, <http://www.tekirdagtsso.org.tr/tekirdag-tarihi.html>, Erişim 19.12.2012.
- Anonim, 2012b, Tekirdağ Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Tarım Raporu, Tekirdağ.
- Arıkan, S, 2004. Girişimcilik Temel Kavramları ve Bazı Güncel Konular, II. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara
- Aslan, Y., 2009, Türkiye’de Büyüme-Odaklı Ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme Ve Politika Açıklarının Belirlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Aytaç, Ö., 2006, Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:15.
- Başol, O., 2010, Girişimci Kadın ve Erkeklerin Başarı Algısındaki Farklılıklar: Küçük Ölçekli İşletmelerde Bursa İli Örneği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- Betil, İ., 2007, Ekonomik ve Sosyal Alanda Girişimcilik, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, c. 2, sy. 2, ss. 21-26.
- Blaug, M. ve Schumpeter, A., 1987, Economic History and the History of Economics, New York: New York Univ. Press.
- Bruyat, C. and Pierre-A.J. 2000, Defining the Field of Research in Entrepreneurship, Journal of Business Venturing, 16,2, 165-180.
- Cox, C. and Reg, J., 1995, The Foundations of Success: The Development and Characteristics of British Entrepreneurs and Intrapreneurs, Leadership & Organization Development Journal, 16,7.
- Çetin, C., 1996, Yeniden Yapılanma ve Girişimcilik, Küçük-Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi, Der Yayınları.

- Çetindamar, D., 2003, Türkiye'de Girişimcilik, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), Basın Bülteni, TS/BAS/03-18.
- Çıracı, G., Başar, M., Seçkin, T. ve Kamışlı, M., 2010, Tekirdağ İşgücü Piyasası Analiz Çalışması, Türkiye İş Kurumu ve MG Yayıncılık, ISBN 978-605-88123-0-7, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 260 s.
- Dean, J., 1993, Entrepreneurship Theory and Practice, Prentice Hall, USA.
- Dinçer, B. ve Özaslan, M., 2004, İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, T.C. Başbakanlık, Bölgesel Gelişim ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, DPT Yayınları, Ankara.
- Doğramacı, B., 2006, Kadınları Girişimci Olmaya Yönelten Nedenler ve Giresun Örneği, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Durak, İ., 2011, Girişimciliği Etkileyen Çevresel Faktörlerle İlgili Girişimcilerin Tutumları: Bir Alan Araştırması, Yöntem Bilimleri Dergisi, (9:2).
- Ecevit, Y., 2007, Türkiye’de Kadın Girişimciliğine Eleştirel Bir Yaklaşım, Uluslararası Çalışma Ofisi Yayınları.
- Erdem, F., 2001, Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım. Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt 2: 43-61.
- Erdoğan, N., 2008, Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadının Görünmeyen Emegi: Mersin Örneği. (Y. Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Ersoy, H., 2010, Kültürel Çevrenin Girişimcilik Tercihine Etkisi. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 2, Sayı 1.
- Ertürk, Y., 1993, Girişimcilikte Örgütlü Dayanışma Yaklaşımı: Hindistan'dan Bir Örnek, Kadını Girişimciliğe Özendirme Paneli, KSSGM, Ankara.
- Gürel, A., Vatansever, Ç., Saraçoğlu, G.V., Yıldız, T., Sütçü, T. Ve Ateş, L., 2012, Yerel Eşitlik Eylem Planı 2012 Kadın Çalıştayı, T.C. Tekirdağ Valiliği Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Toprak Ofset Matbaacılık, Tekirdağ, 96 s.
- Gürel, A. ve Şenel, Z., 2010, Organik Atıklardan Biyogaz Üretimi, Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalkınma-Girişimcilik Sempozyumu, 1-2 Ekim 2010, İğneada, Kırklareli.
- Gürol M.A. ve Marşap, A., 2007. Geçmişte ve Günümüz Yaşamında Ücretsiz ve Ücretli İşgücü Olarak Kadın. Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 42: 95-109.
- Hisrich, R., 1989, Women Entrepreneurs: Problems and Prescriptions for Success in the Future, In: Women-Owned Businesses. Hagan, O., Rivchun, C. and Sexton, D. (Eds.). Praeger, New York, NY.
- İlter, B., 2008, Girişimcilik Sürecinde Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunların Analizi: Kagider Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Afyonkarahisar.

- Işık N, Göktaş D, Kılınç EC 2011. İktisadi Büyümede Girişimciliğin Rolü. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 6, Sayı 1.
- İyicil, A.G., 2006, Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde Türkiye'deki Kadın Girişimciliğinin İrdelenmesi ve Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kaçar, Ö., 2007, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Konumu: Türkiye'de Yakın Zamanlardaki Değişimi Anlamak. (Y. Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Kantar, M. ve Erkan, O., 2001, Adana İl Merkezinde ve Kırsal Alanında Yaşayarak Tarımsal Faaliyetlerine Devam Eden Ailelerde Toplumsal Yapı ve Toplumsal Cinsiyet. Ç.Ü.Z.F. Dergisi, Cilt 16, Sayı 1: 9-18, Adana.
- Karagöz, M., 2008, Girişimcilik Profili Araştırması: İsparta İli Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kepek, Y. ve Yentürk, N., 2007, Türkiye Ekonomisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kök, S.B., 2007, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Kadın Girişimciliği, Denizli Ticaret Odası Ekonomik Araştırma Serisi Yayın No:1.
- Kutanış, R.Ö. ve Alpaslan, S., 2006, Girişimci ve Yönetici Kadınların Profilleri Farklı Mıdır?, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt VIII, Sayı 2.
- Lee, S.M. and Suzanne J. P., 2000, Culture, Entrepreneurial Orientation, and Global Competitiveness, Journal of World Business, 35,4, 401-416.
- Littunen, H., (2000). "Entrepreneurship and Characteristics of the Entrepreneurial Personality", International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 6,6, 295-309.
- Morris, M.H., 1998, Entrepreneurial Intensity: Sustainable Advantages for Individuals, Organizations and Societies, Greenwood Publishing Group.
- Müftüoğlu, T., 1996, Girişimcilik, Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Yayın No: 524, Eskişehir.
- Naktiyok, Atılhan (2004). İç Girişimcilik, Beta, İstanbul.
- Nayır, D.Z., 2008, İş ve Ailesi Arasındaki Kadın: Tekstil ve Bilgi İşlem girişimcilerinin Rol Çatışmasına Getirdikleri Çözüm Stratejileri. Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt 8, Sayı 2: 631-650.
- Odabaşı, Y., 2005, Girişimcilik, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1567, Eskişehir.
- Özkalp, E., Arıcı, H., Bayraktar, R., Aydın, O., Erkal, B. ve Uzunöz, A., 2002, *Davranış Bilimlerine Giriş*, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1355, Eskişehir.
- Paksoy S, Aydoğdu MH 2010. Bölgesel Kalkınmada Girişimciliğin Geliştirilmesi GAP-GİDEM Örnekleri. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt 5, Sayı 1.

- Prifti, C., Simantiraki, S, Wagner JH., 2008, Middle East Local and Regional Woman Entrepreneurship, Centre for Mediterranean and Middle Eastern Studies, (Edit: A. Vassiliou).
- Şekerler, H., 2006, Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Tekirdağ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2010, Tekirdağ
- Tosunoğlu, T., 2003, Girişimcilik ve Türkiye'nin Ekonomik Gelişme Sürecinde Girişimciliğin Yeri, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, Doktora Tezi.
- TÜGİAD (Türkiye Genç İşadamları Derneği), 1993, Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimci Nitelikleri, TÜGİAD Yayını, İstanbul.
- Türkiye İstatistik kurumu (TÜİK), 2009, Ankara
- Türkiye İstatistik kurumu (TÜİK), 2010, Ankara
- Türkiye İstatistik kurumu (TÜİK), 2010, İşgücü İstatistikleri, Ankara
- Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), 2010, Ankara
- Türkoğlu, F., 2007, Milletın Efendisi Girişimci, Kayseri Ticaret Odası Yayınları: 60, Kayseri. www.kayso.org.tr, 17.11.2012.
- TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği), 1987, Türkiye'de Girişimcilik ile İlgili Sorunlar ve Çözümler, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), T/87.10.103, İstanbul.
- Uzun, E. ve Dirlik, S., 2007, KOBİ Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde ampirik Bir Araştırma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 11: 133-148.
- Yılmaz, D.V., Zeyneloğlu, S, Kocaöz S, Kısa S, Taşkın L, Eroğlu, K., 2009, Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt 6, Sayı 1.

ÖZGEÇMİŞ

18.01.1972 tarihinde Adıyaman ili Merkez ilçesinde doğdu. İlkokulu Gaziantep Namık Kemal İlkokulu'nda, ortaokulu Gaziantep Merkez ortaokulunda ve Adıyaman Gazi Ortaokulu'nda, liseyi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Konya Veteriner Sağlık Teknisyenleri Meslek Lisesi'nde tamamladı. Ön Lisansını 1993 yılında T.Ü Keşan Meslek Yüksek Okulu Besicilik Bölümünde tamamlamasını müteakip, 1996 yılında Trakya Üniversitesi Tekirdağ Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı Edirne İl Tarım Müdürlüğü'nde (İpsala İlçe Müdürlüğünde) Veteriner Sağlık teknisyeni olarak göreve başladı. Lisans eğitimini 2000 yılında tamamlayarak aynı Bakanlık'ta mühendis olarak görevini sürdürdü. 2001 yılından itibaren Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü'nde görev yapmaktadır. Evli ve Üç Çocuk babasıdır.

Hakan GÖÇER